

OMGEVINGSANALYSE

EERSTELIJNSZONE
ZUIDOOST HAGELAND

ELZOH | OKTOBER 2022

EERSTELIJNSZONE
ZUIDOOST HAGELAND

Eerstelijnszone Zuidoost Hageland - ELZOH vzw

Gilainstraat 116, 3300 Tienen

www.elzoh.be | info@elzoh.be

KBO 0739.909.961 | RPR Leuven

Analyse, redactie en vormgeving: Melissa Aerts

V.U.: Ine Tombeur, voorzitter ELZOH vzw, Gilainstraat 116, 3300 Tienen, oktober 2022.

WELKOM BIJ DE OMGEVINGSANALYSE VAN ELZOH

Toen we 5 maanden geleden de opdracht voor deze omgevingsanalyse kregen, hadden we wat gemengde gevoelens. Enerzijds zagen we er wat tegenop, want hadden we met het uitstel voor ons nieuwe beleidsplan ook een uitstel van de omgevingsanalyse verwacht. Maar anderzijds hadden we ook veel goesting om ermee aan de slag te gaan. Dus pasten we deze opdracht met plezier in onze planning in. Want tijdens de vaccinatiecampagne hadden we voor het eerst echt geproefd van populatiemanagement en dat smaakte naar meer.

Het belang van een goede omgevingsanalyse kan trouwens ook niet onderschat worden. 'Meten is weten' is een veelgehoord motto en dat klopt ook. We kregen in het verleden bij ELZOH dan soms ook de opmerking dat we indicatoren misten om onze acties te evalueren. Daar willen we met Team ELZOH verandering in brengen, en dus gingen we vol goede moed, en met de tips van Vivel aan de slag.

Al snel beseften we dat we geen half werk wilden leveren en onze omgevingsanalyse dus echt ten gronde wilden uitvoeren. Want in onze uitgestrekte eerstelijnszone met negen steden en gemeenten, met zowel een landelijk als een stedelijk karakter zeggen de gemiddelden heel weinig. Een kaartje met verhoudingen ten opzichte van gans ELZOH ziet er heel anders uit op niveau van gemeente, deelgemeente en statistische sector. Daarnaast geven de waarden voor de eerstelijnszone niet altijd een correct beeld ten opzichte van de realiteit. Zo zouden er bijvoorbeeld 12 lokale dienstencentra in onze eerstelijnszone moeten zijn, maar dit is een gecumuleerd aantal, want Vlaanderen voorziet er slechts één per begonnen schijf van 15.000 inwoners in de gemeente. En zo zijn onze 3 erkende LDC, en één op komst, een correcte weergave. En zo kwamen we nog wel meer kronkels tegen ... Aan ons dus, om deze gegevens juist te interpreteren en er de juiste acties aan te koppelen. Zoals je zal merken in deze omgevingsanalyse zal ook dat nog een huzarenstukje worden, want de noden in onze eerstelijnszone zijn heel divers.

Gelukkig hebben we binnen Zuidoost Hageland een heel goede samenwerking met enkele partners, die door de Covid-19-crisis alleen nog maar versterkt is. Ook voor onze omgevingsanalyse hebben we dus heel wat informatie verkregen van onder meer het ziekenhuis RZ Tienen en het Chronic Care-project Verbonden in ZOHrg. Met betrekking tot preventie hebben we dan weer veel gegevens verkregen van Logo Oost-Brabant en Gezond Leven. En natuurlijk was Provincies In Cijfers een van onze meest bezochte sites, en ook daar kregen we hulp op maat. Zonder al deze partners was deze omgevingsanalyse nooit zo grondig kunnen gebeuren.

Maar deze omgevingsanalyse is geen eindpunt, wel een eerste handvat om op terug te vallen bij de uitbouw van ELZOH 2.0. We streven er dan ook naar om dit document niet enkel te gebruiken voor het verplichte nummertje bij Zorg en Gezondheid, maar als een echt werkinstrument. Niet alleen voor onze zorgraad, maar ook voor onze partners. Zo kunnen we onze samenwerking verder uitbouwen en de krachten verder bundelen, want we hebben uiteindelijk allemaal een Hart voor ZOHrg.

Veel leesplezier
Team ELZOH

INLEIDING.....	1
1 Omgevingsanalyse: waarom en hoe?	1
1.1. Waarom een omgevingsanalyse van ELZOH?	1
1.2. Hoe kwam deze omgevingsanalyse tot stand?	1
1.3. Leeswijzer	3
2 Algemene situering van ELZOH	4
2.1. Een diverse eerstelijnszone	5
ELZOH IN CIJFERS.....	8
DEMOGRAFIE	11
3 Algemene demografie	12
3.1. Bevolking en bevolkingsdichtheid	12
3.2. Leeftijdsverdeling	13
3.3. Loop van de bevolking.....	14
3.4. Demografische coëfficiënten	16
4 Diversiteit	18
4.1. Nationaliteit en herkomst	18
4.2. Gekleurde vergrijzing	19
5 Huishoudens	20
5.1. Éénoudergezinnen	21
5.2. Alleenwonende ouderen	22
6 Gezondheid en zorg	22
6.1. Gezondheidstoestand	22
6.2. Zorggebruik.....	27
6.3. Geneesmiddelengebruik.....	35
6.4. Zorgbehoefte bij ouderen.....	37
6.5. Preventieve gezondheid	37
ECONOMISCH	45
7 Inkomens	46
7.1. Fiscaal inkomen	46
7.2. Financiële tegemoetkomingen.....	47
8 Socio-economische positie	50
8.1. Gezinnen met kinderen	52
8.2. Financiële kwetsbaarheid bij ouderen	54

SOCIAAL-CULTUREEL.....	57
9 Informele zorg.....	58
9.1. Mantelzorg.....	58
9.2. Thematische verlopen en tijdskrediet.....	60
10 Samenleving.....	60
10.1. Vrijwilligerswerk	60
10.2. Buurt.....	61
10.3. Vrije tijd.....	62
ECOLOGISCH	63
11 Wonen	64
11.1. Huurders en eigenaars	64
11.2. Sociale huurwoningen.....	65
12 Zorgaanbod	66
12.1. Eerstelijnsprofessionals.....	66
12.2. Aanbod ouderen.....	70
12.3. Wat vinden de inwoners?	74
13 Basisuitrusting van de wijk/buurt.....	75
14 Milieu-indicatoren.....	78
14.1. Hitte.....	78
14.2. Mobiliteit.....	79
14.3. Fijn stof.....	81
POLITIEK-JURIDISCH	83
15 Zorgraad ELZOH.....	83
16 Politiek	84
BIJLAGEN	I
I Overzicht tabellen en figuren.....	I
II Lijst met afkortingen.....	III

INLEIDING

1 | Omgevingsanalyse: waarom en hoe?

1.1. | Waarom een omgevingsanalyse van ELZOH?

Deze omgevingsanalyse van Zuidoost Hageland werd opgemaakt in opdracht van het Agentschap Zorg en Gezondheid (AZG). Maar eigenlijk was dit verplicht nummertje vooral een wake-up call om alle informatie over ELZOH te bundelen. Een degelijke omgevingsanalyse is immers onontbeerlijk om acties te onderbouwen, te staven en te evalueren. Het gebrek aan indicatoren was dan ook vaak het enige aandachtspuntje van AZG op de actieplannen van Eerstelijnszone Zuidoost Hageland.

Daarnaast heeft Team ELZOH vastgesteld dat de verschillende organisaties en netwerken binnen de eerstelijnszone over heel wat informatie beschikken, maar dat deze vaak niet geïntegreerd is of uit verschillende bronnen of jaartallen stamt, zodat vergelijkingen en samenvoegingen moeilijk zijn.

ELZOH wil met deze omgevingsanalyse dan ook niet enkel een document opstellen in opdracht van AZG, maar een echt werkdocument dat regelmatig een update krijgt, én dat niet enkel door de zorgraad, maar door iedereen uit de eerstelijnszone gebruikt kan worden. ELZOH zelf zal de omgevingsanalyse gebruiken als toetssteen bij het opstellen van acties. De geanalyseerde data bieden immers een overzicht van de noden in de eerstelijnszone. Deze inzichten zijn, gekoppeld aan de kwalitatieve informatie van op het terrein, waardevolle bouwstenen voor de toekomstige acties. Meetbaarheid is daarenboven een instrument dat leidt tot meer gedragenheid.

1.2. | Hoe kwam deze omgevingsanalyse tot stand?

Omdat er binnen Team ELZOH weinig tot geen ervaring zat met een omgevingsanalyse, is er eerst en vooral heel wat informatie opgezocht over het wat en hoe. Hierin bood Vivel enorm veel steun met webinars en ondersteunende documenten. Met deze informatie in de hand, werden dan allerhande gegevens opgezocht op Provincies In Cijfers, de Intermutualistische Atlas, Gemeente-Stadsmonitor, ...

Tegelijkertijd werden ook heel wat partners gecontacteerd. Er volgde overleg met huisartsenkring HAZOH, het ziekenhuis RZ Tienen en ziekenhuisnetwerk Plexus, Logo Oost-Brabant en het Cronic Care-project 'Verbonden in ZOHrg'. Tijdens het traject werden ook contacten gelegd met Gezond Leven en Provincies In Cijfers.

De omgevingsanalyses van de lokale besturen zijn al enkele jaren oud en bleken dus minder geschikt als bron. De beleidsplannen van de negen lokale besturen werden wel doorgenomen om te kijken waar de focus daar ligt. In de toekomst hoopt ELZOH immers mee input te geven voor deze plannen op vlak van Gezondheid en Welzijn.

Binnen de berg aan informatie werd dan thema per thema bekeken welke datasets weerhouden werden, en welk referentiepunt het meest relevant was. Zo is er zoveel mogelijk gestreefd om zo diepgaand mogelijke informatie, tot op statistische sector dus, te vergaren. Dit is echter niet altijd mogelijk, soms is de info enkel beschikbaar tot op gemeentelijk of zelfs provinciaal niveau. Ook de meest recente, beschikbare data variëren enorm. Daarbij valt nog te noteren dat sommige gegevens zwaarder beïnvloed zijn door de Covid-pandemie dan andere.

De behandelde thema's in deze omgevingsanalyse zijn gekozen volgens het DESTEP-model, en zo komen dus **D**emografische, **E**conomische, **S**ociaal-culturele, **E**cologische en **P**olitieke omgevingsfactoren aan bod. De **T**echnologische factoren werden niet opgenomen. Gezien de rol van de eerstelijnszone, werd het meeste gewicht gegeven aan de demografische, economische en ecologische ontwikkelingen. Dit werd ook zo aanbevolen door Vivel, aanbevelingen die in deze ganse omgevingsanalyse gevolgd werden.

Naast de harde data hebben we ook enkele bestuurders en kringen bevraagd om een overzicht van de eerstelijns-professionals in onze eerstelijnszone te verkrijgen. Al snel kwam aan het licht dat dit echter niet zo evident is. De vernieuwde Sociale Kaart was bij het afsluiten van deze omgevingsanalyse nog niet online. Hopelijk biedt deze soelaas voor dit probleem, anders wordt dit zeker een punt om mee op te nemen binnen de eerstelijnszone.

Verder wilden we onze clusteroverleggen in september ook gebruiken als een soort van focusgroep. Deze overleggen werden echter verplaatst naar oktober, waardoor dit qua timing niet meer mogelijk was. Maar zoals al aangege-

ven, zien we deze omgevingsanalyse als een werkend document. De kwalitatieve aftoetsing zal dus samen met het opstellen van acties gebeuren. We hopen immers in 2023 'den boer' op te gaan om onze partners (beter) te leren kennen en te ontdekken waar en hoe we elkaar kunnen versterken en ondersteunen. Voor de precieze uitwerking hiervan, wachten we op de uitkomst van het hervormingstraject 'Versterking van de Zorgraden'.

1.2.1. | Werkwijze per hoofdstuk

Demografie

Het rapport 'Eerstelijnszone Zuidoost Hageland' van Provincies In Cijfers met de kerncijfers over onze eerstelijnszone werd als eerste uitgangspunt gebruikt. Hierin staat heel wat nuttige informatie, maar de diepste gegevens zijn op gemeentelijk niveau. Daarenboven wordt als vergelijkingspunt het totaal van de 9 gemeenten versus het Vlaamse Gewest genomen. Uit de samenvattende tabel lijkt ELZOH dan ook een grijze eerstelijnszone, met amper afwijkingen ten op zichte van het gemiddelde.

De praktijk leert echter dat er toch wel grote verschillen zijn, daarom werden naast de algemene cijfers ook gegevens op niveau van deelgemeente en statistische sector geanalyseerd. Zo kan er een completer beeld gevormd worden van waar de meest kwetsbare groepen zich bevinden. Op vlak van de gezondheidsdata was er vaak geen diepgaandere analyse mogelijk omdat de data op dat niveau niet beschikbaar waren.

Naast het rapport met de kerncijfers over de eerstelijnszone, werden ook de rapporten 'Kerncijfers buurtgerichte zorg', 'Nationaliteit en herkomst', 'Bevolking en huishoudens' en 'Ouderenzorg' van Provincies In Cijfers doorgenomen om zoveel mogelijk achtergrondinformatie over de demografie in ELZOH te hebben. Op basis van al deze rapporten werden verdere cijfers vanuit de dashboards van Provincies In Cijfers en het Intermutualistisch Agentschap IMA opgezocht en geanalyseerd. De gegevens met betrekking tot de preventieve gezondheid werden (deels) door Logo Oost-Brabant aangeleverd. RZ Tienen bracht cijfers met betrekking tot het ziekenhuisgebruik aan. Via Gezond Leven kregen we de resultaten van de Indicatorenbevraging Lokale Besturen 2020.

Economisch

Omdat Demografie al een heel omvangrijk blok is, met heel wat informatie, was het hiervoor gedane opzoekwerk dan ook een bron voor de volgende hoofdstukken. Een groot deel van de informatie over de sociaal-economische situatie komt dus uit dezelfde rapporten als de demografische gegevens. Daarnaast werden ook de rapporten 'Armoede' en 'Onderwijs' van Provincies In Cijfers voor dit hoofdstuk geraadpleegd.

Sociaal-cultureel

Voor de informatie over dit thema werden andere bronnen dan totnogtoe geraadpleegd. Zo werd de Gemeentescan van de Gemeente-Stadmonitor per gemeente bekeken. Een deel van de informatie hieruit werd door Logo Oost-Brabant reeds verwerkt in de gemeentelijke rapporten 'Gezondheid in cijfers 2022'. Deze informatie geeft vooral een beeld van wat de inwoners zelf denken. Ook de databank van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) werd geraadpleegd om een zicht te krijgen op het tijds krediet en de thematische verlopen. Aangezien de Lokale Vrijtijdsmonitor dateert van 2017 werden deze gegevens niet opgenomen.

Om informatie over de mantelzorgpremie te vergaren werden de lokale besturen bevraagd via onze contactpersonen op de Sociale dienst.

Ecologisch

Om het zorg- en welzijnsaanbod in kaart te brengen zijn de vertrouwde bronnen zoals IMA en Provincies in Cijfers gebruikt. Daarnaast werden ook gegevens opgevraagd bij enkele kringen. Enkel de beroepsgroepen die momenteel vertegenwoordigd zijn in de Zorgraad ELZOH werden bevraagd in deze analyse. Daarnaast zijn er natuurlijk nog tal van andere eerstelijnsprofessionals die in een update zeker een plaats zouden verdienen, maar gezien de omslachtigheid om aan de informatie te komen, nu dus niet bevraagd werden.

De hoofdstukken 'Gezondheid en Milieu' uit de gemeentelijke rapporten 'Gezondheid in Cijfers' van Logo Oost-Brabant waren dan weer een belangrijke bron voor de impact van milieufactoren. Ook de rapporten 'Wonen' en 'Ouderenzorg' van Provincies In Cijfers boden heel wat nuttige informatie.

Politiek-juridisch

Om de politiek-juridische ontwikkelingen in ELZOH in kaart te brengen, werd vooral gekeken naar de samenstelling en beleidsplannen van de lokale besturen en informatie van de Vlaamse Regering en het Agentschap Zorg en Gezondheid.

1.3. | Leeswijzer

Elk hoofdstuk van de omgevingsanalyse zelf start met een inleiding op het hoofdthema, nadien volgen de gegevens, telkens opgebouwd volgens thema en subthema's.

Bij de tabellen staat steeds de vermelding van de bron en het jaartal waarop de cijfers betrekking hebben. Soms voegen we ter verduidelijking nog eens extra toe waarop het percentage berekend is.

Thema | Jaartal

Bron | bijkomende info

Wanneer er een x als waarde staat in een tabel, wil dit zeggen dat deze waarde verborgen is. Dit is bij sommige indicatoren wegens de privacywetgeving het geval voor kleine aantallen.

We hebben ervoor gekozen om slechts een beperkt aantal kaartjes op te nemen, vaak ter illustratie. We vonden het vooral belangrijk om zo de verschillen tussen het gemeentelijk niveau en de deelgemeenten en/of statistische sectoren aan te tonen. De uitgebreide gegevens op het kleinste statistische niveau zullen vooral gebruikt worden bij de creatie van de acties. Deze allemaal weergeven in deze omgevingsanalyse zou ons immers veel te ver leiden.

Om de verschillen in kaart te brengen, wordt af en toe gebruikt gemaakt van de Z-score. Hierbij worden de afzonderlijke waarden afgezet tegen een bepaald gemiddelde, bijvoorbeeld dat van onze eerstelijnszone. De kleurcodes zijn altijd gelijk en weerspiegelen de afwijking ten opzichte van dat gemiddelde dat dus gelijkgesteld wordt met 0..

- Veel lager: afwijking van -1,5 of lager
- Lager: afwijking tussen -1,5 en -0,5
- Gemiddeld: afwijking tussen -0,5 en +0,5
- Hoger: afwijking tussen +0,5 en +1,5
- Veel hoger: afwijking van +1,5 of hoger

Niet alle gebruikte indicatoren zijn even vanzelfsprekend voor iedereen, daarom hebben we getracht om deze te duiden, meestal volgens de definitie van Provincies In Cijfers of de IMA-Atlas van het Intercommunautair Agentschap.

Wat wil deze indicator zeggen? Welke verhouding geeft ie weer? Wat kunnen we afleiden uit een hoog of een laag resultaat?

Komt er een ingewikkelde of afwijkende berekening kijken bij de indicator? Verschilt de bron van de eerder gebruikte gegevens? Kortom, complexe zaken duiden we hiermee aan.

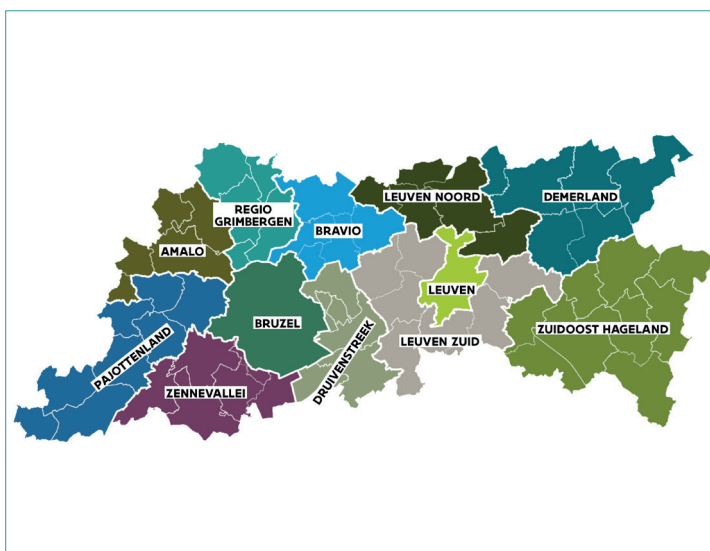
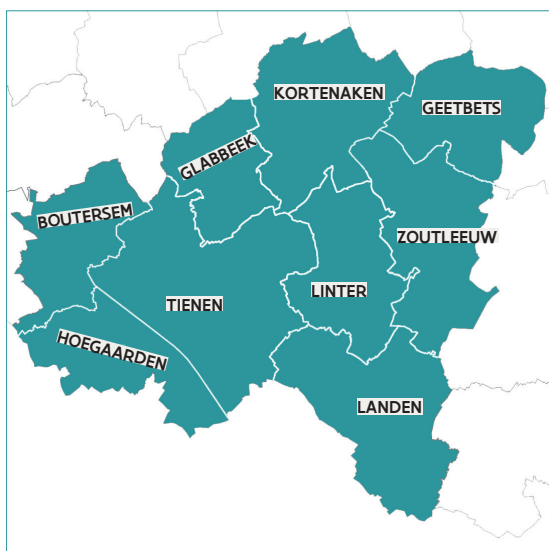
Bijkomende informatie, niet altijd ondersteund door harde data, wordt op deze manier weergegeven. Ook lopende projecten rond een thema krijgen deze invulling.

2 | Algemene situering van ELZOH

Eerstelijnszone Zuidoost Hageland, kortweg ELZOH, omvat de gemeenten **Boutersem, Geetbets, Glabbeek, Hoegaarden, Kortenaken, Landen, Linter, Tienen** en **Zoutleeuw**. Slechts drie eerstelijnszones, waaronder BRUZEL, tellen meer gemeenten dan ELZOH, twee anderen tellen er eveneens negen. ELZOH is dus een uitgestrekte zone, zowel qua aantal gemeenten als qua oppervlakte. Met zijn 38.700,84 hectare of 387 km² zit ELZOH Zuidoost Hageland dan ook bij de eerstelijnszones met de laagste bevolkingsdichtheden. Het grondgebied van ELZOH grenst zowel aan Wallonië als aan de provincie Limburg.

ELZOH zelf is een van de 11 Vlaams-Brabantse eerstelijnszones. Samen met Demerland, Leuven, Leuven-Noord, Leuven-Zuid en Druivenstreek vormt Zuidoost Hageland de Regionale Zorgzone 2 die overeenkomt met Oost-Brabant. Binnen deze zone is het ziekenhuisnetwerk PLEXUS actief, RZ Tienen dat hiertoe behoort, ligt in Zuidoost Hageland.

Eerstelijnszone Zuidoost Hageland & de Vlaams-Brabantse eerstelijnszones

In het beleidsplan 'ELZOH samen werkt' van eind 2019 werd een heel beknopte omgevingsanalyse opgenomen. Hieruit bleek onder meer dat de stad Tienen een ander profiel heeft dan de andere gemeenten uit Zuidoost Hageland. Zo scoorde de suikerstad opmerkelijk hoger op de kansarmoede-index en aantal inwoners met niet-EU-afkomst.

In zes van de negen gemeenten (Geetbets, Kortenaken, Landen, Linter, Tienen en Zoutleeuw) genoot meer dan 10 % van de inwoners een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. In diezelfde gemeenten kampte ook meer dan 10 % van de inwoners met een chronisch aandoening.

Bijzondere aandacht ging er toen naar de alleenstaanden, met 6 tot 10 % alleenstaande ouders in alle gemeenten en 3 à 4 % alleenstaande 75+ers. Vooral dat laatste werd gezien de landelijke context met beperkt openbaar vervoer aangeduid als een aandachtspunt in de spreiding en toegankelijkheid van de zorg.

Ook de SWOT-analyse van Zuidoost Hageland vanuit het Cronic Care-project 'Verbonden in ZOHrg' werd destijds in het erkenningsdossier van ELZOH gebruikt om de zone beter in kaart te brengen. Naast de algemene gegevens over de populatie, bleek daaruit onder meer dat het aantal huisartscontacten en aantal personen met thuisverpleging aanzienlijk hoger was, en er in verhouding minder consultaties bij specialisten en bezoeken aan de dienst 'Spoed' waren. Er was wel een hoog percentage personen met cardiovasculaire aandoeningen en ook het medicatiegebruik lag in de ganse populatie hoger. Tot slot, was de levensverwachting in Tienen en Zoutleeuw het laagst van gans Vlaams-Brabant.

Naast de populatie, werden ook de samenwerkingen kort in kaart gebracht. Binnen Zuidoost Hageland was er traditioneel een goede samenwerking vanuit SEL GOAL en LMN Tienen-Landen. Dit wordt verder gezet door de zorgraad. Daarnaast zijn er niet enkel binnen de eerste lijn verschillende kringwerkingen, maar ook transmuraal en geïntegreerd. Covid-19 heeft het (fysiek) netwerken bemoeilijkt, maar de samenwerking tussen de eerstelijnszone, ziekenhuis RZ Tienen, huisartsenkring HAZOH en de negen lokale besturen werd wel versterkt.

2.1. | Een diverse eerstelijnszone

Eerstelijnszone Zuidoost Hageland telt 9 gemeenten, met een divers karakter. Zo zijn enkele gemeenten eerder richting centrumstad Leuven georiënteerd, anderen hebben meer feeling met Limburg. De specifieke karakteristieken met betrekking tot de DESTEP-analyse komen verder in dit document aan bod, maar uit de typologie van de sociaaleconomische clusters van Belfius blijkt ook al dat niet alle gemeenten van ELZOH dezelfde kenmerken hebben. Omdat de lokale besturen vaak refereren aan deze clusters, geven we ze mee in deze situering van ELZOH.

De clusters van Belfius zijn groepen van gemeenten met analoge sociaaleconomische kenmerken. Ze worden vaak gebruikt als referentiegroepen bij het maken van een benchmark en zijn ontstaan op basis van meer dan 150 statistische indicatoren per gemeente uit deze 5 dimensies:

- Voorzieningen en aantrekkings: aanwezigheid diensten en handel
- Levensstandaard | Sociaal-economische positie
- Landelijk karakter | Verstedelijkingsgraad
- Economische activiteit
- Verjonging | Vergrijzing

Elke gemeente kreeg een score voor de 5 dimensies en op basis van deze scores werden de gemeenten met gelijkaardige scores geclusterd. Aangezien er ook verschillen zijn in het profiel van de gemeenten, werd dit ook mee in rekening gebracht. Zo zijn er 6 groepen, goed voor in totaal 16 clusters ontstaan.

De gemeenten van ELZOH zitten verdeeld over 3 groepen en over 5 clusters.

- **Groep Woongemeenten**
 - Cluster V3 – Woongemeenten met hogere inkomens: [Boutersem](#), [Hoegaarden](#)
 - Cluster V4 – Woongemeenten met toenemend aantal jongeren: [Landen](#)
 - Cluster V5 – Woongemeenten met vergrijzende bevolking: [Geetbets](#), [Kortenaken](#), [Linter](#), [Zoutleeuw](#),
- **Groep Landelijke gemeenten**
 - Cluster V6 – Landelijke woongemeenten met hogere inkomens: [Glabbeek](#)
- **Groep Gemeenten met concentratie van economische activiteit**
 - Cluster V12 – Gemeenten en kleine steden met centrumfunctie en economische activiteit: [Tienen](#)

Daarnaast zitten de Zuidoost Hagelandse gemeenten in andere samenwerkingsverbanden niet altijd gegroepeerd zoals binnen de eerstelijnszone. Zo zijn ze bijvoorbeeld verdeeld over drie politiezones:

- Politiezone Bierbeek/Boutersem/Holsbeek/Lubbeek: [Boutersem](#)
- Politiezone Hageland: [Geetbets](#), [Glabbeek](#), [Kortenaken](#)
- Politiezone Getevallei: [Hoegaarden](#), [Landen](#), [Linter](#), [Tienen](#), [Zoutleeuw](#)

2.1.1. | 9 gemeenten, 56 deelgemeenten

De negen gemeenten binnen Zuidoost Hageland liggen allemaal in het arrondissement Leuven en zijn goed voor 18 postcodes, 56 deelgemeenten, 94 wijken en 258 statistische sectoren.

De deelgemeenten en postcodes zijn in het overzicht hieronder terug te vinden, voor de wijken en statistische sectoren volgt enkel het aantal.

Boutersem

- 6 deelgemeenten: [Boutersem](#), [Kerkom](#), [Neervelp](#), [Roosbeek](#), [Vertrijk](#), [Willebringen](#)
- 1 postcode: 3370
- 9 wijken
- 24 statistische sectoren

Geetbets

- 3 deelgemeenten: Geetbets, Grazen, Rummen
- 2 postcodes: 3450, 3454
- 8 wijken
- 16 statistische sectoren

Glabbeek

- 4 deelgemeenten: Glabbeek-Zuurbemde, Bunsbeek, Kapellen, Attenrode
- 3 postcodes: 3380, 3381, 3384
- 8 wijken
- 17 statistische sectoren

Hoegaarden

- 3 deelgemeenten: Hoegaarden, Meldert, Outgaarden
- 2 postcodes: 3320, 3321
- 5 wijken
- 19 statistische sectoren

Kortenaken

- 5 deelgemeenten: Kortenaken, Ransberg, Hoeleden, Kersbeek-Miskom, Waanrode
- 4 postcodes: 3470, 3471, 3472, 3473
- 9 wijken
- 20 statistische sectoren

Landen

- 14 deelgemeenten: Landen, Eliksem, Ezemaal, Laar, Neerwinden, Overwinden, Rumsdorp, Wange, Waasmont, Walsbets, Walshoutem, Wezeren, Attenhoven, Neerlanden
- 3 postcodes: 3400, 3401, 3404
- 15 wijken
- 46 statistische sectoren

Linter

- 7 deelgemeenten: Drieslinter, Melkwezer, Neerhespen, Neerlinter, Orsmaal-Gussenhoven, Overhespen, Wommersom
- 1 postcode: 3350
- 8 wijken
- 18 statistische sectoren

Tienen

- 9 deelgemeenten: Tienen, Bost, Goetsenhoven, Hakendover, Kumtich, Oorbeek, Oplinter, Sint-Margriete-Houtem, Vissenaken
- 1 postcode: 3300
- 24 wijken
- 62 statistische sectoren

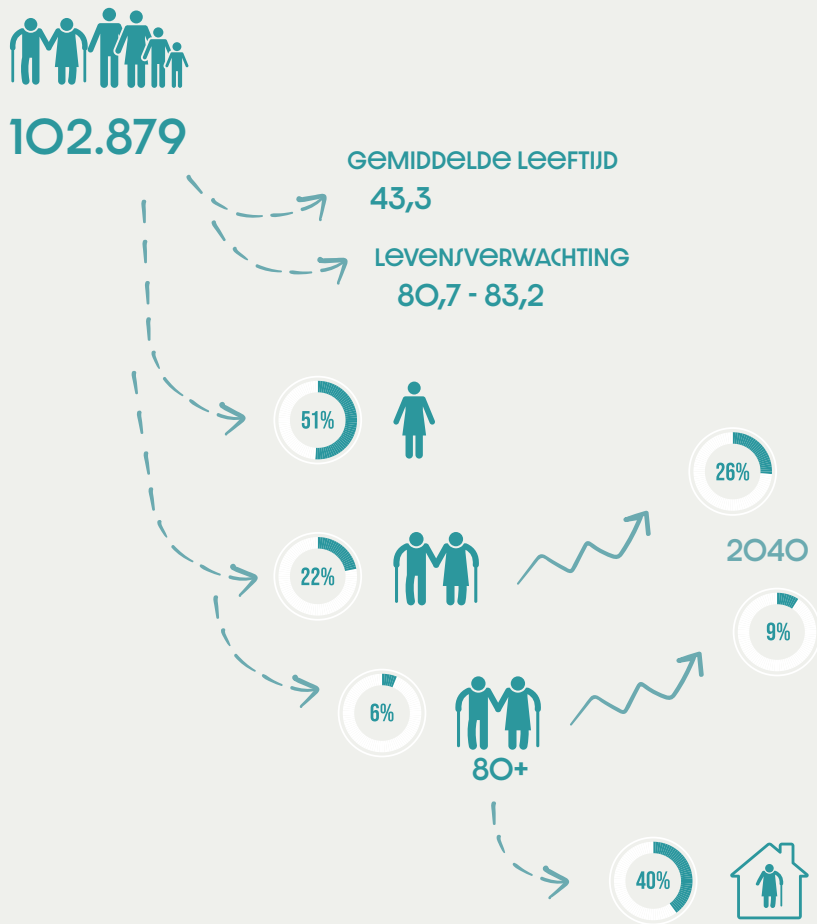
Zoutleeuw

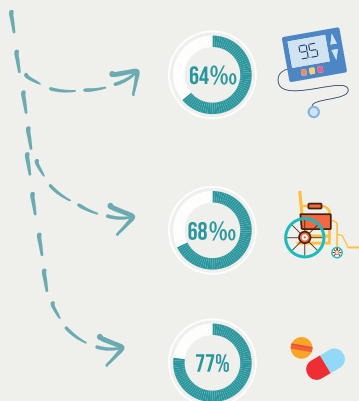
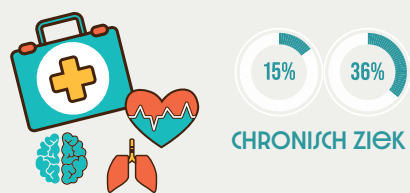
- 5 deelgemeenten: Zoutleeuw, Budingen, Dormaal, Halle-Booienhoven, Helen-Bos
- 1 postcode: 3440
- 9 wijken
- 16 statistische sectoren

A white, irregularly shaped map of El Zoh is centered on a teal background. The map has a jagged, torn-paper-like edge. The word "ELZOH" is printed in a bold, teal, sans-serif font across the middle of the map.

ELZOH

ELZOH IN CIJFERS

HUISARTSEN
121

GEMIDDELD CONTACT
6,2

49

47

OKI 0,9

K&G KANJARMOEDE

DEMOGRAFIE

Het eerste hoofdstuk van deze omgevingsanalyse biedt een zicht op de populatie in Zuidoost Hageland. Zowel de **algemene bevolkingskenmerken** als kenmerken met betrekking tot de **gezondheid** worden hierin belicht. Deze data kunnen dan een zicht geven op de prioritaire groepen en de gezondheidsproblemen in de eerstelijnszone. Maar zoals in de inleiding aangegeven, zit er heel wat verschil tussen de gemeenten onderling.

Hier volgt een korte samenvatting van de belangrijkste inzichten over het gemiddelde van ELZOH, op de volgende pagina's wordt dit in detail besproken. Daar gaan we ook in op de gemeentelijke uitschieters, in positieve en negatieve zin.

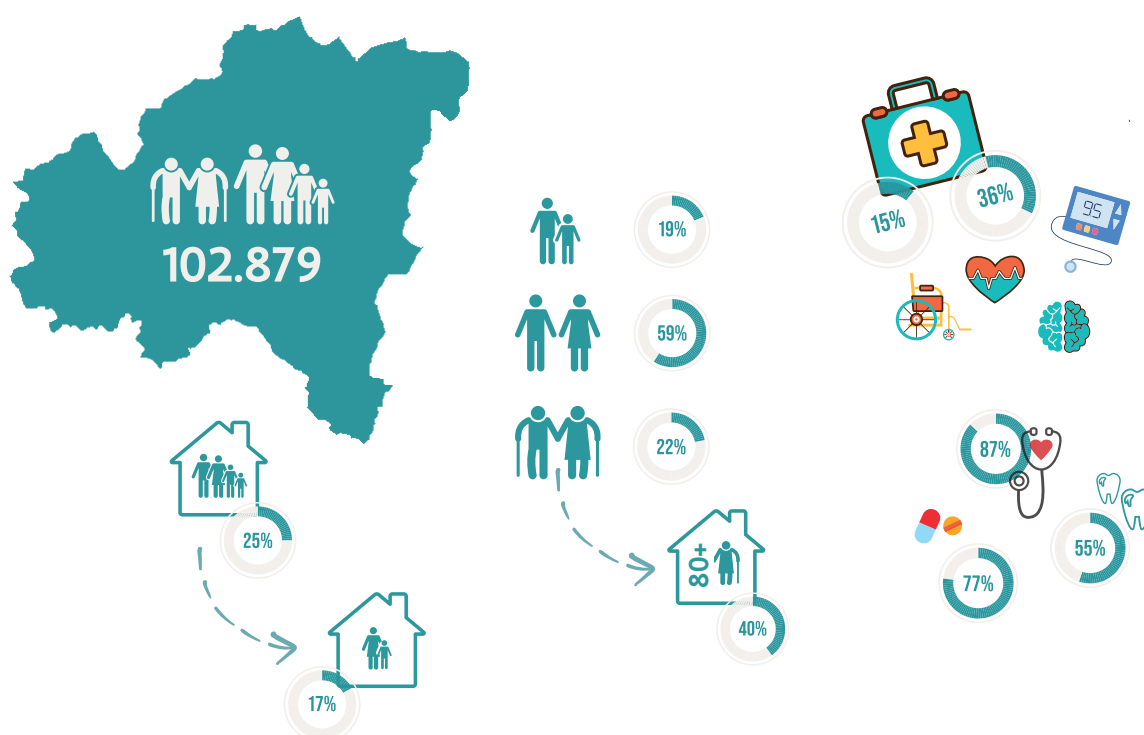
Ouder en minder gezond

De bevolking in onze eerstelijnszone heeft een hogere gemiddelde leeftijd dan de Vlaming. Ruim één vijfde van de Zuidoost Hagelanders is 65+, tegen 2040 zou dit meer dan een kwart zijn. De grijze en groene druk zijn wel ongeveer gelijk, de bevolking op beroepsactieve leeftijd moet dus ongeveer evenveel jongeren als ouderen onderhouden/verzorgen.

ELZOH telt minder alleenstaanden dan Vlaanderen, van de 80+'ers woont wel 40 % alleen. Van alle gezinnen met kinderen is 17,1 % alleenstaande ouder. Verder zijn er weinig personen van niet-Belgische nationaliteit of herkomst.

De Zuidoost Hagelanders voelen zich gelukkiger dan gezonder en dit wordt bevestigd door de cijfers. Er zijn meer chronisch zieken, meer personen met een handicap, een hogere prevalentie diabetes en ook de zorgbehoefte op basis van de BEL-score ligt hoger in onze eerstelijnszone. Er zijn meer huisartscontacten in ELZOH, maar minder tandartsbezoeken.

De levensverwachting in Zuidoost Hageland is aan een inhaalbeweging bezig, maar is nog altijd lager. Qua preventie scoren we niet goed op de bevolkingsonderzoeken tegen kanker, voor alle drie is de dekkingsgraad lager dan het Vlaamse gemiddelde.

3 | Algemene demografie

3.1. | Bevolking en bevolkingsdichtheid

In Eerstelijnszone Zuidoost Hageland wonen volgens de officiële statistieken 102.647 inwoners. Deze officiële statistieken zijn gebaseerd op een verwerking van het Rijksregister, dat de gemeentelijke bevolkingsregisters bundelt, door het Belgische statistiekbureau Statbel.

Naast deze officiële telling van het aantal inwoners, werkt Provincies In Cijfers met een eigen verwerking van dat Rijksregister. Zo kunnen ze meer gedetailleerde variabelen aanmaken dan de beschikbare officiële statistieken. Bovendien laat dit toe ook de wachtregisters mee te nemen, waarin personen zijn opgenomen die hier nog niet officieel verblijven: asielzoekers en EU-burgers in afwachting van woonstcontrole. Aangezien we Provincies In Cijfers het vaakst als bron gebruiken, wordt dus met deze cijfers gewerkt in deze omgevingsanalyse.

Volgens Provincies In Cijfers wonen er zo **102.879 inwoners** in ELZOH. Bijna 30 % hiervan woont in Tienen. Enkel Landen telt ook meer dan 10.000 inwoners, de andere 7 gemeenten zitten onder die grens.

Er wonen **266 inwoners per km²** in ELZOH, dit is de bevolkingsdichtheid. Deze is veel lager dan de bevolkingsdichtheid in Oost-Brabant (450 inwoners/km²), Vlaams-Brabant (555 inwoners/km²) en Vlaanderen (493 inwoners/km²). Binnen de eerstelijnszone zijn er grote verschillen in bevolkingsdichtheid.

De stad Tienen is het dichtst bevolkt, vooral in het centrum en deelgemeente Bost. Boutersem heeft een gemiddelde bevolkingsdichtheid ten opzichte van gans ELZOH, maar binnen deze gemeente zijn er grote verschillen: deelgemeenten Boutersem en Roosbeek hebben een bevolkingsdichtheid van meer dan 400 inwoners per km². Dit is ook voor Landen centrum het geval. Ingezoomd per statistische sector, blijkt dat de dichtheid bekomen wordt door slechts enkele sectoren.

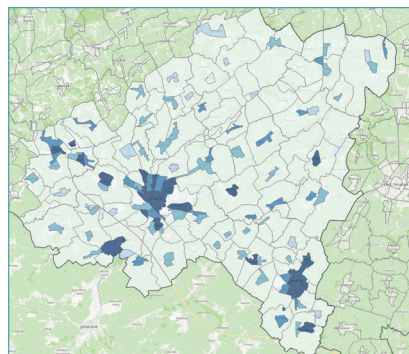
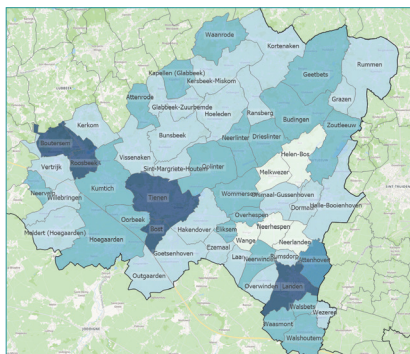
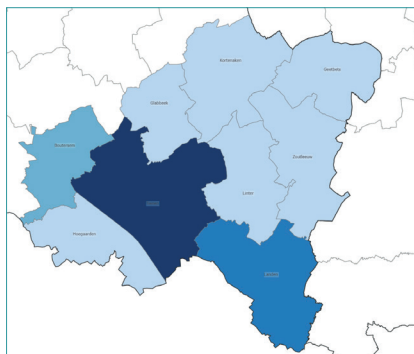
Totaal aantal inwoners & bevolkingsdichtheid | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | aantal inwoners en aantal inwoners per km²

	AANTAL	PER KM ²
Boutersem	8.397	270
Geetbets	6.207	175
Glabbeek	5.348	198
Hoegaarden	6.830	200
Kortenaken	7.912	160
Landen	16.161	303
Linter	7.284	198
Tienen	36.017	495
Zoutleeuw	8.723	186
ELZOH	102.879	266

Bevolkingsdichtheid per gemeente, deelgemeente en statistische sector | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | Hoe donkerder de kleur, hoe dichter bevolkt.

3.2. | Leeftijdverdeling

De **gemiddelde leeftijd** is een samenvattend cijfer voor de leeftijdsverdeling. In ELZOH bedraagt deze **43,3**. De Zuidoost Hagelanders zijn zo gemiddeld ouder dan de Vlaams-Brabanders en de Vlamingen. In Kortenaken en Zoutleeuw is de gemiddelde leeftijd het hoogste, beide gemeenten klokken af op 44,4. In Boutersem het laagst met 42,0.

Gezien de gemiddeld hogere leeftijd, is het niet verwonderlijk dat het aandeel ouderen in ELZOH hoger is, **ruim één vijfde van de bevolking is 65+**, 19,3 % van de bevolking is jonger dan 18 jaar, 59,0 % van de bevolking is tussen 18 en 64 jaar. Hoegaarden kent beduidend meer inwoners op beroepsactieve leeftijd, Boutersem telt het hoogste aandeel jongeren.

De bevolkingspiramide geeft het aantal inwoners naar leeftijd én geslacht. Op hogere leeftijd zijn er doorgaans meer vrouwen dan mannen, omdat zij een hogere levensverwachting hebben. Het totale aandeel vrouwen bedraagt 50,9 %.

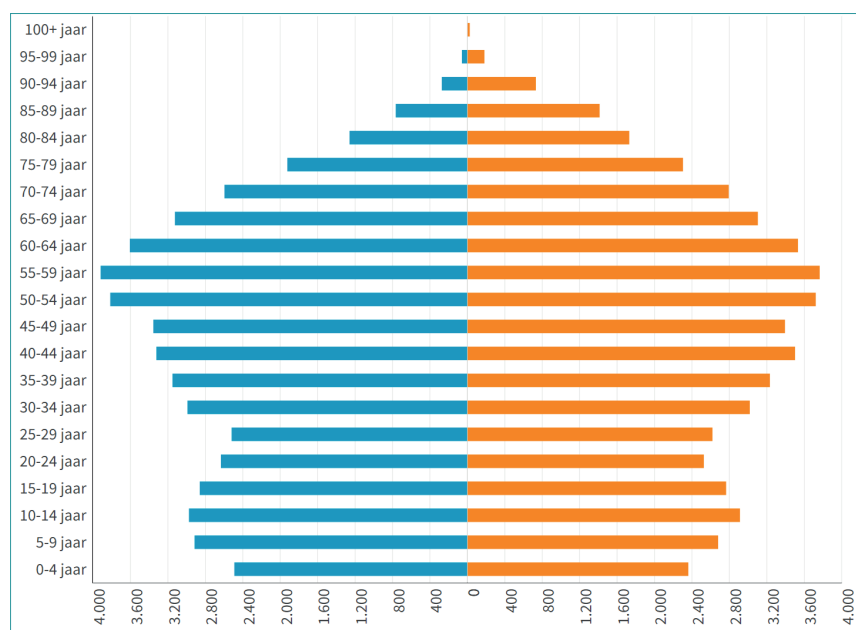
Gemiddelde leeftijd & aandeel van de bevolking per leeftijdscategorie | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | aandeel van het aantal inwoners per leeftijdscategorie t.o.v. de totale bevolking

	GEMIDDELDE LEEFTIJD	0-17	18-64	65+
Boutersem	42,0	20,6 %	59,6 %	19,8 %
Geetbets	43,5	18,7 %	60,1 %	21,2 %
Glabbeek	44,0	18,1 %	60,0 %	22,0 %
Hoegaarden	42,2	19,7 %	61,7 %	18,7 %
Kortenaken	44,4	18,0 %	58,9 %	23,0 %
Landen	43,1	20,0 %	58,6 %	21,4 %
Linter	44,0	18,0 %	60,3 %	21,7 %
Tienen	43,1	19,7 %	58,0 %	22,3 %
Zoutleeuw	44,4	18,3 %	59,0 %	22,7 %
ELZOH	43,3	19,3 %	59,0 %	21,7 %
Vlaams-Brabant	41,7	20,5 %	59,7 %	19,8 %
Vlaams Gewest	42,5	19,4 %	59,7 %	20,9 %

Bevolkingspiramide | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | Aantal mannen en vrouwen per leeftijdscategorie

3.2.1. | Ouderenpopulatie

De voortschrijdende vergrijzing van de bevolking vraagt om een belangrijke uitbouw van het ouderenzorgaanbod. Daarom wordt even ingezoomd op de ouderenpopulatie. In ELZOH zijn 22.290 inwoners ouder dan 65 jaar. Hiervan zijn 6.444 inwoners ouder dan 80 jaar, daarmee is **6,3 %** van de bevolking **80-plusser**. Kortenaken telt procentueel de meeste 80+’ers, Hoegaarden en Boutersem de minste.

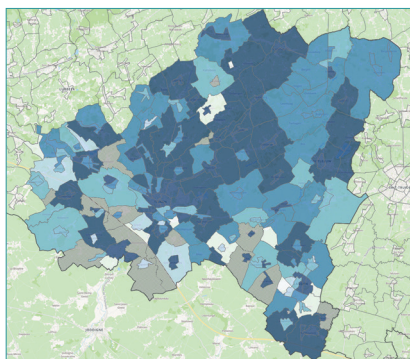
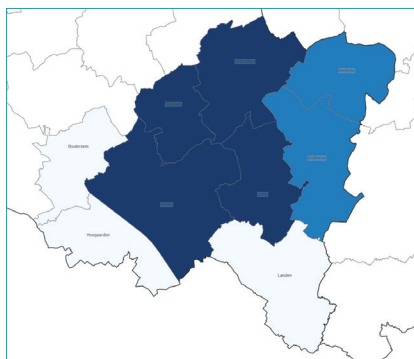
Ouderenpopulatie | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | aantal en aandeel van het aantal inwoners per leeftijdscategorie t.o.v. de totale bevolking

	65+		80+	
	aantal	t.o.v. totale inwoners	aantal	t.o.v. totale inwoners
Boutersem	1.665	19,8 %	465	5,5 %
Geetbets	1.313	21,2 %	388	6,3 %
Glabbeek	1.174	22,0 %	345	6,5 %
Hoegaarden	1.275	18,7 %	373	5,5 %
Kortenaken	1.823	23,0 %	556	7,0 %
Landen	3.454	21,4 %	919	5,7 %
Linter	1.584	21,7 %	463	6,4 %
Tienen	8.022	22,3 %	2.383	6,6 %
Zoutleeuw	1.980	22,7 %	552	6,3 %
ELZOH	22.290	21,7 %	6.444	6,3 %
Vlaams Gewest	232.566	20,9 %	69.232	6,1 %

Aandeel 80+’ers per gemeente en statistische sector | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | Hoe donkerder de kleur, hoe meer 80+’ers.

3.3. | Loop van de bevolking

De bevolking fluctueert elk jaar door geboorte en sterfte. Het verschil tussen het aantal geboortes en het aantal sterftes is het natuurlijk saldo. Deze natuurlijke aangroei kan ook negatief zijn. In 2021 werden in Zuidoost Hageland 944 personen geboren en stierven er 1.000. Het natuurlijk saldo bedroeg dus -56. Boutersem, Hoegaarden en Tienen kennen wel een positieve natuurlijke aangroei, met dus meer geboortes dan sterfgevallen.

Natuurlijke aangroei | 2021

Rijksregister | provincies.incijfers.be

	GEBOORTEN	STERFTE	NATUURLIJKE AANGROEI
Boutersem	87	62	25
Geetbets	59	65	-6
Glabbeek	50	52	-2
Hoegaarden	66	54	12

	GEBOORTEN	STERFTE	NATUURLIJKE AANGROEI
Kortenaken	68	78	-10
Landen	126	169	-43
Linter	62	74	-12
Tienen	376	340	36
Zoutleeuw	50	106	-56
ELZOH	944	1.000	-56
Vlaams-Brabant	11.545	10.410	1.135
Vlaams Gewest	66.240	64.280	1.960

Naast geboorte en sterfte, heeft ook migratie een impact op de bevolkingsevolutie. Het migratiesaldo met het buitenland is het aantal verhuizers vanuit het buitenland naar ELZOH, verminderd met het aantal verhuizers vanuit ELZOH naar het buitenland. Dit saldo bedroeg 214 in 2021. Het migratiesaldo met andere Belgische gemeenten wordt op dezelfde manier berekend en bedroeg 593 in 2021. Er verhuisden dus zowel vanuit het buitenland als vanuit andere Belgische gemeenten meer mensen naar Zuidoost Hageland dan dat er de omgekeerde beweging maakten.

De som van het natuurlijk (-56), het intergemeentelijk (593) en het internationaal migratiesaldo (214) is de totale aangroei van de bevolking. In 2021 bedroeg deze bevolkingsgroei in ELZOH 751, ofwel 7,3 per 1000 inwoners. Omgerekend naar die verhouding ten op zichte van 1000 inwoners, vallen de negatieve natuurlijke aangroei in Zoutleeuw (-6,4 ‰) en het hoge intergemeentelijk migratiesaldo van Boutersem (+13,1 ‰) op. Boutersem kent dan ook de grootste aangroei in per mille.

Loop van de bevolking | 2021

Rijksregister | provincies.incijfers.be | t.o.v. 1000 inwoners

	NATUURLIJKE AANGROEI	MIGRATIESALDO		TOTALE AANGROEI
		BELGIË	BUITENLAND	
Boutersem	3,0 ‰	13,1 ‰	0,8 ‰	16,9 ‰
Geetbets	-1,0 ‰	0,5 ‰	1,9 ‰	1,5 ‰
Glabbeek	-0,4 ‰	1,7 ‰	-1,7 ‰	-0,4 ‰
Hoegaarden	1,8 ‰	-6,0 ‰	0,4 ‰	-3,8 ‰
Kortenaken	-1,3 ‰	4,4 ‰	-1,5 ‰	1,6 ‰
Landen	-2,7 ‰	7,8 ‰	1,4 ‰	6,5 ‰
Linter	-1,7 ‰	3,9 ‰	0,3 ‰	2,5 ‰
Tienen	1,0 ‰	6,8 ‰	3,8 ‰	11,6 ‰
Zoutleeuw	-6,4 ‰	9,3 ‰	6,1 ‰	9,0 ‰
ELZOH	-0,5 ‰	5,8 ‰	2,1 ‰	7,3 ‰
Vlaams-Brabant	1,0 ‰	4,7 ‰	3,9 ‰	9,6 ‰
Vlaams Gewest	0,3 ‰	2,2 ‰	4,3 ‰	6,9 ‰

3.3.1. | Prognose populatie

Statistiek Vlaanderen maakt een inschatting van de toekomstige bevolking in een gemeente op basis van trends in het verleden en de verwachte evolutie daarvan. Volgens deze bevolkingsprognose zou ELZOH in 2035 107.778 inwoners tellen.

De veroudering van de bevolking is een determinerende factor in de toename van de zorgvraag. Een prognose van de omvang en de samenstelling van de ouderenpopulatie over de volgende jaren is daarom een belangrijk instrument om de toekomstige zorgbehoefte in te schatten. De toename van het aantal inwoners op hoge leeftijd (80-plussers) is in dit kader het meest relevant.

Voor de volledigheid worden ook de cijfers 65+ getoond, zowel qua absoluut aantal als procentueel ten opzichte van het inwonersaantal. Deze liggen voor ELZOH hoger dan voor Vlaanderen, Glabbeek is de absolute uitschieter met 30,5 % 65+’ers tegen 2040. Het aandeel 80+’ers in ELZOH blijft in 2040 ongeveer gelijk aan dat in Oost-Brabant en in Vlaanderen.

Prognose ouderenpopualtie | 2025-2040

Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties | provincies.incijfers.be | aantal & aandeel t.o.v. inwoners

	2025		2030		2035		2040		2025-2040	
	65+	80+	65+	80+	65+	80+	65+	80+	65+	80+
Boutersem	1740	475	1944	572	2185	656	2267	743	+ 527	+ 268
Geetbets	1356	390	1526	438	1599	496	1684	528	+ 328	+ 138
Glabbeek	1261	331	1431	397	1584	480	1605	515	+ 344	+ 184
Hoegaarden	1364	361	1585	430	1762	478	1811	544	+ 447	+ 183
Kortenaken	1883	549	2104	596	2281	627	2273	730	+ 390	+ 181
Landen	3787	1029	4186	1179	4497	1424	4625	1590	+ 838	+ 561
Linters	1636	479	1797	556	1937	576	1955	604	+ 319	+ 125
Tienen	8299	2355	8941	2699	9364	2985	9722	3271	+ 1423	+ 916
Zoutleeuw	2102	587	2389	684	2596	803	2736	910	+ 634	+ 323
ELZOH	23428	6556	25903	7551	27805	8525	28678	9435	+ 5250	+ 2879

	2025		2030		2035		2040	
	65+	80+	65+	80+	65+	80+	65+	80+
Boutersem	20,8 %	5,7 %	22,6 %	6,7 %	24,9 %	7,5 %	25,3 %	8,3 %
Geetbets	21,5 %	6,2 %	23,5 %	6,8 %	24,4 %	7,6 %	24,8 %	7,8 %
Glabbeek	23,7 %	6,2 %	26,9 %	7,5 %	29,7 %	9,0 %	30,5 %	9,8 %
Hoegaarden	19,7 %	5,2 %	22,9 %	6,2 %	25,3 %	6,9 %	25,8 %	7,7 %
Kortenaken	24,2 %	7,1 %	27,0 %	7,6 %	29,1 %	8,0 %	29,1 %	9,3 %
Landen	23,5 %	6,4 %	25,7 %	7,2 %	27,5 %	8,7 %	28,1 %	9,7 %
Linters	21,9 %	6,4 %	23,6 %	7,3 %	25,1 %	7,5 %	24,7 %	7,6 %
Tienen	22,8 %	6,5 %	23,8 %	7,2 %	24,1 %	7,7 %	24,3 %	8,2 %
Zoutleeuw	23,8 %	6,7 %	26 %	7,5 %	27,7 %	8,6 %	28,5 %	9,5 %
ELZOH	22,6 %	6,3 %	24,5 %	7,1 %	25,8 %	7,9 %	26,1 %	8,6 %
Oost-Brabant	21,8 %	6,3 %	23,5 %	7,0 %	24,5 %	7,8 %	24,8 %	8,6 %
Vlaams Gewest	22,1 %	6,4 %	24 %	7,2 %	25,1 %	8,0 %	25,4 %	8,8 %

3.4. | Demografische coëfficiënten

De demografische coëfficiënten bieden een zicht op de verhoudingen tussen de verschillende leeftijdsgroepen. Meer bepaald om te kijken hoeveel personen er moeten zorgen voor elkaar.

3.4.1. | Groene druk

De groene druk geeft de verhouding van de jongeren (0-19 jaar) op de bevolking van 20 tot 64 jaar. De groene druk geeft dus aan hoeveel kinderen en jongeren er onderhouden moeten worden door de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Bij een hogere groene druk, zijn er relatief meer jongeren in vergelijking met de bevolking van 20 tot 64 jaar.

In 2022 waren er in ELZOH voor 100 personen in de leeftijdsgroep 20-64 jaar **37,5** jongeren. De groene druk is zo ongeveer even groot dan in het Vlaams Gewest. Boutersem en Landen kennen globaal genomen de hoogste groene druk. Uit het kaartje van de statistische sectoren blijkt dat de gebieden waar de groene druk veel hoger (>1,5, donkeroranje) is ten opzichte van de rest van ELZOH beperkt zijn, en zich vooral in Tienen en Hoegaarden situeren.

3.4.2. | Grijs druk

De grijze druk geeft de verhouding weer van het aantal ouderen (65+) op het aantal inwoners op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar). De grijze druk geeft dus aan hoeveel ouderen er onderhouden moeten worden door de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Bij een hogere grijze druk zijn er relatief meer ouderen in vergelijking met de 20 tot 64-jarigen.

In Zuidoost Hageland is de verhouding ouderen/mensen op beroepsactieve leeftijd **38,0** per 100 personen uit de groep 20-64 jaar zijn er dus 38 65+'ers. Hiermee is de groene en grijze druk in ELZOH dus quasi gelijk. De grijze druk is wel groter dan deze in het Vlaams Gewest. Uit het tweede kaartje van de statistische sectoren blijkt dat er in het zuiden van ELZOH veelal een lagere (blauw) grijze druk is dan gemiddeld in de elz, en in het noorden veelal een hogere (geel-oranje). De hoogste grijze druk van ELZOH bevindt zich echter wel vooral in de zuidelijke sectoren.

3.4.3. | Familiale zorgindex

De familiale zorgindex geeft de verhouding weer van de hoogbejaarden (80+) op de 50- tot 59-jarigen. Het is dus een aanduiding van hoeveel hoogbejaarden er zijn in verhouding tot de bevolking die er normaliter zorg moet voor dragen. Deze maat wordt vaak gebruikt om in te schatten hoe groot de groep potentiële mantelzorgers is. Hoe hoger de waarde, hoe meer 80-plussers er zijn per 50-59-jarige.

In het Vlaams Gewest zijn er in 2022 43 80-plussers per 100 mensen van 50 tot 59 jaar. Zuidoost Hageland heeft met **42,3** een iets lagere familiale zorgindex dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. Er zijn dus minder 80+'ers per 50-59-jarige. Binnen de eerstelijnszone zijn er veel minder sectoren die uitschieten (veel hoger of veel lager) qua familiale zorgindex dan qua groene en grijze druk. Tienen kent wel enkele sectoren waar de familiale zorgindex veel hoger (>1,5, donkeroranje) is dan in de rest van ELZOH, deze zorgen er ook voor dat de globale Tiense familiale zorgindex met 48,9 veel hoger is dan die van de eerstelijnszone.

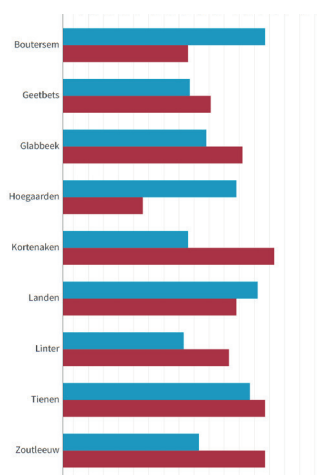
Demografische coëfficiënten | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be

	GROENE DRUK	GRIJZE DRUK	FAMILIALE ZORGINDEX
Boutersem	39,7	34,6	36,5
Geetbets	34,7	36,1	40,9
Glabbeek	35,8	38,2	39,4
Hoegaarden	37,8	31,6	33,6
Kortenaken	34,6	40,3	44,7
Landen	39,2	37,8	39,2
Linter	34,3	37,3	38,7
Tienen	38,7	39,7	48,9
Zoutleeuw	35,3	39,7	40,6
ELZOH	37,5	38,0	42,3
Vlaams Gewest	37,4	36,3	43,0

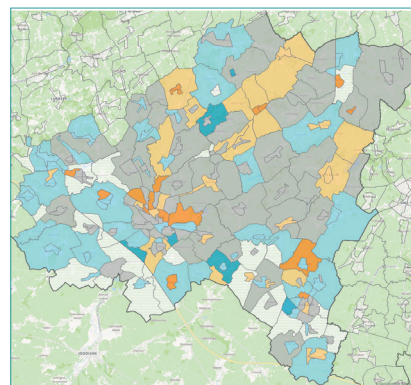
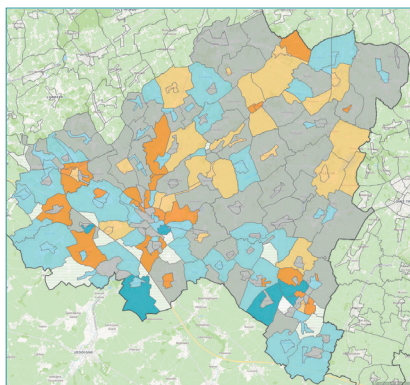
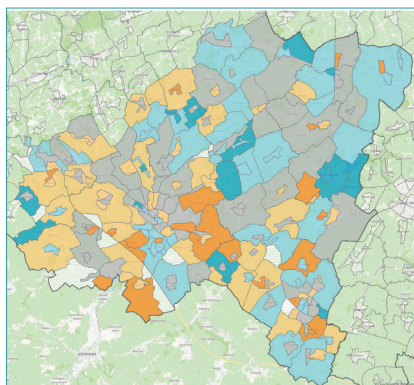
Groene druk versus grijze druk | 2022

Provincies.incijfers.be | ■ Groene druk - ■ Grijze druk

Demografische coëfficiënten per statistische sector: groene druk, grijze druk, familiale zorgindex | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | Z-scores: ■ veel lager - ■ lager - ■ gemiddeld - ■ hoger - ■ veel hoger

4 | Diversiteit

4.1. | Nationaliteit en herkomst

In Zuidoost Hageland hebben 6.070 inwoners een andere nationaliteit dan de Belgische. 17.209 inwoners hebben een niet-Belgische herkomst. In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in ELZOH een kleiner aandeel mensen met een andere dan de Belgische nationaliteit (respectievelijk 5,9 % en 10,0 %) en een kleiner aandeel mensen met een niet-Belgische herkomst (respectievelijk 16,7 % en 24,7 %). Tienen komt wel in de buurt van de Vlaamse cijfers.

Iemand met een niet-Belgische geboortenationaliteit is geboren als niet-Belg, maar kan ondertussen Belg geworden zijn.

Iemand met een niet-Belgische herkomst heeft ofwel zelf een niet-Belgische geboortenationaliteit, ofwel heeft minstens één van de ouders een niet-Belgische geboortenationaliteit. Bij het benoemen van de niet-Belgische herkomst, heeft de geboortenationaliteit van de moeder voorrang op die van de vader, en die heeft voorrang op die van de persoon zelf.

Nationaliteit en herkomst | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | aantal inwoners

	BELGISCHE HUIDIGE NATIONALITEIT	NIET-BELGISCHE HUIDIGE NATIONALITEIT	BELGISCHE HERKOMST	NIET-BELGISCHE HERKOMST
Boutersem	8.057	340	7.262	1.135
Geetbets	5.913	294	5.520	687
Glabbeek	5.177	171	4.925	423
Hoegaarden	6.502	328	5.885	945
Kortenaken	7.695	217	7.347	565
Landen	15.205	956	13.137	3.024
Linter	7.071	213	6.623	661
Tienen	32.907	3.110	27.354	8.663
Zoutleeuw	8.282	441	7.617	1.106
ELZOH	96.809	6.070	85.670	17.209

Niet-Belgische ... | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | t.o.v. inwonerstotaal

	HUIDIGE NATIONALITEIT	GEBOORTE- NATIONALITEIT	HERKOMST
Boutersem	4,0 %	8,5 %	13,5 %

	HUDIGE NATIONALITEIT	GEBOORTE-NATIONALITEIT	HERKOMST
Geetbets	4,7 %	7,5 %	11,1 %
Glabbeek	3,2 %	5,4 %	7,9 %
Hoegaarden	4,8 %	9,2 %	13,8 %
Kortenaken	2,7 %	4,6 %	7,1 %
Landen	5,9 %	12,5 %	18,7 %
Linter	2,9 %	6,1 %	9,1 %
Tienen	8,6 %	17,6 %	24,1 %
Zoutleeuw	5,1 %	8,8 %	12,7 %
ELZOH	5,9 %	11,7 %	16,7 %
Oost-Brabant	9,5 %	15,2 %	20,4 %
Vlaams-Brabant	11,2 %	20,1 %	28,7 %
Vlaams Gewest	10,0 %	17,8 %	24,7 %

Tot slot, kijken we naar de individuele herkomstnationaliteiten. In ELZOH heeft 5,8 % van de inwoners een (niet-Belgische) EU-herkomst en 10,9 % een niet-EU herkomst.

Top-10 naar herkomst, met daarbij het aantal inwoners met die geboorte- en huidige nationaliteit | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | aantal inwoners

	HERKOMST	GEBOORTE-NATIONALITEIT	HUDIGE NATIONALITEIT
1. België	85.670	90.830	96.809
2. Marokko	1.692	913	187
3. Nederland	1.339	899	736
4. Roemenië	1.192	1.105	866
5. Democratische Republiek Congo	997	654	201
6. Polen	839	680	517
7. Sovjet-Unie	772	415	x
8. Italië	744	374	204
9. Irak	586	501	214
10. Joegoslavië	538	237	x

De cijfers van de huidige nationaliteit kunnen sterk verschillen van de herkomstnationaliteit. Doorgaans is dat het meest uitgesproken bij niet-EU-nationaliteiten en/of groepen die reeds lange tijd in het land aanwezig zijn. EU-burgers nemen immers minder snel de Belgische nationaliteit aan, omdat zij via hun lidmaatschap van de EU al heel wat rechten verkrijgen. Bij burgers die hier reeds lang aanwezig zijn, is de kans dan weer groter dat ze uiteindelijk de Belgische nationaliteit aannemen of verkrijgen, zeker bij volgende generaties.

Er bestaat vaak een samenhang tussen nationaliteit en herkomst enerzijds, en leeftijd en geslacht anderzijds. Zo stelt Provincies In Cijfers dat het aandeel inwoners van niet-Belgische herkomst doorgaans veel kleiner is bij oudere generaties, omdat grootschalige internationale migratie een relatief recent fenomeen is én internationale migranten vaak jong zijn.

De Oekraïne-crisis heeft binnen ELZOH vooralsnog een relatief beperkte impact. Uit de cijfers van het Zorgpunt blijkt dat er ongeveer 350 Oekraïners in Zuidoost Hageland toegekomen zijn.

4.2. | Gekleurde vergrijzing

Hoewel in ELZOH 'hoe jonger, hoe meer andere herkomst' van toepassing is, mag de gekleurde vergrijzing niet vergeten worden. Allochtone ouderen ontwikkelen gemiddeld vroeger gezondheidsproblemen, hebben vaker een slechtere socio-economische positie en kunnen worstelen met terugkeerdilemma¹. Daarnaast ervaren ouderen met een andere herkomst vaker drempels naar de formele zorg, door bijvoorbeeld een te beperkte kennis van het

¹ Cuyvers, G., Kavs, J. (2001) De huidige en toekomstige behoeften van allochtone ouderen aan welzijns- en gezondheidsvoorzieningen. Katholieke Hogeschool Kempen, Departement Sociaal Werk, Geel.

Nederlands en het niet kennen van de bestaande welzijns- en gezondheidsvoorzieningen².

Hoewel slechts **2,4 %** van de 65+'ers een niet-Belgische (geboorte-)nationaliteit heeft, mag deze groep dus niet uit het oog verloren worden.

5 | Huishoudens

Eerstelijnszone Zuidoost Hageland telt in totaal 43.580 huishoudens. Deze worden verder opgedeeld in 3 grote groepen: de alleenstaanden, meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen en meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen. De eenoudergezinnen behoren tot de tweede groep en worden verder apart besproken.

In Zuidoost Hageland zijn er 13.267 huishoudens die uit 1 persoon bestaan. Dit is 30,4 % van het totaal aantal huishoudens. Het **aandeel alleenstaanden** is daarmee **lager** dan in het Vlaams Gewest (32,6 %). 10.853 meerpersoonshuishoudens hebben één of meer minderjarige kinderen. Dit is 24,9 % van het aantal huishoudens. Dit aandeel is vergelijkbaar met in het Vlaams Gewest (24,4 %). Tot slot zijn er ook 19.460 meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen. Dit is 44,7 % van de huishoudens. Deze categorie is ook het meest voorkomende huishoudentype in het Vlaams Gewest (43,0 %).

Huishoudens | 2022

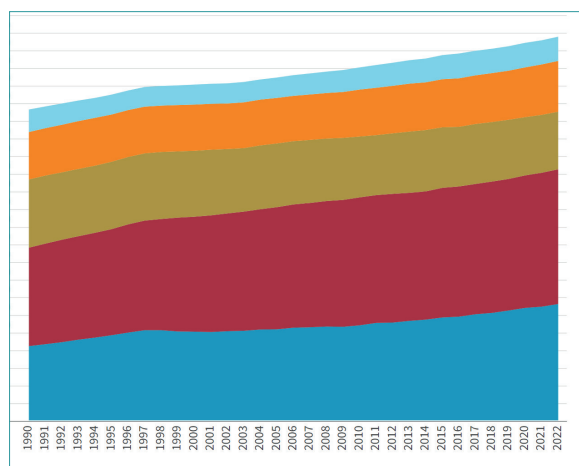
Rijksregister | provincies.incijfers.be | aantal

	ALLEENWONEND	MEERPERSOONSHUISHOUDENS	
		MET MINDERJARIGE KINDEREN	ZONDER MINDERJARIGE KINDEREN
Boutersem	772	951	1.565
Geetbets	695	667	1.234
Glabbeek	523	547	1.084
Hoegaarden	844	741	1.249
Kortenaken	774	789	1.682
Landen	2.077	1.774	3.037
Linten	831	750	1.492
Tienen	5.683	3.755	6.393
Zoutleeuw	1.068	879	1.724
ELZOH	13.267	10.853	19.460

De **gemiddelde huishoudensgrootte** in Zuidoost Hageland evolueerde van 2,53 in 1990 tot **2,33** in 2022. De evolutie van de gemiddelde huishoudensgrootte heeft niet steeds dezelfde oorzaak. Zo kan dit cijfer kleiner worden omdat het aantal kleine gezinnen stijgt óf omdat het aantal grote gezinnen daalt (of een combinatie van beide).

Evolutie huishoudensgrootte | 1990-2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 1p - 2p - 3p - 4p - ≥ 5p

² Janssens, A. (2003) Hoe elkaar de hand reiken? De zoekende interactie tussen allochtone ouderen en het zorgaanbod in de stad Antwerpen. Steunpunt gelijkere kansenbeleid.

Huishoudens naar grootte | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | t.o.v totaal huishoudens

	1P	2P	3P	4P	≥ 5P
Boutersem	23,5 %	35,0 %	17,2 %	16,7 %	7,5 %
Geetbets	26,8 %	35,9 %	16,9 %	15,6 %	4,8 %
Glabbeek	24,3 %	36,2 %	17,5 %	15,2 %	6,8 %
Hoegaarden	29,8 %	33,0 %	15,2 %	15,1 %	7,0 %
Kortenaken	23,9 %	39,8 %	15,3 %	15,6 %	5,6 %
Landen	30,2 %	36,1 %	14,6 %	12,8 %	6,4 %
Linter	27,0 %	37,8 %	15,8 %	13,8 %	5,5 %
Tienen	35,9 %	32,8 %	13,5 %	11,2 %	6,6 %
Zoutleeuw	29,1 %	36,7 %	16,1 %	12,7 %	5,4 %
ELZOH	30,4 %	35,1 %	15,0 %	13,2 %	6,3 %
Vlaams-Brabant	30,7 %	32,7 %	14,6 %	14,4 %	7,7 %
Vlaams Gewest	32,6 %	34,3 %	13,7 %	12,9 %	6,5 %

5.1. | Éénoudergezinnen

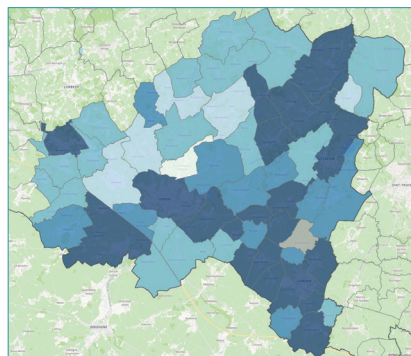
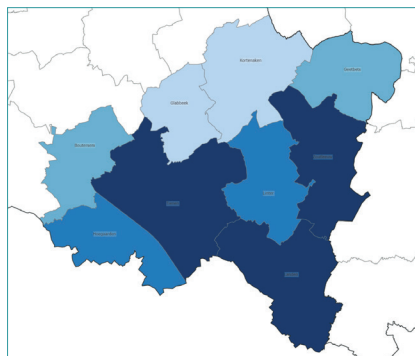
In ELZOH is **17,1 % van de gezinnen met minderjarige kinderen** een alleenstaande ouder. In het Vlaams Gewest ligt dit aandeel even hoog. Hoewel Kortenaken met 10,9 % het minste éénoudergezinnen ten op zichte van de meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen heeft, telt deelgemeente Ransberg toch een hoog aantal éénoudergezinnen.

Éénoudergezinnen t.o.v huishoudens met minderjarige kinderen | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | % t.o.v huishoudens met minderjarige kinderen

	%
Boutersem	12,8 %
Geetbets	13,5 %
Glabbeek	11,5 %
Hoegaarden	15,2 %
Kortenaken	10,9 %
Landen	21,3 %
Linter	15,1 %
Tienen	19,5 %
Zoutleeuw	18,1 %
ELZOH	17,1 %
Vlaams-Brabant	16,5 %
Vlaams Gewest	17,1 %

Per gemeente en deelgemeente | hoe donkerder, hoe groter het aandeel éénoudergezinnen

5.2. | Alleenwonende ouderen

Onderzoek toont aan dat ouderen die alleen wonen sneller naar een woonzorgcentrum verhuizen³. Het aantal alleenwonenden is daarom een belangrijke indicator bij de uitbouw van ouderenzorg.

ELZOH telt 6.111 alleenwonende 65-plussers. De meest kwetsbare groep zijn echter de 2.563 **alleenwonende 80+ers**. Dit komt overeen met **39,8 %** van de 80-plussers. Tienen, Landen, Hoegaarden en Geetbets scoren boven de 40 %. In elke gemeente is er ook minstens één deelgemeente met 38,5 % of meer alleenwonende 80+ers ten op zichte van die totale leeftijdscategorie daar.

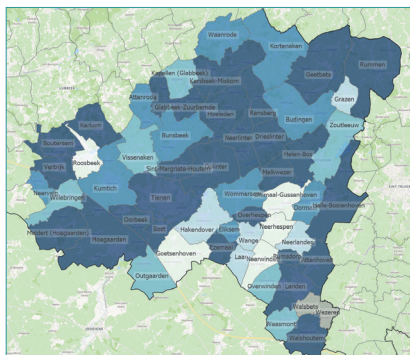
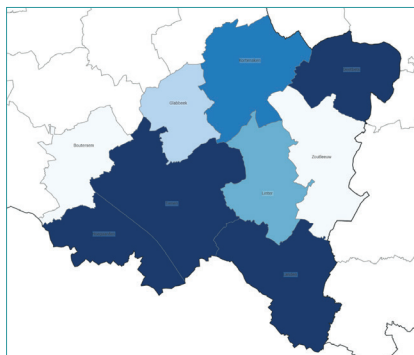
Alleenwonende ouderen | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | aantal en aandeel t.o.v. leeftijdsgroep

	65+		80+	
Boutersem	380	22,8 %	161	34,6 %
Geetbets	334	25,4 %	165	42,5 %
Glabbeek	268	22,8 %	129	37,4 %
Hoegaarden	337	26,4 %	151	40,5 %
Kortenaken	436	23,9 %	218	39,2 %
Landen	959	27,8 %	370	40,3 %
Linter	393	24,8 %	179	38,7 %
Tienen	2.485	31,0 %	988	41,5 %
Zoutleeuw	519	26,2 %	202	36,6 %
ELZOH	6.111	27,4 %	2.563	39,8 %
Vlaams Gewest	391.894	27,9 %	160.581	39,0 %

Alleenwonende 80+ers per gemeente en deelgemeente | 2022

Rijksregister | provincies.incijfers.be | Aandeel t.o.v. alle 85+ers | Hoe donkerder de kleur, hoe meer alleenwonende 80+ers.

6 | Gezondheid en zorg

6.1. | Gezondheidstoestand

6.1.1. | Chronisch ziekten

‘Statuut chronisch zieken’ betreft de mensen die in het kader van de ziekteverzekering als chronisch ziek worden geregistreerd. In het werkingsgebied van Eerstelijnszone Zuidoost Hageland heeft **14,6 %** van de verzekerden in de ziekteverzekering een **statuut van chronische aandoening**. Dit aandeel is hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. In Geetbets en Zoutleeuw bedraagt dit zelfs meer dan 16 %.

De cijfers die het ‘Chronic Care’-project verbonden in ZOHRg ter beschikking stelde over de Kernindicatoren 2016-2020 van het plan Geïntegreerde zorg laten ons toe in te zoomen op de chronische aandoeningen. Het werkingsgebied van Verbonden in ZOHRg komt immers volledig overeen met Eerstelijnszone Zuidoost Hageland, maar vermits

³ KCE studie 167A (2011): Toekomstige behoefte aan residentiële ouderenzorg in België: projecties 2011-2025.

Verbonden in ZOHRg een federaal project is, worden de cijfers afgezet tegen België.

In tegenstelling tot de eerste tabel, wordt in de tweede tabel niet gekeken naar het statuut, maar wordt een aandoening daar bepaald op basis van het medicatiegebruik⁴. Daarom verschillen de cijfers van de totale chronisch zieken: volgens deze indicatoren heeft **35,9 %** van de Zuidoost Hagelanders minstens één chronische aandoening. Bijna een kwart heeft een algemene cardiovasculaire aandoening.

Personen met het statuut chronisch zieke | 2021

IMA Atlas, www.ima-aim.be | t.o.v. personen in de ziekteverzekering

	%
Boutersem	11,55 %
Geetbets	16,09 %
Glabbeek	13,85 %
Hoegaarden	12,19 %
Kortenaken	14,84 %
Landen	14,83 %
Linter	13,56 %
Tienen	15,30 %
Zoutleeuw	16,08 %
ELZOH	14,59 %
Vlaams Gewest	13,32 %

Chronische aandoeningen | 2020

Plan Geïntegreerde Zorg - Pilootproject Verbonden in ZOHRg - Kernindicatoren 2016-2020- RIZIV/FOD VVVL in samenwerking met IMA |
% t.o.v. bevolking

	ELZOH	BELGIË
Astma	1,9 %	1,9 %
Cardiovasculaire aandoening - algemeen	24,6 %	21,2 %
Cardiovasculaire aandoening - hartziekten	2,5 %	2,3 %
Chronische hepatitis B of C	0,0 %	0,0 %
COPD (Chronic Obstructive Pulmonary Disease)	3,1 %	3,0 %
Diabetes mellitus met insuline	1,3 %	1,3 %
Diabetes met cardiovasculaire aandoeningen	4,4 %	4,1 %
Epilepsie	2,0 %	1,8 %
Exocriene pancreasziekten	0,0 %	0,0 %
Hemofilie	0,0 %	0,0 %
HIV (humaan immuundeficiëntievirus)	0,2 %	0,2 %
Kanker	1,5 %	1,5 %
Mucoviscidose	0,0 %	0,0 %
Multiple sclerose	0,0 %	0,1 %
Nierfalen	0,1 %	0,1 %
Orgaantransplantatie	0,1 %	0,1 %
Psoriasis	0,1 %	0,1 %
Psychosen bij jongeren	1,3 %	1,2 %
Psychosen bij ouderen	0,4 %	0,3 %
Schildklierziekten	3,4 %	4,5 %
Ziekte van Crohn / colitis ulcerosa / psoriatische artritis / reumatoid artritis	0,6 %	0,6 %
Ziekte van Parkinson	0,3 %	0,4 %
MINSTENS ÉÉN CHRONISCHE AANDOENING	35,9 %	33,2 %

⁴ Omdat het IMA personen met een chronische aandoening identificeert op basis van hun medicatiegebruik, werden in 2020 voor verschillende aandoeningen minder patiënten gedetecteerd dan de jaren voordien. Tijdens de lockdown van 2020 zijn bijvoorbeeld minder nieuwe patiënten gestart met medicatie ter behandeling van bepaalde aandoeningen. Dit heeft een impact op de indicatoren inzake de prevalentie van chronische aandoeningen. [Rapport IMA](#).

6.1.2. | Diabetes

Prevalentie diabetes verwijst naar de mensen die in het kader van de ziekteverzekering medicatie nemen en/of therapie ondergaan die aan diabetes gerelateerd is. Per 1.000 personen in de ziekteverzekering zijn er **64** personen met een diabetesbehandeling. In Tienen en Zoutleeuw ligt dit zelfs boven de 70 per 1.000. Het gemiddelde in het Vlaams Gewest is 60 per mille.

Prevalentie diabetes | 2020

IMA Atlas, www.ima-aim.be | Aantal per 1000 personen in de ziekteverzekering

	%o
Boutersem	52 %o
Geetbets	64 %o
Glabbeek	58 %o
Hoegaarden	63 %o
Kortenaken	66 %o
Landen	68 %o
Linter	60 %o
Tienen	72 %o
Zoutleeuw	71 %o
ELZOH	64 %o
Oost-Brabant	59 %o
Vlaams Gewest	60 %o

6.1.3. | BEL-score

De BEL-score wordt door de diensten gezinszorg gehanteerd als maat voor zorgbehoefendheid van ouderen in de thuissituatie. Een score van 35 of meer wordt beschouwd als zwaar zorgbehoevend.

De gemiddelde BEL-score van 65-plussers die thuiszorg ontvangen, bedraagt in het Vlaams Gewest 28,3. We beschikken hier enkel over de gemiddelde waarden voor de gemeenten, dus voor het werkingsgebied van ELZ Zuidoost Hageland kon deze waarde niet berekend worden. Op gemeenteniveau varieert de gemiddelde BEL-score van **28,3** in Boutersem tot **35,3** in Kortenaken. De laagste score van ELZOH komt dus overeen met het Vlaamse gemiddelde. De scores van Zoutleeuw en Kortenaken worden beschouwd als zwaar zorgbehoevend.

Gemiddelde BEL-score gezinszorg bij 65+’ers | 2020

Agentschap Zorg en Gezondheid - Vesta systeem van elektronische gegevensuitwisseling

	GEMIDDELDE
Boutersem	28,3
Geetbets	34,8
Glabbeek	34,5
Hoegaarden	31,1
Kortenaken	35,3
Landen	30,3
Linter	34,1
Tienen	30,7
Zoutleeuw	35,0
Oost-Brabant	30,4
Vlaams Gewest	28,3

6.1.4. | Personen met een handicap

De Directie-generaal Personen met een handicap beslist na medische evaluatie over een erkenning als persoon met handicap in volgende gevallen: ofwel een erkenning bij verlies van verdienvermogen tot een derde of minder dan wat een valide persoon op de gewone arbeidsmarkt kan verdienen, ofwel een erkenning bij minstens 7 punten op de schaal van zelfredzaamheid.

Per 1.000 18-plussers zijn er in ELZOH **67,78** personen erkend als personen met een handicap. In Geetbets, Kortenaken en Zoutleeuw bevindt dit aantal zich boven de 80‰. In Boutersem en Hoegaarden onder de 45 ‰. In het Vlaams Gewest ligt dit op 62,25 per 1.000 volwassenen.

Personen erkend als persoon met een handicap | 2022

FOD Sociale Zekerheid, Directie-generaal Personen met een handicap | provincies.incijfers.be | per 1000 volwassen inwoners

	‰
Boutersem	37,68 ‰
Geetbets	83,37 ‰
Glabbeek	53,91 ‰
Hoegaarden	44,96 ‰
Kortenaken	81,21 ‰
Landen	64,11 ‰
Linter	57,99 ‰
Tienen	75,25 ‰
Zoutleeuw	83,45 ‰
ELZOH	67,78 ‰
Oost-Brabant	50,87 ‰
Vlaams Gewest	62,25 ‰

6.1.5. | Dementie

Dementie is geen normaal ouderdomsverschijnsel. Het is een ziekte die vooral, doch niet uitsluitend, oudere mensen treft. Personen met dementie vormen een groeiende groep die nood heeft aan uitgebreide en vaak gecompliceerde zorg. De natuurlijke evolutie van deze ziekte strekt zich uit over een langere periode. Mensen met dementie leven gemiddeld 8 jaar met de aandoening. Gedurende het ziekteproces nemen zowel het aantal als de ernst van de klachten toe.

De kans is 1 op 5 dat iemand in zijn leven dementie krijgt. Leeftijd is de belangrijkste risicofactor voor dementie. De kans op dementie neemt sterk toe met de leeftijd⁵:

- Ruim 10 % van de mensen boven de 65 jaar heeft dementie.
- Ruim 20 % van de mensen boven de 80 jaar heeft dementie.
- Ruim 40 % van de mensen boven de 90 jaar heeft dementie.
- Het aantal mensen met dementie zal als gevolg van de vergrijzing tegen 2070 verdubbeld zijn.

Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de bevolkingsvooruitzichten van StatBel. Op deze prognose is, rekening houdend met leeftijd en geslacht van de inwoners, het risicomodel van Alzheimer Europe toegepast.

Er is in dez berekening uitgegaan van een gelijkblijvend risico. Twee ontwikkelingen kunnen daar invloed op hebben. Via investeren in preventie en gezonde leefstijl op middelbare leeftijd (40-75 jaar) zou de prevalentie beduidend lager kunnen liggen dan de hier genoemde cijfers. Anderzijds lopen mensen met een niet-Westerse etniciteit een fors hoger risico op dementie. Gemeenten waar ook onder de ouderen sprake is van een diverse bevolkingssamenstelling, zullen daardoor met hogere aantallen personen met dementie geconfronteerd worden. De bevolkingsprognoses lieten niet toe met deze ontwikkeling richting (super)diversiteit rekening te houden.

Zoutleeuw zou volgens de prevalentiecijfers de grootste toename kennen. Zoutleeuw sluit zo aan bij de Kempense en Limburgse gemeenten waar de prevalentie het hoogst is.

Prevalentie dementie | 2018-2035

Statbel | dementie.be | % toename 2035 t.o.v. 2018 - aantal 2018 - projectie aantal 2035

	2035-2018	2018	2035
Boutersem	+ 46,7 %	152	223
Geetbets	+ 32,3 %	124	164
Glabbeek	+ 35,1 %	114	154

⁵ <https://www.dementie.be/home/wat-is-dementie/prevalentie/>

	2035-2018	2018	2035
Hoegaarden	+ 35,2 %	128	173
Kortenaken	+ 42,3 %	175	249
Landen	+ 43,3 %	321	460
Linter	+ 42,9 %	156	223
Tienen	+ 35,1 %	766	1035
Zoutleeuw	+ 68,0 %	181	304

6.1.6. | BMI bij schoolkinderen

Uit het dashboard met de prevalentiecijfers over de gewichtstatus van kinderen tussen 2 en 14 jaar in Vlaanderen, blijkt dat ELZOH zich voor normaal gewicht en obesitas tussen de slechtste en middelste 20 % van de eerstelijnszones bevindt. Met betrekking tot **lage BMI** voor de leeftijd zit ELZOH bij de **beste 20 %**.

Opgesplitst naar de gemeenten geeft dit echter een andere situatie. Glabbeek en Kortenaken hebben beduidend meer leerlingen met een lage BMI, Geetbets en Hoegaarden beduidend minder. In Geetbets zijn er meer kinderen met overgewicht, Hoegaarden scoort ook daar lager. Ook Glabbeek, Boutersem, Kortenaken en Linter hebben minder leerlingen met overgewicht en obesitas dan het Vlaamse gemiddelde.

BMI bij kinderen 2-14 jaar | 2015

Agentschap Zorg en Gezondheid: www.zorg-en-gezondheid.be/bmi-bij-schoolkinderen | Gewichtstatus voor leeftijd t.o.v. deelnemers meting

	LAGE BMI	NORMAAL GEWICHT	OVERGEWICHT INCL. OBESITAS	DEELNEMERS
Boutersem	1,4 %	85,1 %	13,5 %	696
Geetbets	0,8 %	83,1 %	16,1 %	373
Glabbeek	2,3 %	85,3 %	12,4 %	299
Hoegaarden	0,9 %	86,7 %	12,4 %	565
Kortenaken	2,3 %	85,9 %	11,8 %	517
Landen	2,0 %	82,0 %	15,9 %	1.085
Linter	1,8 %	83,6 %	14,5 %	440
Tienen	1,2 %	82,0 %	16,8 %	2.207
Zoutleeuw	1,6 %	79,2 %	19,2 %	506
ELZOH	1,5 %	83,1 %	15,3 %	6.688
Vlaanderen	1,7 %	83,3 %	15,0 %	454.244

6.1.7. | Hoe gezond voelen de inwoners zich?

De burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor van het Agentschap Binnenlands Bestuur peilt naar het aandeel van de inwoners dat zich alles bij elkaar genomen gelukkig voelt en naar het aandeel van de inwoners dat zich over het algemeen gezond voelt.

Om te peilen naar de subjectieve gezondheid werd de vraag 'Hoe is je gezondheid in het algemeen?' gesteld. Het geluksgevoel werd bevraagd via een score van 0 (heel ongelukkig) tot 10 (heel gelukkig) op de vraag 'Alles bij elkaar genomen, hoe gelukkig zou je zeggen dat je bent?'

Inwoners van Linter voelen zich het gelukkigst, Landen scoort het laagst van gans Oost-Brabant. De Hoegaardiers voelen zich over het algemeen het gezondst van Zuidoost Hageland. Zij zijn ook de enigen die boven het Vlaamse gemiddelde scoren.

Geluksgevoel & subjectieve gezondheid | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

	GELUKSGEVOEL	SUBJECTIEVE GEZONDHEID		
	Min. 7 op 10	Goed	Redelijk	Slecht
Boutersem	81 %	72 %	25 %	3 %

	GELUKSGEVOEL	SUBJECTIEVE GEZONDHEID		
	Min. 7 op 10	Goed	Redelijk	Slecht
Geetbets	82 %	64 %	31 %	5 %
Glabbeek	85 %	69 %	30 %	2 %
Hoegaarden	84 %	75 %	23 %	2 %
Kortenaken	86 %	70 %	27 %	4 %
Landen	80 %	70 %	27 %	4 %
Linter	87 %	69 %	27 %	4 %
Tienen	81 %	73 %	23 %	4 %
Zoutleeuw	85 %	73 %	24 %	3 %
ELZOH	80-87 %	64-75 %	23-31 %	2-5 %
Oost-Brabant	80-92 %	63-81 %	-	-
Vlaams Gewest	84 %	73 %	23 %	4 %

De cijfers van deze burgerbevraging dateren van 2020. Intussen peilde Sciensano met de Covid-19-gezondheidsenquête naar de invloed van Covid-19 onder andere op de gezondheid en het mentaal welzijn. Deze gegevens zijn echter enkel op niveau van België beschikbaar, maar gezien de grote negatieve impact werd beslist om deze info toch op te nemen.

In maart 2022 gaf 34 % van de respondenten van de 10e Covid-19-gezondheidsenquête aan dat de coronacrisis een negatieve impact heeft op hun gezondheid en zorg, 59 % ondervindt geen impact en voor 7 % van deze personen heeft deze crisis een positieve impact op hun gezondheid en zorg. Jongvolwassenen, vrouwen, alleenwonenden met kinderen en lager opgeleiden ervaren een grotere negatieve impact. Bij de 9e Covid-19-gezondheidsenquête in december 21 lag de negatieve impact op gezondheid en zorg nog rond de 45 %.

In de 10e Covid-19-gezondheidsenquête werd een daling van de prevalentie van angst- en depressieve stoornissen vastgesteld tot 19 % en 16 % in maart 2022. Hoewel dit een vooruitgang is, is het nog ver verwijderd van de cijfers van vóór de pandemie (11 % en 9,5 % in 2018). De 10e enquête bevestigt dat jongvolwassenen en vrouwen het meest kwetsbaar zijn voor de moeilijkheden als gevolg van de coronacrisis. Ook sociale ongelijkheden op het gebied van onderwijs, arbeidssituatie en gezinssamenstelling zijn indicatoren van verhoogde kwetsbaarheid.

6.2. | Zorggebruik

De Covid-19-pandemie heeft een grote impact gehad op het zorglandschap. Niet-dringende zorg werd uitgesteld, in sommige zorgsectoren werd de zorgverlening tijdelijk verminderd of werd er gedurende een beperkte periode geen reguliere zorg aangeboden. Dit leidde tot een daling van het aantal zorgprestaties. Daarom moeten de cijfers met betrekking tot het zorggebruik gedurende de pandemie zorgvuldig geïnterpreteerd worden.

6.2.1. | Huisarts

De huisartsencontacten in ELZOH volgen de globale evolutie van Oost-Brabant, Vlaams-Brabant en Vlaanderen. Geen enkele gemeente scoort onder het Vlaams gemiddelde.

Huisartscontact | 2017-2019

IMA Atlas, www.ima-aim.be | Percentage rechthebbenden in de ziekteverzekering met minstens 1 huisartscontact (raadpleging/bezoek)⁶

	2017	2018	2019
Boutersem	84 %	86 %	87 %
Geetbets	88 %	89 %	89 %
Glabbeek	84 %	84 %	86 %
Hoegaarden	82 %	84 %	85 %
Kortenaken	87 %	88 %	89 %
Landen	87 %	88 %	87 %

⁶ Rechthebbenden die worden toegekend aan een medisch huis, worden uitgesloten uit teller en noemer. Een rechthebbende wordt toegekend aan een medisch huis, indien er in het betrokken prestatiejaar minstens zes forfaits "medisch huis" (109616) gefactureerd worden én hij geen lopende GMD-rechten heeft bij een andere arts(enpraktijk).

	2017	2018	2019
Linter	84 %	86 %	87 %
Tienen	84 %	86 %	86 %
Zoutleeuw	86 %	87 %	89 %
ELZOH	85 %	86 %	87 %
Oost-Brabant	84 %	85 %	86 %
Vlaams-Brabant	80 %	81 %	82 %
Vlaams Gewest	83 %	84 %	85 %

Als we de bovenstaande cijfers van de rechthebbenden die minstens één contact met de huisarts hadden, verder uitsplitsen, krijgen we een blik op het gemiddeld aantal huisartscontacten. Deze oefening werd gemaakt voor de meest recente cijfers uit 2019. Gezien de Vlaams-Brabantse cijfers lager liggen dan Oost-Brabant en het Vlaams Gewest, werden enkel deze twee laatste behouden als referentie. Boutersem en Hoegaarden scoren nipt lager dan die referentieregio's, Kortenaken steekt er fors bovenuit met gemiddeld 7,1 huisartscontacten.

Uitgesplitst naar leeftijd en geslacht, volgt Zuidoost Hageland de algemene trends. Met uitzondering van de peuters en kleuters stijgt het aantal huisartscontacten naarmate men ouder wordt, en zeker eens men de beroepsactieve leeftijd overschreden heeft. Vrouwen gaan vanaf de puberteit meer naar de huisarts dan mannen. Binnen ELZOH zelf springen de cijfers bij de 75+ vrouwen in Geetbets en Kortenaken er fors bovenuit, net als de jonge jongens in Kortenaken.

Gemiddeld aantal huisartscontacten | 2019

IMA Atlas, www.ima-aim.be | Gemiddeld aantal huisartscontacten van de rechthebbenden met minstens 1 huisartscontact

	GEMIDDELDE
Boutersem	5,3
Geetbets	6,9
Glabbeek	6,1
Hoegaarden	5,6
Kortenaken	7,1
Landen	6,1
Linter	6,1
Tienen	6,2
Zoutleeuw	6,7
ELZOH	6,2
Oost-Brabant	5,9
Vlaams Gewest	5,7

LEEFTIJD	0-4		5-14		15-24		25-44		45-64		65-74		75+	
Geslacht	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
Boutersem	5,2	4,9	2,9	3,1	3,6	4,1	3,9	5,3	4,6	5,5	5,6	6,4	9,7	11,5
Geetbets	4,7	4,7	3,5	3,2	3,6	5,6	4,6	6,1	5,9	6,8	7,6	8,2	13,4	16,7
Glabbeek	5,3	4,9	3,2	3,3	3,5	4,5	4,2	5,8	5,2	6,2	6,9	8,2	10,7	12,4
Hoegaarden	5,6	4,1	2,9	3,0	3,1	4,1	3,9	5,1	4,8	5,6	6,3	6,9	12,5	13,0
Kortenaken	6,2	4,9	3,5	3,6	3,6	5,0	4,3	6,1	6,1	7,1	7,8	8,9	14,3	16,4
Landen	4,3	4,2	3,0	2,9	3,3	4,4	4,3	5,4	5,7	6,6	7,2	8,1	10,3	12,5
Linter	4,4	4,6	3,0	3,4	3,7	4,6	4,2	5,4	5,1	6,4	6,7	7,2	11,8	13,4
Tienen	4,6	4,2	3,1	3,1	3,8	4,8	4,5	5,7	5,8	6,7	6,9	7,6	9,7	11,7
Zoutleeuw	5,0	5,5	3,9	3,6	3,6	5,0	4,4	6,2	5,6	7,1	7,5	9,0	12,1	13,5
ELZOH	4,9	4,5	3,2	3,2	3,6	4,7	4,3	5,6	5,5	6,5	7,0	7,8	11,1	12,9
Oost-Brabant	4,9	4,7	3,2	3,2	3,5	4,5	4,1	5,5	5,2	6,2	6,7	7,3	10,1	12,0
Vlaams Gewest	4,3	4,1	3,0	3,1	3,6	4,6	4,1	5,3	5,1	6,1	6,5	7,2	9,7	11,6

Net zoals het huisartscontact, ligt ook het percentage rechthebbenden met een globaal medisch dossier (GMD) bij een huisarts ietsje hoger in ELZOH dan gemiddeld in Vlaanderen. En ook hier wordt overal een lichte stijging vastgesteld sinds 2017. Glabbeek en Linter liepen toen fors achterop, beide gemeenten hebben een inhaalbeweging

gemaakt, maar scoren nog altijd lager dan het Vlaamse gemiddelde. Geetbets scoort fors hoger.

Globaal Medisch Dossier (GMD) | 2017-2019

IMA Atlas, www.ima-aim.be | Percentage rechthebbenden in de ziekteverzekering met minstens een GMD bij een huisarts

	2017	2018	2019
Boutersem	80,7 %	82,4 %	84,7 %
Geetbets	85,9 %	88,0 %	89,0 %
Glabbeek	67,7 %	70,3 %	74,8 %
Hoegaarden	78,3 %	81,5 %	84,2 %
Kortenaken	84,2 %	85,6 %	86,5 %
Landen	86,4 %	87,7 %	88,5 %
Linters	69,0 %	77,1 %	80,2 %
Tienen	82,5 %	84,1 %	85,7 %
Zoutleeuw	77,9 %	82,2 %	82,5 %
ELZOH	80,9 %	83,3 %	85,0 %
Oost-Brabant	79,8 %	82,3 %	84,0 %
Vlaams Gewest	79,7 %	82,2 %	83,9 %

De patiëntentrouw neemt zowel bij patiënten met als zonder Globaal Medisch Dossier af, maar blijft doorgaans wel hoger bij patiënten met GMD. In Zoutleeuw steeg de patiëntentrouw wel, in Kortenaken ook voor de niet-GMD-patiënten. Tienen, Boutersem, Geetbets en Glabbeek scoren ondergemiddeld.

Patiëntentrouw aan de toegewezen huisartspraktijk | 2017-2019

IMA Atlas, www.ima-aim.be

	PATIËNTEN MET GMD			PATIËNTEN ZONDER GMD		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Boutersem	76 %	64 %	72 %	76 %	64 %	69 %
Geetbets	91 %	91 %	74 %	92 %	91 %	59 %
Glabbeek	93 %	93 %	62 %	92 %	93 %	62 %
Hoegaarden	93 %	93 %	86 %	92 %	92 %	86 %
Kortenaken	80 %	80 %	85 %	78 %	79 %	84 %
Landen	86 %	86 %	83 %	85 %	85 %	83 %
Linters	90 %	88 %	87 %	88 %	87 %	87 %
Tienen	93 %	66 %	44 %	93 %	62 %	47 %
Zoutleeuw	61 %	84 %	84 %	59 %	82 %	83 %
ELZOH	85 %	85 %	81 %	84 %	84 %	79 %
Oost-Brabant	82 %	82 %	83 %	81 %	81 %	82 %
Vlaams Gewest	83 %	82 %	83 %	82 %	82 %	82 %

6.2.2. | Tandarts

Terwijl de huisartsconsumptie over het algemeen bovengemiddeld is in Zuidoost Hageland, is dit voor de tandartsconsumptie een ander verhaal. ELZOH scoort gemiddeld **lager** dan zowel het Oost-Brabantse, het Vlaams-Brabantse als het Vlaamse gemiddelde. Deze nemen in deze volgorde ook af. In 2020 scoort enkel Boutersem nog beter dan het Vlaamse gemiddelde van 58,4 %, de jaren voordien was dit ook het geval voor Glabbeek, Kortenaken en Hoegaarden.

Volgens de nationale gezondheidsenquête rapporteert in Vlaanderen nochtans 71,7 % van de bevolking één contact met een tandarts in het afgelopen jaar. Het Intermutualistisch Agentschap registreert de tandartsbezoeken op een andere manier, namelijk minstens twee contacten met de tandarts in twee verschillende jaren binnen een periode van drie kalenderjaren. Sociaal wenselijke antwoorden zijn zo uitgesloten. Dit verklaart waarom de cijfers van de bevraging verschillen met de geregistreerde bezoeken. In deze omgevingsanalyse werken we voor dit thema enkel met de cijfers van het Intermutualistisch Agentschap.

Tandartsbezoek | 2018-2020

IMA Atlas, www.ima-aim.be | Aandeel rechthebbenden met minstens 2 contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2)

	2018	2019	2020
Boutersem	60,4 %	60,0 %	58,8 %
Geetbets	59,0 %	58,3 %	56,9 %
Glabbeek	60,4 %	59,9 %	58,2 %
Hoegaarden	60,0 %	59,4 %	58,2 %
Kortenaken	60,5 %	59,6 %	57,8 %
Landen	59,3 %	58,7 %	57,8 %
Linter	57,9 %	57,6 %	57,5 %
Tienen	53,4 %	52,7 %	51,7 %
Zoutleeuw	56,7 %	55,5 %	54,3 %
ELZOH	57,2 %	56,6 %	55,4 %
Oost-Brabant	61,7 %	61,1 %	60,3 %
Vlaams-Brabant	60,2 %	59,7 %	58,8 %
Vlaams Gewest	59,5 %	59,1 %	58,4 %

Wat betreft de preventieve tandartsbezoeken, is het hetzelfde verhaal. De meeste gemeenten in Zuidoost Hageland scoren lager dan het Vlaamse en het Vlaams-Brabantse gemiddelde. Het Vlaamse gemiddelde ligt voor de personen zonder verhoogde tegemoetkoming wel hoger dan dat van Vlaams-Brabant.

Personen met recht op verhoogde tegemoetkoming gaan overal minder preventief naar de tandarts. In Landen is er wel meer preventief tandartsbezoek van mensen met verhoogde tegemoetkoming dan gemiddeld.

Naast de tandartsbezoeken, werpen, we ook een blik op de onderconsumptie van de tandarts, namelijk de personen die binnen een periode van 3 kalenderjaren geen enkel contact bij de tandarts hadden. Problemen met de mondgezondheid hangen immers vaak samen met andere gezondheidsproblemen. Daarom is mondgezondheid geen overbodige luxe.

Gezonde mond⁷ vat het als volgt samen: de gezondheid van je mond heeft een invloed op verschillende aspecten van je fysieke gezondheid, je sociale gezondheid, je mentale gezondheid en ook je emotionele gezondheid. Mondgezondheidsproblemen kunnen een invloed hebben op je zelfbeeld, wat ervoor kan zorgen dat je je minder goed in je vel voelt. Een goede mondgezondheid helpt je om te lachen, te eten, te spreken, te zoenen zonder dat je je zorgen moet maken over eventuele ongemakken in je mond. Problemen in de mond kunnen ervoor zorgen dat je afwezig bent op school, op je werk of sociale gebeurtenissen moet missen. Kortom, goede mondgezondheid helpt dus om je gelukkiger te voelen.

Toch stellen we vast dat **tussen de 20 en 40 %** van de Zuidoost Hagelanders **nooit op tandartsbezoek** gaat. Boutersem scoort het best bij de personen zonder verhoogde tegemoetkoming, ook Geetbets, Glabbeek, Kortenaken en Hoegaarden doen beter dan het Vlaamse gemiddelde. Bij de personen met verhoogde tegemoetkoming doet geen enkele gemeente beter dan het Vlaamse gemiddelde.

Preventief tandartsbezoek | 2018-2020

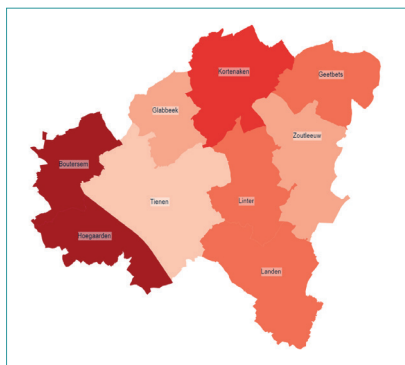
IMA Atlas, www.ima-aim.be | Aandeel rechthebbenden met minstens 2 preventieve contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2)

	2018		2019		2020	
	Geen VT	VT	Geen VT	VT	Geen VT	VT
Boutersem	42,3 %	16,9 %	42,4 %	18,9 %	41,7 %	19,9 %
Geetbets	41,9 %	24,6 %	41,9 %	22,0 %	39,9 %	21,8 %
Glabbeek	39,5 %	17,1 %	39,0 %	18,6 %	36,6 %	18,0 %
Kortenaken	44,1 %	18,4 %	44,0 %	19,0 %	40,9 %	17,3 %
Hoegaarden	44,9 %	20,6 %	45,0 %	22,8 %	43,6 %	21,8 %
Landen	39,7 %	25,6 %	40,2 %	26,8 %	39,2 %	26,2 %

⁷ <https://gezondmond.be/over-ons/>

	2018		2019		2020	
	Geen VT	VT	Geen VT	VT	Geen VT	VT
Linter	40,3 %	23,0 %	40,7 %	22,6 %	39,4 %	22,9 %
Tienen	36,1 %	18,8 %	36,2 %	19,3 %	34,9 %	20,0 %
Zoutleeuw	40,4 %	19,3 %	39,4 %	19,6 %	38,1 %	18,2 %
Vlaams-Brabant	41,7 %	23,4 %	42,4 %	24,7 %	41,5 %	24,5 %
Vlaams Gewest	42,2 %	23,2 %	43,0 %	24,4 %	42,4 %	24,3 %

Per gemeente, hoe donkerder, hoe hoger het preventief tandartsbezoek

Geen tandartsbezoek | 2018-2020

IMA Atlas, www.ima-aim.be | Aandeel rechthebbenden met minstens 2 preventieve contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2)

	2018		2019		2020	
	Geen VT	VT	Geen VT	VT	Geen VT	VT
Boutersem	18,5 %	44,7 %	18,9 %	43,6 %	19,5 %	42,5 %
Geetbets	20,2 %	40,1 %	20,5 %	39,1 %	21,1 %	38,3 %
Glabbeek	18,2 %	41,8 %	20,0 %	40,1 %	20,4 %	42,7 %
Kortenaken	20,3 %	45,3 %	20,9 %	41,9 %	20,8 %	41,5 %
Hoegaarden	19,5 %	41,6 %	19,9 %	41,0 %	20,6 %	41,3 %
Landen	21,4 %	36,8 %	21,7 %	37,1 %	22,5 %	37,4 %
Linter	22,3 %	38,0 %	22,0 %	38,5 %	22,7 %	38,6 %
Tienen	24,8 %	39,6 %	25,0 %	39,4 %	26,0 %	39,6 %
Zoutleeuw	21,9 %	39,5 %	22,6 %	38,8 %	23,8 %	40,7 %
Vlaams-Brabant	19,8 %	34,3 %	20,0 %	33,6 %	20,5 %	34,1 %
Vlaams Gewest	20,6 %	36,0 %	20,7 %	35,3 %	21,2 %	35,9 %

6.2.3. | Medische beeldvorming

Globaal genomen laten de Zuidoost Hagelanders meer RX, CT-scan, MRI-scan, echografie, scintigrafie, interventieel diagnostisch en interventieel therapeutisch onderzoek doen dan de rest van hun arrondissements- en provinciegenoten.

Gezien deze cijfers, in tegenstelling tot die van het tandartsbezoek, enkel betrekking hebben op het kalenderjaar zelf, moeten we de daling in 2020 met de nodige voorzichtigheid bekijken gezien Covid-19.

Medische beeldvorming | 2018-2020

IMA Atlas, www.ima-aim.be | Percentage rechthebbenden in de ziekteverzekering met minstens 1 onderzoek medische beeldvorming

	2018	2019	2020
Boutersem	55,2 %	54,1 %	52,8 %
Geetbets	56,8 %	56,3 %	52,7 %
Glabbeek	58,6 %	58,8 %	55,4 %

	2018	2019	2020
Hoegaarden	54,8 %	55,3 %	50,5 %
Kortenaken	57,4 %	58,7 %	52,0 %
Landen	55,0 %	53,9 %	50,6 %
Linter	57,9 %	58,5 %	54,7 %
Tienen	55,9 %	58,4 %	51,5 %
Zoutleeuw	57,8 %	58,6 %	52,1 %
ELZOH	56,2 %	56,6 %	51,9 %
Oost-Brabant	54,2 %	55,0 %	50,2 %
Vlaams-Brabant	54,8 %	55,3 %	50,7 %
Vlaams Gewest	55,5 %	56,2 %	51,9 %

6.2.4. | Ziekenhuis

Omdat deze cijfers voor de eerste keer opgenomen worden in de omgevingsanalyse van ELZOH, werd er geopteerd om enkel de data voor 2022 weer te geven. 2020 en 2021 geven gezien de Covid-crisis een erg vertekend beeld, daarom werd gekozen om enkel de meest recente cijfers te gebruiken en deze als startpunt te hebben voor toekomstige analyses.

Eerst en vooral geeft de analyse een zicht op het aantal patiënten in RZ Tienen gedurende de periode januari-augustus 2022 dat uit Eerstelijnszone Zuidoost Hageland komt. Dit is dus niet het totale aantal patiënten in het ziekenhuis, maar enkel de patiënten wonende in ELZOH. Een patiënt die meerdere keren in het ziekenhuis komt, is ook meerdere keren geteld; het zijn dus geen unieke patiënten. In de volgende tabel zijn deze patiënten opgesplitst naar leeftijdsgroep en geslacht.

Opnames in RZ Tienen uit ELZOH | 2022

RZ Tienen, september 2022

GEMEENTE	HOSPITALISATIE	DAGOPNAME	CONSULTATIE	SPOED	TOTAAL
Boutersem	234	371	3.823	492	4.920
Geetbets	47	79	647	64	837
Glabbeek	319	388	4.174	624	5.505
Kortenaken	313	482	4.945	715	6.455
Hoegaarden	260	397	3.803	561	5.021
Landen	306	566	4.733	642	6.247
Linter	312	522	4.675	667	6.176
Tienen	2.358	3.139	33.458	5.358	44.313
Zoutleeuw	129	212	2.051	252	2.644
ELZOH	4.278	6.156	62.309	9.375	82.118

LEEFTIJD	M/V	HOSPITALISATIE	DAGOPNAME	CONSULTATIE	SPOED	TOTAAL
-18	M	292	279	4.468	1.129	6.168
	V	219	199	3.590	877	4.885
18-64	M	656	1.443	11.862	2.383	16.344
	V	916	1.733	21.907	2.206	26.762
65-79	M	607	837	7.241	731	9.416
	V	538	1.008	7.785	717	10.048
80+	M	400	242	2.463	480	3.585
	V	650	415	2.993	852	4.910
ELZOH		4.278	6.156	62.309	9.375	82.118

De 9.375 contacten op spoed werden dan in detail bekeken. Minder dan 30 % werd gehospitaliseerd na een contact op spoed. Het merendeel van de patiënten komt op eigen initiatief naar spoed. 1.333 patiënten werden doorverwezen door hun eigen huisarts, 322 door de huisarts van wacht en 170 door een specialist.

Daarnaast is er een overzicht van de personen die meermaals gebruik maakten van spoed. Dit zou een indicatie kunnen zijn dat er onvoldoende toegang is tot de eerstelijnszorg. Maar vermits deze cijfers slechts betrekking

hebben op 8 maanden, worden er nog geen concrete conclusies getrokken. Dit zou wel in detail opgevolgd en geanalyseerd kunnen worden door een transmurale werkgroep.

2.854 contacten (30 %) op spoed kwamen van 1.222 personen. 6.521 personen kwamen dus slechts één maal langs op spoed. 4 personen bezochten spoed in de periode van 8 maanden 10 keer of meer. Zij komen alle vier uit Tienen, en zitten in de leeftijdscategorie 15-39 jaar. Peuters en kleuters komen het vaakst meermaals langs.

Spoed RZ Tienen vanuit ELZOH | 2022

RZ Tienen, september 2022

HOSPITALISATIE VIA SPOED	AMBULANTE OPNAMES SPOED
2.557	6.818

VERWEZEN DOOR	
Onbekend	215
Op eigen initiatief / Beslissing ouders	7.126
Verwezen door eigen huisarts, met verwijsbrief	1.204
Verwezen door eigen huisarts, na mondeling contact	129
Verwezen door externen	209
Verwezen door huisarts van wacht, met verwijsbrief	295
Verwezen door huisarts van wacht, na mondeling contact	27
Verwezen door specialist ander ziekenhuis	20
Verwezen door specialist eigen ziekenhuis	150

	PATIËNTEN MET MEERDERE CONTACTEN	AANTAL CONTACTEN VAN DEZE PATIËNTEN	PATIËNTEN MET 1 CONTACT
Boutersem	45	99	393
Geetbets	7	16	48
Glabbeek	84	189	435
Hoegaarden	94	202	513
Kortenaken	56	123	438
Landen	74	172	470
Linter	91	210	457
Tienen	737	1773	3.585
Zoutleeuw	34	70	182
ELZOH	1.222	2.854	6.521

CONTACTEN	PATIËNTEN
13	1
12	1
11	1
10	1
7	3
6	9
5	16
4	49
3	175
2	966
1	6521

LEEFTIJD	PATIËNTEN MET MEERDERE CONTACTEN	AANTAL CONTACTEN
0 - 4	126	284
5 - 9	32	65
10 - 14	45	100
15 - 19	60	143

20 - 24	54	136
25 - 29	63	154
30 - 34	49	126
35 - 39	60	147
40 - 44	54	128
45 - 49	65	146
50 - 54	64	141
55 - 59	55	119
60 - 64	53	126
65 - 69	56	136
70 - 74	63	160
75 - 79	75	182
80 - 84	86	195
85 - 89	101	235
90 - 94	49	107
95 - 99	12	24
ELZOH	1.222	2.854

Transmuraal bekeken is het ook interessant om een licht te werpen op de situatie voor en na opname, zeker met focus op de oudere bevolking. In de volgende tabel staan de cijfers van de patiënten uit ELZOH die in RZ Tienen opgenomen werden. Het gaat enkel over de effectieve hospitalisaties en dus niet over spoed of dagziekenhuis. Enkel de ouderen (65+ en 80+) werden meegenomen in deze cijfers.

Het merendeel van de patiënten komende van een thuissituatie keerde na het ziekenhuisverblijf ook terug naar de thuissituatie. Naast de algemene situatie werd ook bekeken wat de plaats voor opname in het ziekenhuis was, niet alle patiënten die thuis wonen, komen immers rechtstreeks van huis naar het ziekenhuis. Hier valt op dat de 65-79-jarigen vooral van thuis opgenomen worden, bij de 80+'ers is dit vooral vanuit een collectiviteit.

Voor en na opname RZ Tienen | 2022

RZ Tienen, september 2022 | Enkel ziekenhuisopnames van 65+-patiënten uit ELZOH

PLAATS VOOR OPNAME THUIS: BESTEMMING BIJ ONTSLAG	65-79	80+	65+
Thuis	904	575	1479
Ander ziekenhuis: niet-universitair	5	3	8
Ander ziekenhuis: universitair	31	9	40
Ander ziekenhuis: psychiatrisch	5	2	7
Rust-en verzorgingstehuis (RVT) en bejaardentehuizen	61	153	214
Overleden	32	68	100
Andere	6	3	9
Niet ingevuld	14	20	34
ELZOH	1.058	833	1.891

PLAATS VOOR OPNAME IN HET ZIEKENHUIS	65-79		80+		65+
Ander ziekenhuis: niet-universitair	5	0,4 %	4	0,4 %	9
Ander ziekenhuis: psychiatrisch	3	0,3 %	3	0,3 %	6
Ander ziekenhuis: universitair	17	1,5 %	5	0,5 %	22
Andere	6	0,5 %	4	0,4 %	10
Onbekend	1	0,1 %	5	0,5 %	6
Openbare plaats	16	1,4 %	11	1,0 %	27
PVT en beschut wonen	1	0,1 %	182	17,3 %	183
Rust- en verzorgingstehuis (RVT) en bejaardentehuizen	35	3,1 %	833	79,3 %	868
Thuis	1.058	92,4 %	1	0,1 %	1.059
Verkeer (behalve van / naar werk / school)	3	0,3 %	2	0,2 %	5
ELZOH	1.145	100 %	1.050	100 %	2.195

6.3. | Geneesmiddelengebruik

Naast de contacten met (tand)artsen, geeft ook het geneesmiddelengebruik een zicht op de gezondheidstoestand. Enkel de ambulante verstrekkingen worden meegenomen.

Via de cijfers die het Chronic care project Verbonden in ZOHrg ter beschikking stelde over de Kernindicatoren 2016-2020 van het plan Geïntegreerde zorg hebben we ook een zicht op het geneesmiddelengebruik in het algemeen. In de IMA Atlas zijn deze enkel per gewest te raadplegen.

Geneesmiddelenconsumptie | 2018-2020

Plan Geïntegreerde Zorg - Pilootproject Verbonden in ZOHrg - Kernindicatoren 2016-2020- RIZIV/FOD VVVL in samenwerking met IMA |

% van de bevolking dat geneesmiddelen gebruikt

	2018	2019	2020
Minstens één geneesmiddel	80,6 %	80,0 %	76,8 %
Minstens één geneesmiddel gedurende minstens 3 maanden	50,9 %	51,2 %	50,9 %
Minstens één geneesmiddel gedurende minstens 6 maanden	43,2 %	43,7 %	43,7 %
↳ 1 tot 4 geneesmiddelen gedurende minstens 6 maanden	36,7 %	37,1 %	37,0 %
↳ 5 geneesmiddelen of meer gedurende minstens 6 maanden	6,5 %	6,6 %	6,7 %

6.3.1. | Antibiotica

Enkele categorieën geneesmiddelen bekijken we in detail. Eerst werpen we een blik op de terugbetaalde antibioticumbehandelingen per 1.000 rechthebbenden per dag. Dit zit overal in dalende lijn, maar blijft in ELZOH wel hoger. Enkel Boutersem zit op het Vlaamse gemiddelde van 0,85‰.

Kanttekening, het Intermutualistisch Agentschap werkt met juli-juni jaren in plaats van met kalenderjaren voor deze cijfers. Uit ervaring weet men dat de antibioticumconsumptie stijgt tijdens een griep-epidemie. Een griep-epidemie kan in het late najaar of in het vroege voorjaar vallen. Het is dus mogelijk dat men in het ene kalenderjaar twee griep-epidemieën kent met als gevolg een hogere antibioticumconsumptie, en in een ander kalenderjaar geen enkele griep-epidemie met dus een lagere antibioticumconsumptie.

Antibioticumconsumptie | 2017-2019

IMA Atlas, www.ima-aim.be | per 1000 rechthebbenden in de ziekteverzekering

	2017	2018	2019
Boutersem	0,97 ‰	0,93 ‰	0,85 ‰
Geetbets	1,13 ‰	1,07 ‰	0,99 ‰
Glabbeek	1,22 ‰	1,10 ‰	1,07 ‰
Hoegaarden	1,03 ‰	1,03 ‰	0,90 ‰
Kortenaken	1,17 ‰	1,09 ‰	1,02 ‰
Landen	1,24 ‰	1,14 ‰	1,04 ‰
Linter	1,18 ‰	1,16 ‰	1,05 ‰
Tienen	1,10 ‰	1,03 ‰	0,95 ‰
Zoutleeuw	1,30 ‰	1,20 ‰	1,10 ‰
ELZOH	1,14 ‰	1,08 ‰	0,99 ‰
Vlaams-Brabant	0,99 ‰	0,93 ‰	0,84 ‰
Vlaams Gewest	1,00 ‰	0,95 ‰	0,85 ‰

6.3.2. | Psychofarmaka

Net zoals het gebruik van antibiotica, ligt ook het gebruik van antidepressiva hoger in Zuidoost Hageland. Landen is met 14,8 % de uitschieter, dit is ook de plaats waar volgens de Gemeentescan de minst gelukkige inwoners van Oost-Brabant wonen. Boutersem, Kortenaken en Glabbeek scoren onder het Vlaams-Brabantse gemiddelde, daar worden dus minder antidepressiva gebruikt.

Gebruik antidepressiva | 2019-2020

IMA Atlas, www.ima-aim.be | volwassen gebruikers antidepressiva per kalenderjaar t.o.v. volwassen rechthebbenden in de ziekteverzekering

	2019	2020
Boutersem	11,1 %	11,4 %
Geetbets	14,3 %	13,9 %
Glabbeek	11,9 %	11,8 %
Hoegaarden	12,7 %	13,0 %
Kortenaken	11,0 %	11,5 %
Landen	15,1 %	14,8 %
Linter	12,7 %	12,2 %
Tienen	14,4 %	14,2 %
Zoutleeuw	13,9 %	14,0 %
ELZOH	13,5 %	13,5 %
Vlaams-Brabant	12,1 %	11,9 %
Vlaams Gewest	12,3 %	12,3 %

Voor het gebruik van de antidementia bekijken we het percentage rechthebbenden van minstens 65 jaar dat gebruik maakt van deze medicatie per kalenderjaar. Geetbets scoort als enige gemeente boven de 2 %.

Gebruik antidementia | 2019-2020

IMA Atlas, www.ima-aim.be | 65+ gebruikers antidementia per kalenderjaar t.o.v. 65+ rechthebbenden in de ziekteverzekering

	2019	2020
Boutersem	1,3 %	1,2 %
Geetbets	2,3 %	2,1 %
Glabbeek	1,9 %	1,5 %
Hoegaarden	1,4 %	1,3 %
Kortenaken	1,4 %	1,0 %
Landen	1,5 %	1,3 %
Linter	1,8 %	1,8 %
Tienen	1,5 %	1,5 %
Zoutleeuw	1,7 %	1,6 %
ELZOH	1,6 %	1,4 %
Oost-Brabant	1,5 %	1,4 %
Vlaams Gewest	1,6 %	1,4 %

Voor het gebruik van medicatie tegen alcoholverslaving worden alle volwassenen in rekening genomen. Dit ligt in Zuidoost Hageland hoger. Of dit te maken heeft met meer alcoholverslavingen of meer mensen die zich laten behandelen, kan uit deze cijfers niet opgemaakt worden. Aangezien enkel de ambulante cijfers meetellen, weegt de aanwezigheid van de Psychiatrische Kliniek Alexianen dus niet door in de cijfers van Tienen.

Medicatie tegen alcoholverslaving | 2019-2020

IMA Atlas, www.ima-aim.be | 18+ gebruikers medicatie tegen alcoholverslaving per jaar t.o.v. 18+ rechthebbenden in de ziekteverzekering

	2019	2020
Boutersem	0,17 %	0,15 %
Geetbets	0,18 %	0,20 %
Glabbeek	0,05 %	0,18 %
Hoegaarden	0,20 %	0,13 %
Kortenaken	0,12 %	0,14 %
Landen	0,31 %	0,26 %
Linter	0,25 %	0,25 %
Tienen	0,29 %	0,29 %
Zoutleeuw	0,27 %	0,21 %
ELZOH	0,24 %	0,23 %
Oost-Brabant	0,19 %	0,19 %
Vlaams Gewest	0,20 %	0,20 %

6.3.3. | Antistollingsmiddelen

Een laatste belangrijk cijfer met betrekking tot medicatiegebruik dat we opnemen in deze omgevingsanalyse is dat van de antistollingsmiddelen. Op basis van dit medicatiegebruik kunnen personen geïdentificeerd worden als patiënt met een risico op trombose. Dit cijfer ligt in Zuidoost Hageland hoger dan in België.

Gebruik antistollingsmiddelen | 2020

Plan Geïntegreerde Zorg - Pilootproject Verbonden in ZOHrg - Kernindicatoren 2016-2020- RIZIV/FOD VVVL in samenwerking met IMA |
% gebruikers van antistollingsmiddelen t.o.v. bevolking

ZUIDOOST HAGELAND	BELGIË
13,0 %	11,6 %

6.4. | Zorgbehoefte bij ouderen

Om de zorgbehoefte bij ouderen in beeld te brengen maakt Provincies In Cijfers gebruik van twee indicatoren: het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden en het aantal verpleegkundige prestaties (o.b.v. RIZIV cijfers, enkel voor 2010).

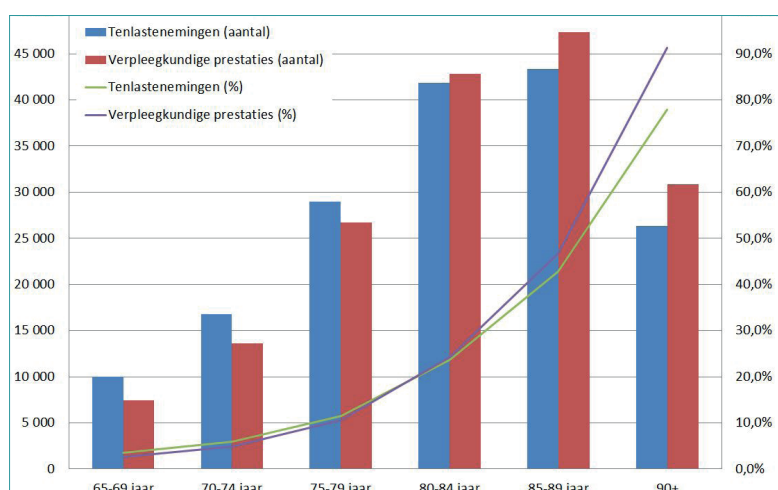
Uit deze cijfers leiden zij af dat de zorgvraag toeneemt met de leeftijd. Toch zijn ouderen globaal gezien gemiddeld vitaal, gezond en relatief vrij van (professioneel verpleegkundige) zorg. Uit de RIZIV-cijfers blijkt dat ruim 85 % van de 65-plussers geen enkele vorm van professionele verpleegkundige zorg ontvangt.

Zorggebruik neemt sterk toe bij een hoge leeftijd. Zo is slechts 10 % van de oudere zeventigers (75-79jaar) zorggebruiker, terwijl dat bij de jonge tachtigers (80-84 jaar) 20 % bedraagt, en bij de oudere tachtigers (85-89-jaar) bijna de helft. Ruim 80 % van de negentigers krijgt professionele verpleegkundige zorg.

Deze relatieve toename van het zorggebruik met hogere leeftijd geldt uiteraard evenzeer in Zuidoost Hageland. Op basis van het aantal dossiers zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden tellen we in 2021 5.887 zorggebruikers waarvan er 81,9 % oftewel 4.821 ouder zijn dan 65 jaar. Dit is 22,1 % van de 65-plussers. De grootste groep zorggebruikers vinden we bij de tachtigers. Het gaat om 3.205 zwaar zorgbehoevende 80-plussers, of 50,2 % van de 80-plussers.

Zorggebruik naar (hogere) leeftijd in Vlaanderen

Rapport Ouderenzorg | provincies.incijfers.be | Absolute en relatieve cijfers op basis van dossiers zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden (tenlastenemingen) en RIZIV-gegevens (2010)

6.5. | Preventieve gezondheid

6.5.1. | Levensverwachting

De levensverwachting bij geboorte ligt in Tienen en Zoutleeuw lager dan in Vlaanderen. Deze laatste heeft door de jaren heen wel een inhaalbeweging gedaan. Glabbeek kent de hoogste levensverwachting van ELZOH met 83,2. Binnen Oost-Brabant staat de gemeente hiermee op de 10e plaats, in Oud-Heverlee is de levensverwachting 85,6. Dit is meteen ook de hoogste levensverwachting binnen Vlaanderen.

Tienen kent de laagste levensverwachting van het arrondissement. Pepingen en Drogenbos doen in Vlaams-Brabant nog slechter. Op Vlaams niveau scoren naast deze twee enkel Blankenberge, Houthulst en Menen slechter dan Tienen. In Oostende bedraagt de levensverwachting ook 80,7 jaar.

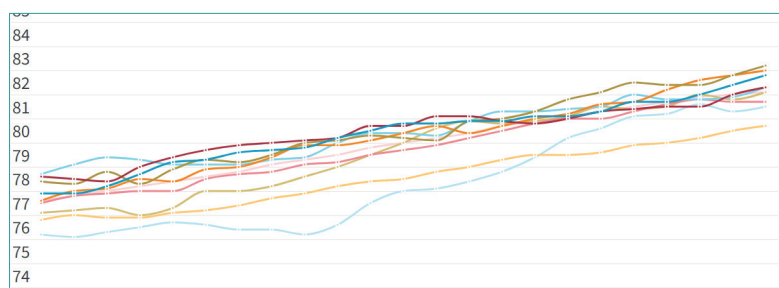
Levensverwachting bij geboorte | 2021

Rijksregister | provincies.incijfers.be

	2021
Boutersem	82,8
Geetbets	82,3
Glabbeek	83,2
Hoegaarden	83,0
Kortenaken	82,3
Landen	81,7
Linter	82,1
Tienen	80,7
Zoutleeuw	81,5
ELZOH	80,7-83,2
Vlaams-Brabant	82,5
Vlaams Gewest	82,1

Evolutie levensverwachting bij geboorte | 1999-2021

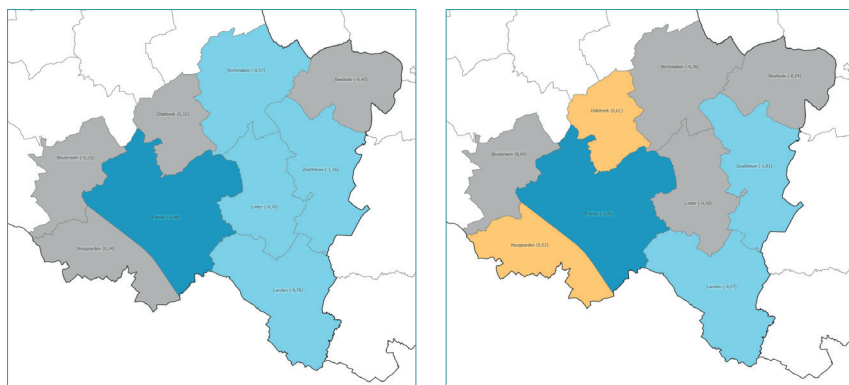
Rijksregister | provincies.incijfers.be | BOU - GEE - GLA - HOE - KOR - LAN - LIN - TIE - ZOU - VLA

Levensverwachting bij geboorte | 2020

Rijksregister | provincies.incijfers.be | Z-scores t.o.v. provincie Vlaams-Brabant en Vlaanderen

■ veel lager - ■ lager - ■ gemiddeld - ■ hoger - ■ veel hoger

6.5.2. | Bevolkingsonderzoeken naar kanker

Vroegtijdige opsporing van dikkedarm-, borst- en baarmoederhalskanker vergroot de kans op een succesvolle behandeling en genezing. Daarom organiseert de Vlaamse overheid bevolkingsonderzoeken. Ze koppelde daar volgende gezondheidsdoelstellingen tegen 2020 aan vast.

- Het streefdoel bij borstkankerscreening is een totale dekkingsgraad van 75 %.
- Het streefdoel bij baarmoederhalskankerscreening is een totale dekkingsgraad van 65 % te bereiken.
- Het streefdoel bij screening op dikke darmkanker is een totale dekkingsgraad van 60 % te bereiken.

Het Bevolkingsonderzoek Borstkanker geeft vrouwen van 50 tot en met 69 jaar de kans om elke twee jaar een kwaliteitsvolle screeningsmammografie te laten nemen. Het Bevolkingsonderzoek Dikdarmkanker nodigt alle mannen en vrouwen van 50 tot en met 74 jaar uit om elke twee jaar een staal van hun stoelgang op te sturen voor preventief onderzoek. Het Bevolkingsonderzoek Baarmoederhalskanker geeft vrouwen van 25 tot en met 64 jaar de kans om elke drie jaar een uitstrijkje te laten nemen bij de huisarts of gynaecoloog.

De totale dekkingsgraad voor de **borstkankerscreening** bedraagt **60,7 %** in ELZOH. Dit is lager dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest, en beduidend lager dan de Vlaamse gezondheidsdoelstelling. De totale dekkingsgraad voor de **baarmoederhalskankerscreening** bedraagt **59,4 %**. Ook dit is lager dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest, en lager dan de Vlaamse gezondheidsdoelstelling. Voor de **darmkankerscreening** klokt ELZOH af op **60,2 %**. Ook deze dekkingsgraad is lager dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. Het streefdoel van de Vlaamse gezondheidsdoelstelling wordt hier niet gehaald.

Globaal genomen scoort ELZOH dus op alle bevolkingsonderzoeken lager dan het Vlaams gemiddelde, enkele gemeenten scoren wel boven dat gemiddelde:

- **Borstkankerscreening:** Boutersem, Kortenaken en Landen
- **Baarmoederhalskankerscreening:** Boutersem
- **Darmkankerscreening:** Kortenaken

Kortenaken en Boutersem staan voor de drie bevolkingsonderzoeken in de top 3 van Zuidoost Hageland. Tienen scoort op alle screening bij de drie slechtste van de eerstelijnszone, Hoegaarden en Zoutleeuw komen twee keer bij de drie slechtst scorende gemeenten voor.

Dekkingsgraad kankerscreening | 2020

Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister | provincies.incijfers.be | % t.o.v. bevolking in de doelgroep

	BORSTKANKER	BAARMOEDER- HALSKANKER	DARMKANKER
Boutersem	68,4 %	64,9 %	63,1 %
Geetbets	60,3 %	56,7 %	62,3 %
Glabbeek	60,0 %	60,6 %	61,7 %
Hoegaarden	59,6 %	61,4 %	59,0 %
Kortenaken	65,5 %	62,0 %	63,8 %
Landen	67,1 %	58,6 %	62,0 %
Linter	60,3 %	60,1 %	60,7 %
Tienen	56,4 %	58,1 %	56,6 %
Zoutleeuw	56,2 %	58,3 %	62,3 %
ELZOH	60,7 %	59,4 %	60,2 %
Vlaams Gewest	61,6 %	62,6 %	63,5 %

6.5.3. | Bewegen en stilzitten

De negen Zuidoost Hagelandse gemeenten nemen allemaal deel aan het project Bewegen Op Verwijzing. Zoals blijkt uit de cijfers van 2021 zijn er echter relatief weinig deelnemers in ELZOH.

De BOV-stuurgroep zoekt naar oplossingen om de doorverwijzingen op te schalen. Zo werd het aantal coaches in ELZOH verhoogd zodat elke coach maximaal 2 gemeenten in deze eerstelijnszone heeft waardoor het aantal activiteiten en de promotie sterk verhoogd kan worden.

Deelnemers Bewegen Op Verwijzing | 2020

Gezond Leven 2021 via Rapport Logo Oost-Brabant: Gezondheid in Cijfers 2022

GEMEENTE	DEELNEMERS	MET VT	SESSIES
Boutersem	3	1	9
Geetbets	3	0	6
Glabbeek	1	0	1
Hoegaarden	1	1	10
Kortenaken	-	-	-

GEMEENTE	DEELNEMERS	MET VT	SESSIES
Landen	3	1	10
Linter	4	1	19
Tienen	23	6	82
Zoutleeuw	1	1	4
ELZOH	39	11	141

De Gemeente-Stadsmonitor bevaart het aandeel van de inwoners dat regelmatig dertig minuten wandelt, stapt of fietst; alsook het aandeel van de inwoners dat regelmatig aan sport doet. Voor het sporten wordt ook bekeken of dit in de sportvoorzieningen van de eigen gemeente is.

Globaal genomen scoren de gemeenten in Zuidoost Hageland minder goed op actief bewegen en sporten dan het Vlaamse gemiddelde.

Actief bewegen | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, ABB, 2020 via Rapport Logo Oost-Brabant: Gezondheid in Cijfers 2022 | % t.o.v. 15+ers

	NOOIT OF <1X PER MAAND	MEERMAALS / MAAND	MINSTENS WEKELIJKS	DAGELIJKS
Boutersem	16 %	18 %	48 %	17 %
Geetbets	17 %	18 %	45 %	19 %
Glabbeek	14 %	21 %	49 %	15 %
Hoegaarden	9 %	17 %	47 %	26 %
Kortenaken	16 %	23 %	45 %	16 %
Landen	15 %	20 %	40 %	25 %
Linter	14 %	23 %	44 %	19 %
Tienen	12 %	13 %	49 %	25 %
Zoutleeuw	12 %	23 %	44 %	21 %
ELZOH	9-17 %	13-23 %	40-49 %	15-25 %
Vlaams Gewest	12 %	18 %	46 %	25 %

Sportparticipatie | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, ABB, 2020 via Rapport Logo Oost-Brabant: Gezondheid in Cijfers 2022

	NOOIT OF UITZONDERLIJK	MINSTENS MAANDELIJKS	MINSTENS WEKELIJKS
Boutersem	21 %	18 %	61 %
Geetbets	27 %	19 %	54 %
Glabbeek	19 %	22 %	59 %
Hoegaarden	18 %	19 %	64 %
Kortenaken	23 %	22 %	54 %
Landen	27 %	22 %	50 %
Linter	17 %	26 %	57 %
Tienen	25 %	21 %	54 %
Zoutleeuw	21 %	24 %	55 %
ELZOH	17-27 %	18-26 %	50-64 %
Vlaams Gewest	21 %	22 %	57 %

Gebruik sportvoorzieningen in eigen gemeente | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, ABB, 2020 via Rapport Logo Oost-Brabant: Gezondheid in Cijfers 2022

	NOOIT	12X OF MINDER	MEER DAN 12X	NIET AANWEZIG
Boutersem	48 %	33 %	17 %	2 %
Geetbets	59 %	26 %	28 %	6 %
Glabbeek	58 %	29 %	11 %	2 %

	NOOIT	12X OF MINDER	MEER DAN 12X	NIET AANWEZIG
Hoegaarden	55 %	27 %	12 %	6 %
Kortenaken	51 %	27 %	15 %	7 %
Landen	57 %	26 %	11 %	5 %
Linter	51 %	12 %	7 %	30 %
Tienen	52 %	26 %	19 %	3 %
Zoutleeuw	57 %	25 %	12 %	6 %
ELZOH	48-59 %	12-33 %	7-28 %	2-30 %
Vlaams Gewest	55 %	27 %	16 %	2 %

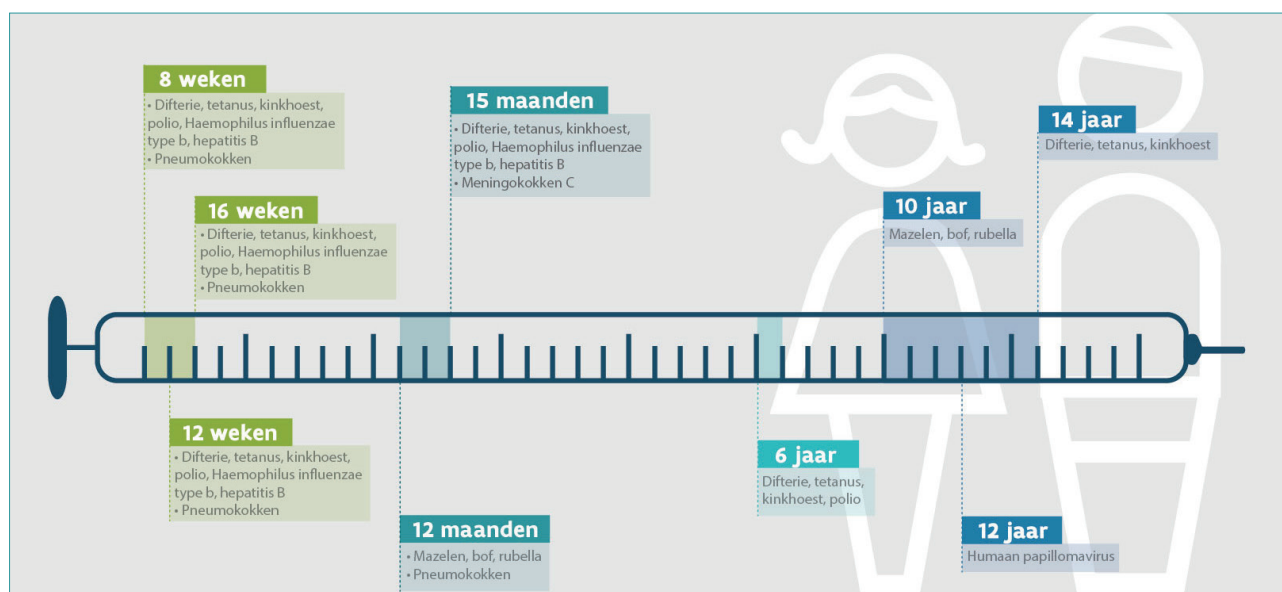
6.5.4. | Vaccinatie

Basisvaccinatie

Om ernstige ziekten en epidemieën te voorkomen, nodigt de Vlaamse overheid alle kinderen in Vlaanderen uit om zich kosteloos te laten vaccineren tegen 12 infectieziekten volgens het basisvaccinatieschema. Daarnaast wordt ook vaccinatie tegen het rotavirus aanbevolen, maar die vaccins zijn niet gratis. Voor heel wat vaccins ligt de vaccinatiegraad boven de 90 %. Dat betekent dat de ziekte nog wel kan voorkomen, maar zich nog moeilijk kan verspreiden.

Basisvaccinatieschema

Agentschap Zorg en Gezondheid | Aanbevolen vaccinatiemomenten voor kinderen

Vaccinatiegraad bij peuters | Geboortjaar 2020

Opgroeien.be, geboortjaar 2020 via Rapport Logo Oost-Brabant: Gezondheid in Cijfers 2022 | Peuters = 18-24 maanden

	HEXA 4	MAZELEN, BOF, RUBELLA	MENINGO-KOKKEN	PNEUMO-KOKKEN 3	ROTAVIRUS 2	POLIO
Boutersem	89,2 %	87,8 %	87,8 %	89,2 %	82,2 %	89,2 %
Geetbets	92,5 %	95,0 %	90,0 %	92,5 %	74,4 %	95,0 %
Glabbeek	97,7 %	100,0 %	95,3 %	100,0 %	83,3 %	97,7 %
Hoegaarden	97,9 %	93,4 %	97,9 %	97,9 %	76,9 %	97,9 %
Kortenaken	94,6 %	95,9 %	87,8 %	94,6 %	73,9 %	94,6 %
Landen	90,8 %	91,5 %	90,1 %	91,5 %	72,1 %	93,7 %
Linter	100,0 %	98,2 %	94,6 %	96,4 %	71,2 %	98,2 %
Tienen	93,5 %	93,9 %	90,3 %	94,5 %	76,2 %	93,9 %
Zoutleeuw	86,5 %	94,2 %	82,7 %	94,2 %	75,5 %	86,5 %

	HEXA 4	MAZELEN, BOF, RUBELLA	MENINGO- KOKKEN	PNEUMO- KOKKEN 3	ROTAVIRUS 2	POLIO
Vlaams gewest	91,3 %	92,2 %	88,7 %	91,9 %	77,8 %	92,0 %

Vaccinatie bij volwassenen

Alleen voor de vaccinatie tegen Covid-19 zijn cijfers op lokaal niveau beschikbaar. Gezien het tijdelijke karakter van deze campagne, worden alleen enkele kerncijfers weergegeven in deze omgevingsanalyse. Uitgebreidere info en analyses kunnen altijd opgevraagd worden bij ELZOH.

ELZOH heeft van bij de start van de vaccinatiecampagne, in elke gemeente en in elke categorie, boven het Vlaamse gemiddelde gescoord. Bij de 65+'ers ligt de vaccinatiegraad van de herfstvaccinatie op 75 %.

Covid-19: volledige basisvaccinatie & boostervaccinatie | 2021-2022

Zorgatlas, registraties tot 19 oktober 2022 | % t.o.v. totale bevolking

	BASISVACCINATIE	BOOSTER 1	HERFSTVACCINATIE ⁸
Boutersem	88,95 %	76,45 %	43,58 %
Geetbets	86,54 %	74,78 %	41,94 %
Glabbeek	89,56 %	79,18 %	43,99 %
Hoegaarden	87,13 %	75,31 %	41,09 %
Kortenaken	87,91 %	77,30 %	42,52 %
Landen	84,71 %	72,05 %	43,81 %
Linter	87,57 %	77,03 %	45,51 %
Tienen	85,28 %	72,22 %	40,37 %
Zoutleeuw	89,10 %	77,17 %	44,03 %
ELZOH	86,60 %	74,41 %	42,34 %
Vlaanderen	83,54 %	69,75 %	34,34 %

Van de andere vaccinaties voor volwassenen zijn er geen lokale gegevens beschikbaar. Hier volgt een korte weergave van de belangrijkste gegevens uit de vaccinatiegraadstudie van 2020⁹.

Vaccinatie tegen griep en kinkhoest wordt aanbevolen tijdens de zwangerschap om de zwangere vrouw te behoeden voor complicaties en het pasgeboren kind al van de geboorte te beschermen. Bij pas bevallen moeders is er een zeer opvallende stijging van de vaccinatiegraad tijdens de zwangerschap tegen kinkhoest en griep. De vaccinatie tegen kinkhoest tijdens de zwangerschap steeg tot 85 % (69,3 % in 2016); die tegen griep tot 62,3 % (vs. 47,2 % in 2016). Bij de partners van pas bevallen vrouwen is de vaccinatie tegen kinkhoest ook sterk gestegen tot 71,2 % (t.o.v. 61,7 % in 2016).

Ook bij gezondheidswerkers is de vaccinatiegraad tegen griep toegenomen. Dat is vooral het geval in de ziekenhuizen (84,6 %) en in mindere mate in de woonzorgcentra (78,3 %). Deze stijging is hoogstwaarschijnlijk te danken aan de introductie van een handleiding voor de organisatie van een impactvolle vaccinatiecampagne en aan de media-aandacht o.w.v. de coronapandemie.

Uit een rondvraag bij enkele grote zorgorganisaties in ELZOH bleek het niet zo simpel om lokale cijfers over de griepvaccinatie vast te krijgen. Enkel Alexianen Zorggroep Tienen kon een gedeeltelijk overzicht bezorgen. Hier wordt ook een stijging van de griepvaccinatie vastgesteld.

Griepvaccinatie Alexianen Zorggroep Tienen | 2018-2021

Ziekenhuishygiënist Alexianen Zorggroep Tienen¹⁰

	2018	2019	2021
Psychiatrische Kliniek	52 %	54 %	68 %
CMS	20 %	14 %	-

⁸ De herfstvaccinatie was nog bezig bij afronding van deze omgevingsanalyse.

⁹ www.zorg-en-gezondheid.be/nieuwe-vaccinatiegraadstudie-meet-bijzonder-hoge-vaccinatiegraden-bij-kinderen-en-sterke-stijging

¹⁰ Cijfers van 2020 zijn niet beschikbaar, evenals de -

	2018	2019	2021
Hestia	-	37 %	69 %
Wzc Huize Nazareth	65 %	57 %	93 %
Wzc Sint Alexius	61 %	34 %	63 %
Wzc Park Passionisten	51 %	40 %	88 %
ALEXIANEN ZORGGROEP TIENEN	52 %	48 %	-

6.5.5. | Acties en campagnes

De steden en gemeenten Landen, Zoutleeuw, Linter, Geetbets en Kortenaeken hebben samen een intergemeentelijk preventiewerker (IPW). Logo Oost-Brabant stelt vast dat er meer gecoördineerde preventieacties plaatsvinden in deze 5 gemeenten sinds zijn aanstelling. Cijfermateriaal is hier echter nog niet voorhanden.

Deze gemeenten namen het van 15 september tot 25 oktober 2022 bijvoorbeeld wel op tegen elkaar in de 10.000-stappenclash.

De beleidsplannen van de lokale besturen en de Indicatorenbevraging Lokale Besturen 2020 (Preventiepeiling) geven een overzicht van de gerealiseerde en geplande acties met betrekking tot preventieve gezondheid.

Meerjarenplannen

In de meerjarenplannen 2020-2025 wordt door elke gemeente uit Zuidoost Hageland gewag gemaakt van een preventief gemeentelijk gezondheidsbeleid. Meestal worden de preventieve acties vermeld binnen grotere beleidsdoelstellingen. De focus ligt vaak op Gezonde Gemeente in het algemeen. Inzetten op sporten en bewegen wordt overal expliciet genoemd.

De vaccinatie tegen Covid-19 kon nog niet opgenomen worden in de oorspronkelijke meerjarenplannen aangezien er op het moment van opstelling nog geen sprake was van de Covid-pandemie en -vaccinatiecampagnes. Onze 9 lokale besturen hebben echter heel goed meegewerkt aan alle Covid-vaccinatiecampagnes en volop mee ingezet op de sensibilisering van hun burgers.

Vermelding van preventieve gezondheidsthema's in het meerjarenplan 2020-2025

Oorspronkelijke meerjarenplannen 2020-2025 van de 9 Zuidoost Hagelandse gemeenten zoals deze terug te vinden zijn op de website van de betreffende lokale besturen

	BOUTERSEM	GEETBETS	GLABBEK	HOEGAARDEN	KORTENAKEN	LANDEN	LINTER	TIENEN	ZOUTLEEUW
Bewegen en stilzitten	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Voeding				X			X		
Tabak, alcohol en andere drugs						X	X		
Bevolkingsonderzoeken			X		X				
Valpreventie			X			X			
Vaccinatie ¹¹									
Geestelijke gezondheid	X			X	X	X	X	X	X
Gezondheid en milieu	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Preventiepeiling 2020

De Indicatorenbevraging van het Vlaams Instituut Gezond Leven vzw, intussen omgedoopt tot Preventiepeiling, is een driejaarlijkse vragenlijststudie die peilt naar het preventieve gezondheidsbeleid in verschillende settings, zoals lokale besturen. 7 van de 9 Zuidoost Hagelandse gemeenten namen deel aan de Indicatorenbevraging Lokale Besturen in 2020. De geanonimiseerde gegevens hiervan werden ter beschikking gesteld voor de omgevingsanalyse van ELZOH¹².

¹¹ Basisvaccinatie en griepvaccinatie

¹² Bron: Vlaams Instituut Gezond Leven vzw, in opdracht van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – De weergegeven informatie gaat telkens over de 7 gemeenten die deelgenomen hebben aan de bevraging.

Omdat ELZOH in het kader van de vaccinatiecampagne tegen Covid-19 een communicatiecel opgericht heeft, wordt vooral het thema communicatie uit de Preventiepeiling uitgelicht in deze omgevingsanalyse. ELZOH gelooft er immers sterk in dat de lokale besturen de geknipte partner zijn om te communiceren naar de brede bevolking. Dit werd zo ook toegelicht door Eric Goubin tijdens de sessie 'De kracht van de communicatiemix' op Vivel Verbindt 2022.

Gezonde voeding

Slechts één van de deelnemende gemeenten geeft aan dat er geen informatie over gezonde voeding aan de inwoners gegeven wordt. De anderen doen dit wel, vooral via een artikel in het (online) gemeenteblad (71 %), via het organiseren van infosessies of workshops (57 %) of via de gemeentelijke website of andere digitale communicatiekanalen (43 %). De informatie is meestal op alle inwoners gericht. Drie gemeenten richten zich specifiek tot mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties.

Bewegen en stilzitten

Alle deelnemende gemeenten geven informatie over beweging. Ze doen dit alle zeven zowel via een artikel in het (online) gemeenteblad als via affiches, folders, brochures of ander promotiemateriaal. Zes van de zeven zetten nog minstens één ander communicatiekanaal in. Net als bij gezonde voeding is de informatie meestal gericht op alle inwoners. En ook over dit thema richten 3 gemeenten zich specifiek tot mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties.

Minder lang stilzitten is een minder populair thema dan bewegen; 3 gemeenten geven aan hierover geen informatie te geven aan hun bewoners.

Tabak, alcohol en andere drugs

Vijf van de deelnemende gemeenten geven informatie over roken, en dit altijd over het thema 'rookvrij maken van plaatsen waar kinderen en/of jongeren komen'. Ook 'stoppen met roken' is een populair thema. Twee gemeenten geven ook aan zelf groepscursussen stoppen met roken te organiseren.

Over alcoholgebruik wordt door slechts 3 deelnemende gemeenten informatie gegeven aan de inwoners. Dit is ook het geval over illegaal druggebruik.

We veronderstellen dat de BOB-campagne over het hoofd gezien werd, aangezien deze bevraging peilde naar de gezondheidspreventie en de BOB-campagne eerder een mobiliteitsthema is. Al waarschuwt deze campagne natuurlijk ook voor de gevaren van alcohol..

Geestelijke gezondheid

Informatie over mentaal welbevinden en veerkracht wordt door 5 van de deelnemende gemeenten verspreid, en dit altijd via de gemeentelijke website of andere digitale communicatiekanalen in combinatie met een andere communicatiedrager. De info is quasi altijd gericht op alle inwoners. 4 gemeenten geven aan dat ze de eenzaamheid bij ouderen of kwetsbare groepen tegengaan door middel van huisbezoeken of belrondes.

ECONOMISCH

Door de economische situatie in de eerstelijnszone in kaart te brengen, wordt de sociaal-economische kwetsbaarheid van de populatie zichtbaar. De sociaal-economische status is echter deels historisch bepaald, daarom is het niet enkel belangrijk om de harde data te bekijken, maar vooral de trends in kaart te brengen om zo een zicht te krijgen op de actuele ontwikkelingen. Samen met het voorgaande hoofdstuk kan de meest kwetsbare populatie zo gedefinieerd worden.

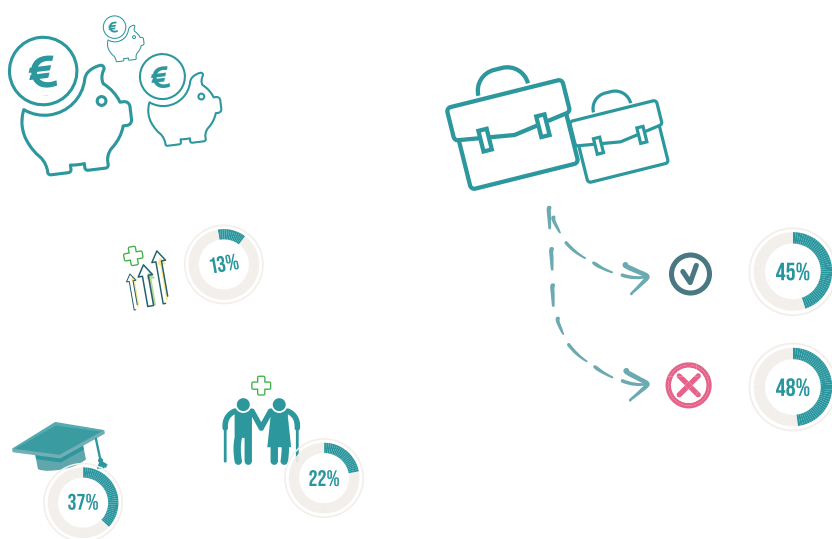
Aan inhaalbeweging bezig

Zuidoost Hageland kent traditioneel meer kansarmoede dan de doorsnee in Oost-Brabant, maar heeft wel meer financiële middelen dan de gemiddelde Vlaming. Nog meer dan in het voorgaande hoofdstuk is er een enorme diversiteit tussen de verschillende gemeenten. Boutersem, Hoegaarden en Glabbeek hebben, zoals de Belfius-clusters ook aangeven, de hogere inkomens van onze zone.

In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in ELZOH een groter aandeel werkenden en niet-beroepsactieven. Vermits in die laatste groep de (brug) gepensioneerden zitten, is dit niet verwonderlijk gezien het grotere aandeel 65+ers. Het aandeel werkzoekenden is gelijk aan dat van Vlaanderen, maar ligt wel hoger bij de jongeren die werkzoekend zijn.

De kansarmoede index daalt bijna overal in ELZOH. Net zoals bij de levensverwachting, is er ook hier een inhaalbeweging bezig. Zo wordt de kloof tussen Tienen en Vlaanderen kleiner.

Met betrekking tot de inkomensgarantie voor ouderen en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden zit ELZOH wel op het niveau van Oost-Brabant. Het aandeel zorgbudgetten voor 65+ers ligt dan weer hoger dan in Vlaanderen.

7 | Inkomens

7.1. | Fiscaal inkomen

Fiscale gegevens bieden een indicatie van het inkomen dat personen ter beschikking hebben en maken een inschatting mogelijk van wie er potentieel met armoede wordt geconfronteerd. Deze statistiek vertrekt van het netto belastbaar inkomen op basis van de personenbelastingen.

Inkomsten die niet worden belast, worden met andere woorden niet meegenomen in deze indicator. De meest recente gegevens dateren van 2019. Dit komt omdat de data gebaseerd zijn op het inkomstenjaar (het jaar waarop de inkomsten werden verworven), dat voorafgaat aan het aanslagjaar (het jaar waarop de belasting verschuldigd is). Dit maakt dat er enige vertraging zit op deze data.

Onderstaande tabel geeft het gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner en per gewijzigde verbruikseenheid weer. Deze tweede indicator heeft als voordeel dat ze corrigeert voor gezinssamenstelling: voor deze indicator wordt per gezin aan één volwassene een gewicht van 1 toegekend, aan de andere gezinsleden ouder dan 14 jaar een gewicht van 0.5 en aan de kinderen van 13 jaar of jonger een gewicht van 0.3. Op die manier wordt voorkomen dat de aanwezigheid van meer kinderen in het gezin, die zelf nog geen inkomen binnenbrengen, het gemiddeld inkomen disproportioneel naar omlaag trekt.

Het **gemiddeld netto belastbaar inkomen** per inwoner van ELZOH bedraagt **21.048 euro**. Het gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid voor bedraagt 31.472 euro. Beide bedragen zijn hoger dan het Vlaamse getal, maar lager dan het Oost-Brabantse. Er zijn wel grote lokale verschillen: de inwoners van Boutersem hebben een veel hoger netto belastbaar inkomen, die van Glabbeek en Hoegaarden een hoger.

Fiscaal inkomen | 2019

Statbel - Fiscale inkomens | provincies.incijfers.be

	INWONER	GEWIJZIGDE VERBRUIKSEENHEID
Boutersem	24.167	36.994
Geetbets	19.735	29.487
Glabbeek	22.372	33.747
Hoegaarden	23.068	34.460
Kortenaken	20.888	31.155
Landen	20.983	31.344
Linter	21.124	31.379
Tienen	20.189	29.956
Zoutleeuw	20.301	30.807
ELZOH	21.048	31.472
Oost-Brabant	22.835	33.960
Vlaams Gewest	20.459	30.504

De welvaartsindex geeft het gemiddeld inkomen per inwoner weer ten opzichte van het gemiddeld inkomen per inwoner in België. Deze ligt natuurlijk in lijn met de bovenstaande cijfers.

De welvaartsindex van België wordt gelijkgesteld aan 100. Ligt de welvaartsindex onder de 100, dan betekent dit dat het gemiddelde inkomen per persoon lager is dan het nationaal gemiddelde inkomen. Heeft de welvaartsindex daarentegen een waarde boven de 100, dan is het gemiddelde inkomen per persoon hoger dan het gemiddeld inkomen per Belg.

Welvaartsindex | 2019

Statbel - Fiscale inkomens | provincies.incijfers.be

ELZOH	112
Oost-Brabant	121
Vlaams gewest	107

7.2. | Financiële tegemoetkomingen

7.2.1. | Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

De verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Het aantal rechthebbenden op deze tegemoetkoming kan daarom dienen om een inschatting te maken van de groep die met minder financiële middelen moet rond komen.

Bij de oudere bevolking is dit minder het geval omdat het netto belastbaar inkomen bij 65-plussers niet altijd overeenstemt met het reële beschikbare inkomen. Er wordt immers geen rekening gehouden met aanvullende pensioenen, roerende inkomsten en het kadastraal inkomen. Dit verklaart mee waarom de 65-plussers tot nog toe sterker aanwezig zijn onder de rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Om een beeld te krijgen van armoede in deze oudere leeftijdsgroep is het eigenlijk beter te kijken naar de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB). Dit zijn uitkeringen die worden toegekend aan 65-plussers die niet over voldoende financiële middelen beschikken. We belichten deze op het einde van dit hoofdstuk onder 'Financiële kwetsbaarheid bij ouderen (pg 54)'.

In ELZOH ontving 12,7 % van de jongeren (jonger dan 25 jaar) en 8,7 % van de 25- tot 64- jarigen in de ziekteverzekering een verhoogde tegemoetkoming in 2020. Onder de 65-plussers in de ziekteverzekering gaat het om een aandeel van 24,7 %. In alle categorieën is dit aandeel lager dan in het Vlaams Gewest, maar hoger dan in Oost-Brabant. In totaal heeft **13,3 %** van de rechthebbenden in de ziekteverzekering recht op de verhoogde tegemoetkoming.

In lijn met de voorgaande cijfers over het fiscaal inkomen, hebben in Boutersem het minste personen recht op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. In Tienen ligt dit aandeel onder de 65 jaar het hoogst, en zelfs hoger dan het Vlaamse gemiddelde.

Verhoogde tegemoetkoming per leeftijdscategorie | 2020

InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be | % t.o.v. de leeftijdsgroep

	0-24	25-64	65+	TOTAAL
Boutersem	5,5 %	4,3 %	18,7 %	7,5 %
Geetbets	9,0 %	8,3 %	32,8 %	13,7 %
Glabbeek	6,4 %	4,4 %	25,6 %	9,7 %
Hoegaarden	8,1 %	5,8 %	18,0 %	8,7 %
Kortenaken	6,0 %	6,0 %	34,0 %	12,6 %
Landen	12,7 %	8,8 %	22,5 %	12,9 %
Linter	8,3 %	5,0 %	26,1 %	10,6 %
Tienen	19,7 %	12,7 %	22,4 %	16,8 %
Zoutleeuw	10,4 %	7,8 %	31,6 %	14,0 %
ELZOH	12,7 %	8,7 %	24,7 %	13,3 %
Oost-Brabant	10,4 %	8,2 %	20,6 %	11,7 %
Vlaams Gewest	15,4 %	11,1 %	25,6 %	15,4 %

7.2.2. | Leefloon

Het leefloon is een minimuminkomen voor wie niet over toereikende bestaansmiddelen beschikt. Het equivalent leefloon geeft financiële steun aan personen die geen recht hebben op een leefloon, maar die in België verblijven en zich in een vergelijkbare (nood)situatie bevinden. Het equivalent leefloon wordt voornamelijk toegekend aan niet-Belgen in het vreemdelingenregister. Zowel het leefloon als het equivalent leefloon worden uitbetaald door het OCMW.

Let erop dat gemeentelijke verschillen in deze cijfers deels te wijten kunnen zijn aan verschillen in het gemeentelijk beleid en/of het beleid van de OCMW's. De federale wetgeving rond het leefloon ligt vast, maar hierbinnen hebben OCMW's nog een aanzienlijke autonomie en discretionaire bevoegdheid. Op basis daarvan maken ze eigen beleidskeuzes waardoor de implementatie van de regelgeving in de praktijk varieert. Ze kunnen bijvoorbeeld een eigen invulling geven aan de toekenningsvoorwaarden van het leefloon, kiezen voor een 'actief' dan wel minder 'actief' beleid, keuzes maken in het door hen beheerde budget, ... Deze keuzes staan los van het eigenlijke fenomeen 'armoede', maar beïnvloeden wel het aantal leefloongerechtigden per gemeente.

Er zijn 495 rechthebbenden op een leefloon in ELZOH, dit is 4,85 op 1.000 inwoners. Daarnaast zijn er 43 rechthebbenden op een equivalent leefloon, dit is 0,42 op 1.000 inwoners. Met betrekking tot het leefloon scoort enkel de stad Tienen boven het Vlaamse gemiddelde, de stad Landen volgt op de tweede plaats. In Geetbets en Glabbeek hebben minder dan 2 op de 1.000 inwoners een leefloon.

Leefloners en equivalent leefloners | 2021

POD Maatschappelijke integratie | provincies.incijfers.be | Per duizend inwoners

	LEEFLOONERS	EQUIVALENT LEEFLOONERS
Boutersem	3,56 ‰	0,12 ‰
Geetbets	1,90 ‰	0,07 ‰
Glabbeek	1,74 ‰	0,12 ‰
Hoegaarden	3,85 ‰	0,29 ‰
Kortenaken	2,04 ‰	0,07 ‰
Landen	4,49 ‰	0,44 ‰
Linter	2,50 ‰	0,00 ‰
Tienen	8,24 ‰	0,86 ‰
Zoutleeuw	2,13 ‰	0,04 ‰
ELZOH	4,85 ‰	0,42 ‰
Oost-Brabant	5,43 ‰	0,47 ‰
Vlaams Gewest	5,75 ‰	0,55 ‰

7.2.3. | Schooltoeslag

Voor sommige gezinnen nemen schoolkosten een significante hap uit het gezinsbudget. Om hieraan tegemoet te komen, ontvangen gezinnen met schoolgaande kinderen die een laag inkomen hebben een schooltoeslag. Omdat het ontvangen van een schooltoeslag afhankelijk is van het gezinsinkomen, gebruiken we ook deze indicator om armoede in kaart te brengen.

In Zuidoost Hageland zijn er 3.578 leerlingen basisonderwijs die een schooltoeslag ontvangen, dit is **36,1 %** van alle leerlingen in het basisonderwijs. Er zijn 2.580 leerlingen secundair onderwijs die een schooltoeslag ontvangen, dit is **37,5 %** van alle leerlingen in het secundair onderwijs. Er wordt hierbij gekeken naar de woonplaats van de leerling en dus niet naar waar ie school loopt. Voor beide schooltoeslagen bevindt ELZOH zich tussen het gemiddelde van Oost-Brabant en Vlaanderen, maar wel dicht bij het Vlaamse cijfer.

Qua verdeling over de gemeenten lopen deze cijfers wat gelijk met de voorgaande financiële gegevens.

Leerlingen met een schooltoeslag | 2021

Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be |

% van alle leerlingen uit het basis en secundair onderwijs naar woonplaats

	BASIS- ONDERWIJS	SECUNDAIR ONDERWIJS
Boutersem	20,8 %	22,3 %
Geetbets	29,1 %	38,5 %
Glabbeek	28,0 %	26,5 %
Hoegaarden	22,6 %	27,5 %
Kortenaken	26,8 %	28,7 %
Landen	35,4 %	42,6 %
Linter	29,9 %	28,8 %
Tienen	48,9 %	46,8 %
Zoutleeuw	34,1 %	35,5 %
ELZOH	36,1 %	37,5 %
Oost-Brabant	28,2 %	30,1 %
Vlaams Gewest	38,3 %	40,2 %

7.2.4. | Betalingsmoeilijkheden

De Nationale Bank registreert de openstaande betalingsachterstanden bij lopende kredietovereenkomsten. In Eerstelijnszone Zuidoost Hageland zijn er 999 kredietnemers met minstens één achterstallige lening op afbetaling en 296 kredietnemers met achterstallige betaling op een hypothecair krediet. Dit is 4,5 % van alle leningen op afbetaling en 0,9 % van alle hypothecaire kredieten. In totaal heeft **3,2 %** van alle kredietnemers achterstand.

Kredietnemers met minstens één achterstallige betaling | 2021

Nationale Bank van België - Centrale voor kredieten aan particulieren | provincies.incijfers.be | % t.o.v. totaal van dit type kredietnemers

	LENING OP AFBETALING	HYPOTHECAIR KREDIET
Boutersem	3,2 %	0,6 %
Geetbets	4,0 %	1,0 %
Glabbeek	2,2 %	0,5 %
Hoegaarden	3,7 %	0,6 %
Kortenaken	3,1 %	0,4 %
Landen	5,2 %	1,0 %
Linter	3,5 %	0,6 %
Tienen	5,8 %	1,2 %
Zoutleeuw	3,5 %	1,1 %
ELZOH	4,5 %	0,9 %
Oost-Brabant	4,4 %	0,5 %
Vlaams Gewest	5,2 %	0,7 %

Energie-armoede

De term energie-armoede wordt gebruikt wanneer de kosten die een persoon of gezin besteedt aan energie (elektriciteit en verwarming) niet in verhouding zijn met het globale inkomen waarover de persoon of dat gezin beschikt. Het komt erop neer dat men moeilijkheden ervaart om zich te voorzien van de energie die nodig is, en/of dat men de energiefactuur niet (meer) kan betalen. Wanneer men de energiefacturen niet betaalt, kan de netbeheerder overgaan tot het plaatsen van een budgetmeter.

In 2021 hadden in totaal 492 gezinnen in Zuidoost Hageland een budgetmeter elektriciteit, dit is 11,5 per 1.000 afnemers. In Oost-Brabant gaat het om 7,9 per 1.000 afnemers, in het Vlaamse gewest om 12,4 promille.

Gezien de forse stijging van de energieprijzen, zijn er meer en meer gezinnen die problemen hebben met hun energiefactuur. Steeds meer mensen kloppen hiervoor aan bij het OCMW. De volledige impact zal later pas in kaart gebracht kunnen worden.

Inwoners met betalingsmoeilijkheden gezondheidszorg

Uit de Gemeente-stadmonitor 2020 blijkt dat 2 tot 6 % van de Zuidoost Hagelanders aangeeft dat ze hun gezondheidsuitgaven niet (op tijd) konden betalen tijdens het afgelopen jaar. Opvallend is dat dit cijfer ook in Glabbeek hoog is.

Betalingsmoeilijkheden gezondheidszorg | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor 2020, Agentschap Binnenlands Bestuur

	%
Boutersem	3 %
Geetbets	3 %
Glabbeek	5 %
Hoegaarden	2 %
Kortenaken	4 %
Landen	5 %
Linter	3 %
Tienen	6 %
Zoutleeuw	3 %

	%
ELZOH	2-6 %
Oost-Brabant	1-6 %
Vlaams Gewest	5 %

8 | Socio-economische positie

De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) berekent voor elke persoon een socio-economische positie. Er wordt in eerste instantie een onderscheid gemaakt tussen de werkende bevolking, de werkzoekende bevolking en de niet-beroepsactieve bevolking:

De werkende bevolking omvat de loontrekkenden met één of meer jobs in loondienst (zowel in de private- als in de overheidssector), de zelfstandigen en de helpers. Een helper staat een zelfstandige bij in de uitoefening van diens beroep zonder hiervoor door een arbeidsovereenkomst verbonden te zijn.

De werkzoekenden zijn degenen met een werkloosheidsuitkering of een overbruggingsuitkering.

De niet-beroepsactieve groep wordt gedefinieerd als het deel van de bevolking dat zich niet aanbiedt op de arbeidsmarkt, maar wel een uitkering krijgt vanuit de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld kinderbijslag, loopbaanonderbrekingsvergoeding, pensioen, leefloon of tegemoetkoming aan personen met een handicap.

Naast deze drie hoofdcategorieën wordt een restcategorie 'anderen' omschreven. Dit is een zeer diverse groep van personen die geen directe link hebben met de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld grensarbeiders, personen die in België werken voor een organisatie/onderneming die niet bijdrageplichtig is aan de Belgische sociale zekerheid, huishoudpersoneel dat niet is aangegeven bij de RSZ, maar ook huisvrouwen/huismannen, kinderen die niet gekend zijn bij de diensten voor kinderbijslag, geschorste werkzoekenden, ouderen van wie de partner het gezinspensioen ontvangt, ... Deze groep anderen bevat dus zowel niet-beroepsactieven (vb. huismannen en -vrouwen), als werkenden (vb. werknemers bij de Europese instellingen).

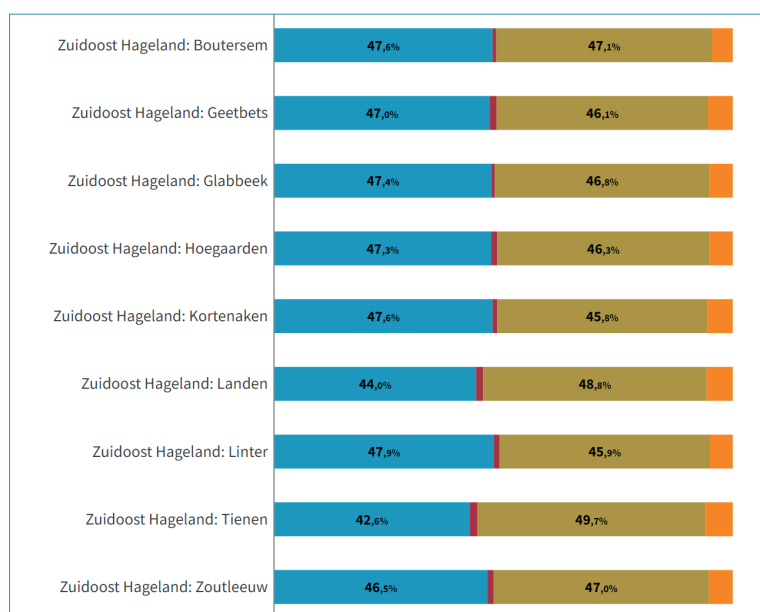
In Zuidoost Hageland heeft **45,2 %** van de bevolking een job (**werkend**), 1,4 % van de bevolking is werkzoekend met een RVA-uitkering en **48,0 %** van de bevolking is **niet beroepsactief**. 5,5 % van de bevolking in de ELZ is niet gekend bij de Belgische sociale zekerheid.

In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in ELZOH een groter aandeel werkenden, een ongeveer even groot aandeel werkzoekenden, een groter aandeel niet-beroepsactieven en een kleiner aandeel 'anderen'.

Socio-economische positie | 2019

Datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming, KSZ | provincies.incijfers.be | % t.o.v. inwoners

■ werkenden - ■ werkzoekenden - ■ niet-beroepsactieven - ■ anderen

	WERKENDEN	WERK- ZOEKENDEN	NIET-BEROEPS- ACTIEVEN	ANDEREN
Boutersem	47,6 %	0,8 %	47,1 %	4,5 %
Geetbets	47,0 %	1,5 %	46,1 %	5,4 %
Glabbeek	47,4 %	0,7 %	46,8 %	5,1 %
Hoegaarden	47,3 %	1,3 %	46,3 %	5,1 %
Kortenaken	47,6 %	1,0 %	45,8 %	5,6 %
Landen	44,0 %	1,5 %	48,8 %	5,7 %
Linter	47,9 %	1,2 %	45,9 %	5,0 %
Tienen	42,6 %	1,7 %	49,7 %	6,0 %
Zoutleeuw	46,5 %	1,3 %	47,0 %	5,3 %
ELZOH	45,2 %	1,4 %	48,0 %	5,5 %
Oost-Brabant	45,3 %	1,2 %	45,9 %	7,6 %
Vlaams Gewest	44,0 %	1,6 %	46,7 %	7,8 %

Niet-beroepsactieven

Om een zicht te krijgen op de samenstelling van de groep niet-beroepsactieven, wordt deze groep hieronder verder bekeken in detail. De twee grootste groepen binnen de groep niet-beroepsactieven zijn de (brug)gepensioneerden en de kinderen die recht hebben op kinderbijslag. Enkel deze twee groepen worden weerhouden in de tabel.

In ELZ Zuidoost Hageland is **21,6 %** van de bevolking **(brug)gepensioneerde**. 23,1 % van de bevolking is een rechtgevend kind voor kinderbijslag.

Niet-beroepsactieven | 2019

Datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming, KSZ | provincies.incijfers.be | % t.o.v. inwoners

	(BRUG)GEPENSIONEERD	RECHTGEVEND KIND VOOR KINDERBIJSLAG
Boutersem	19,1 %	26,3 %
Geetbets	20,9 %	22,0 %
Glabbeek	21,2 %	23,3 %
Hoegaarden	18,2 %	25,8 %
Kortenaken	21,8 %	21,4 %
Landen	22,2 %	23,2 %
Linter	21,2 %	22,4 %
Tienen	22,6 %	22,9 %
Zoutleeuw	22,1 %	21,3 %
ELZOH	21,6 %	23,1 %
Oost-Brabant	20,0 %	22,8 %
Vlaams Gewest	20,2 %	22,9 %

Werkzoekenden

Om de groep van de werkzoekenden meer in detail te beschrijven, gebruiken we verder de gegevens van de VDAB. Deze omvatten alle werkzoekenden zonder werk (WZW), een groep die ruimer gedefinieerd is dan de groep werkzoekenden zoals hoger beschreven door de KSZ. Zo zijn bijvoorbeeld werkzoekenden zonder werk die geen werkloosheidsuitkering krijgen wel opgenomen in de VDAB-cijfers.

Op 1/1/2022 waren er in Eerstelijnszone Zuidoost Hageland 2.424 werkzoekenden zonder werk. Dit is 4,0 % van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar). Het aandeel WZW ligt (ongeveer) even hoog als in het Vlaams Gewest (4,3 %).

Er waren 389 **jonge werkzoekenden** zonder werk. Berekend t.o.v. de leeftijdsgroep 18-24 jaar is dit **5,4 %**. Het aandeel jonge WZW ligt daarmee hoger dan in het Vlaams Gewest. In Tienen ligt dit percentage op 7.

Werkzoekenden zonder werk | 2022

VDAB en Rijksregister | provincies.incijfers.be | % t.o.v. inwoners uit de leeftijdsgroep

	18-64	18-24
Boutersem	2,8 %	3,6 %
Geetbets	3,8 %	5,5 %
Glabbeek	2,6 %	4,0 %
Hoegaarden	3,3 %	2,3 %
Kortenaken	2,6 %	5,0 %
Landen	4,0 %	5,8 %
Linter	3,6 %	4,7 %
Tienen	5,3 %	7,0 %
Zoutleeuw	3,0 %	4,3 %
ELZOH	4,0 %	5,4 %
Oost-Brabant	3,6 %	3,9 %
Vlaams Gewest	4,3 %	4,7 %

8.1. | Gezinnen met kinderen

8.1.1. | Kansarmoede index K&G

Volgens Kind en Gezin is kansarmoede een toestand waarbij mensen beknut worden in hun kansen om voldoende deel te nemen aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële. Meer concreet zijn de door Kind en Gezin gehanteerde criteria:

- Maandinkomen van het gezin
- Arbeidssituatie ouders
- Opleiding ouders
- Huisvesting gezin
- Ontwikkeling kinderen
- Gezondheid gezinsleden

Wanneer een gezin op minstens drie van deze criteria zwak scoort, wordt het als kansarm beschouwd. In Vlaanderen wordt de kansarmoede-index berekend als de verhouding tussen het aantal kinderen in kansarmoede en het totaal aantal kinderen.

Bijna overal daalt de kansarmoede index, in Zoutleeuw is er echter een aanzienlijke stijging. De stad komt nu zelfs nipt boven het Vlaamse gemiddelde. Ook Tienen scoort boven het Vlaamse cijfer, maar de kloof wordt wel kleiner.

Kansarmoede-index K&G | 2019-2021

Opgroeien | provincies.incijfers.be | Verhouding tussen aantal kinderen in armoede en totaal aantal kinderen

	2019	2020	2021
Boutersem	3,0 %	2,6 %	3,7 %
Geetbets	9,2 %	6,5 %	5,2 %
Glabbeek	2,4 %	0,8 %	2,7 %
Hoegaarden	7,7 %	9,3 %	7,7 %
Kortenaken	4,7 %	2,6 %	4,5 %
Landen	14,0 %	11,9 %	10,4 %
Linter	7,0 %	4,6 %	3,7 %
Tienen	21,8 %	19,9 %	15,4 %
Zoutleeuw	6,9 %	8,2 %	12,8 %
ELZOH	2,4-21,8 %	0,8-19,9 %	2,7-15,4 %
Vlaams Gewest	14,0 %	13,7 %	12,7 %

8.1.2. | Onderwijs kansarmoede-indicator (OKI)

Ook in het kader van het Gelijke Onderwijskansenbeleid worden gegevens over de thuissituatie van kinderen en jongeren verzameld. Om kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen te geven, krijgen de scholen een extra pakket lestijden/lesuren en extra werkingsmiddelen voor kinderen die aan bepaalde gelijke kansenindicatoren voldoen. Voor het toekennen van extra werkingsmiddelen in het gewoon onderwijs houdt men rekening met:

- **Laagopgeleide moeder** • Dit is het geval wanneer de moeder niet in het bezit is van een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs.
- **Schooltoeslag** • Sinds schooljaar 2019-2020 wordt de schooltoeslag uitbetaald als deel van het groeipakket. De toeslag moet niet langer aangevraagd worden, maar de toekenning gebeurt voortaan automatisch. De inkomensgrenzen werden daarenboven ook verruimd.
- **Andere thuistaal** • De taal die de leerling in het gezin spreekt is niet de onderwijstaal. Dit is het geval indien de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden met maximaal één gezinslid de onderwijstaal spreekt. Broers en zussen worden steeds als één gezinslid beschouwd.
- **Wonend in een buurt met veel schoolse vertraging** • De leerlingen worden onderverdeeld volgens de buurt waarin ze wonen. Op basis van deze indicator wil men een kwart van de leerlingen extra financiering toekennen. Het gaat hierbij om de 25 % leerlingen die in buurten met het hoogste percentage schoolse vertraging wonen. Bij de berekening van dit percentage gaat men uit van het aantal 15-jarigen van de zes afgelopen jaren, die minstens twee jaar schoolse vertraging hadden. Leerlingen die behoren tot de trekende bevolking en thuislozen scoren steeds op deze indicator. Deze buurtindicator wordt niet gebruikt voor de toekenning van de extra lestijden.

De schooltoeslag werd onder de financiële tegemoetkomingen (pg 48) al besproken. In lijn met de eerdere vaststellingen, heeft Tienen overal de hoogste cijfers. Zoutleeuw en Geetbets vervolledigen de top drie met betrekking tot de laag opgeleide moeders, Landen en Hoegaarden met betrekking tot de andere thuistaal in het basisonderwijs, in het secundair onderwijs neemt Zoutleeuw de plaats van Hoegaarden in. Bij de buurt met schoolse vertraging valt het hoge cijfer van Boutersem op.

Kansarmoede-indicatoren onderwijs | 2021

Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be |

% van alle leerlingen uit het basis en secundair onderwijs naar woonplaats

BASIS ONDERWIJS	LAAG OPGELEIDE MOEDER	SCHOOLTOESLAG	THUIS GEEN NEDERLANDS SPREKEN	BUURT VERHOOGDE SCHOOLSE VERTRAGING
Boutersem	7,4 %	20,8 %	8,4 %	24,4 %
Geetbets	13,3 %	29,1 %	6,8 %	x
Glabbeek	9,2 %	28,0 %	6,9 %	8,4 %
Hoegaarden	9,0 %	22,6 %	12,6 %	x
Kortenaken	8,0 %	26,8 %	7,2 %	1,1 %
Landen	12,3 %	35,4 %	17,8 %	9,9 %
Linter	10,5 %	29,9 %	8,3 %	1,8 %
Tienen	23,6 %	48,9 %	24,9 %	40,6 %
Zoutleeuw	14,2 %	34,1 %	8,5 %	1,0 %
ELZOH	15,2 %	36,1 %	15,8 %	18,9 %

SECUNDAIR ONDERWIJS	LAAG OPGELEIDE MOEDER	SCHOOLTOESLAG	THUIS GEEN NEDERLANDS SPREKEN	BUURT VERHOOGDE SCHOOLSE VERTRAGING
Boutersem	8,9 %	22,3 %	6,0 %	28,4 %
Geetbets	18,2 %	38,5 %	7,7 %	x
Glabbeek	10,3 %	26,5 %	5,9 %	8,5 %
Hoegaarden	10,5 %	27,5 %	10,1 %	1,2 %
Kortenaken	9,8 %	28,7 %	4,2 %	x
Landen	17,0 %	42,6 %	16,6 %	16,7 %

SECUNDAIR ONDERWIJS	LAAG OPGELEIDE MOEDER	SCHOOLTOESLAG	THUIS GEEN NEDERLANDS SPREKEN	BUURT VERHOOGDE SCHOOLSE VERTRAGING
Linter	12,7 %	28,8 %	6,2 %	1,3 %
Tienen	26,6 %	46,8 %	21,8 %	45,2 %
Zoutleeuw	19,1 %	35,5 %	12,2 %	3,3 %
ELZOH	18,2 %	37,5 %	13,9 %	21,6 %

Als samenvattende indicator wordt de onderwijs kansarmoede-indicator (OKI) berekend. Deze maakt een optelsom van de vier hoger beschreven risicokenmerken gedeeld door het aantal leerlingen en ligt bijgevolg tussen 0 en 4. Hoe hoger de OKI-waarde, hoe groter de kans op kansarmoede. De OKI varieert doorgaans sterk tussen de verschillende onderwijsvormen. In het beroepssecundair onderwijs is er vaak een hogere gemiddelde kansarmoede.

De **OKI** van de inwoners van ELZOH die gewoon basisonderwijs volgen is **0,86**. De OKI van het voltijds secundair onderwijs is **0,90**. Kortenaak kent de laagste OKI-waarde, Tienen de hoogste.

Onderwijs kansarmoede-indicator (OKI) | 2020-2021

Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be |

	BASISONDERWIJS	SECUNDAIR ONDERWIJS
Boutersem	0,61	0,66
Geetbets	0,50	0,64
Glabbeek	0,52	0,51
Hoegaarden	0,44	0,49
Kortenaak	0,43	0,43
Landen	0,75	0,93
Linter	0,51	0,49
Tienen	1,38	1,40
Zoutleeuw	0,58	0,70
ELZOH	0,86	0,91
Oost-Brabant	0,69	0,70
Vlaams Gewest	1,01	1,03

8.2. | Financiële kwetsbaarheid bij ouderen

8.2.1. | Inkomensgarantie voor ouderen (IGO) & gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB)

Om een beeld te krijgen van armoede bij de 65+ers is het, zoals eerder aangegeven, beter te kijken naar de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB) dan naar het recht op de verhoogde tegemoetkoming.

Zowel het gewaarborgd inkomen voor bejaarden als de inkomensgarantie voor ouderen zijn bijstandsregelingen die verstrekt worden aan ouderen die de pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar bereikt hebben en die door omstandigheden geen of onvoldoende loopbaan gekend hebben, of die tijdens hun loopbaan geen of onvoldoende pensioen konden opbouwen. Het is dus een soort leefloon dat wordt toegekend aan ouderen die over onvoldoende bestaansmiddelen beschikken.

Op 1 juni 2001 werd het GIB vervangen door de IGO. De twee regelingen blijven echter naast elkaar bestaan, in die zin dat wie al een GIB had met daarin meer voordelige rechten dan bij de IGO, zijn oude GIB kan behouden.

2,7 % van de 65-plussers in Eerstelijnszone Zuidoost Hageland ontvangt een inkomensgarantie voor ouderen of een gewaarborgd inkomen voor bejaarden. Dit is ongeveer gelijk aan het aandeel in Oost-Brabant, maar lager dan in het Vlaams Gewest 3,7 %. Alle Zuidoost Hagelandse gemeenten zitten onder dit Vlaamse cijfer.

IGO & GIB | 2021

Federale Pensioendienst | provincies.incijfers.be | Aantal en percentage t.o.v. de 65+'ers

	AANTAL	%
Boutersem	29	1,8 %
Geetbets	38	3,0 %
Glabbeek	13	1,1 %
Hoegaarden	26	2,1 %
Kortenaken	49	2,7 %
Landen	82	2,4 %
Linter	36	2,3 %
Tienen	257	3,3 %
Zoutleeuw	58	3,0 %
ELZOH	588	2,7 %
Oost-Brabant	2.907	2,6 %
Vlaams Gewest	50.901	3,7 %

8.2.2. | Zorgbudget

Een zorgbudget is een maandelijkse tegemoetkoming voor mensen die veel zorg nodig hebben, zoals mensen met ernstige gezondheidsproblemen of een handicap. De zorgbudgetten zijn leeftijdsonafhankelijk, maar het merendeel wordt toegekend aan mensen ouder dan 65 jaar. Daarom nemen we ze op onder de financiële kwetsbaarheid bij ouderen.

Het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden is de vroegere zorgverzekering voor personen die veel zorg nodig hebben, zoals ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de residentiële zorg) of mensen die thuis veel ondersteuning nodig hebben (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de mantel- en thuiszorg).

Het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood, de vroegere Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden (THAB), is een financiële tegemoetkoming voor ouderen vanaf 65 jaar die moeilijkheden ondervinden bij het uitvoeren van dagelijkse taken. De tegemoetkoming is bedoeld om de kosten ten gevolge van de zorg te vergoeden. Ze wordt enkel toegekend aan personen met een beperkt inkomen.

We bekijken de zorgbudgetten voor zwaar zorgbehoevende 65+'ers in detail. In ELZOH worden 4.648 zorgbudgetten toegekend in een mantel- en thuiszorgsituatie. 1.239 zorgbudgetten worden toegekend omwille van zorg in een residentiële setting. 4.821 zorgbudgetten (thuiszorg en residentiële zorg samen) worden dus toegekend aan 65-plussers. Dit betekent dat **22,1 %** van de 65-plussers een zorgbudget krijgt. Dit aandeel is hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Zoutleeuw, Geetbets en Kortenaken zijn de absolute uitschieters.

De groep van 85 tot 89 jaar krijgt in absolute aantallen quasi overal de meeste zorgbudgetten voor zwaar zorgbehoevenden, enkel in Geetbets en Kortenaken leiden de 80-84-jarigen.

1.838 ouderen, of 8,4 % van de 65-plussers, krijgen bovenop een zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden ook een zorgbudget voor ouderen. Ook dit aandeel is hoger dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

Zorgbudget zwaar zorgbehoevenden | 2021

Vlaamse Sociale Bescherming | Directie-generaal Personen met een handicap & Vlaamse Sociale Bescherming | provincies.incijfers.be

	MANTEL- EN THUISZORG	RESIDENTIËLE ZORG	TOTAAL	%
Boutersem	235	94	282	17,8 %
Geetbets	371	59	341	26,5 %
Glabbeek	224	75	256	22,0 %
Hoegaarden	215	67	226	18,3 %
Kortenaken	447	84	456	25,4 %
Landen	734	174	744	21,8 %

	MANTEL- EN THUISZORG	RESIDENTIËLE ZORG	TOTAAL	%
Linter	316	79	332	21,4 %
Tienen	1.597	464	1.666	21,3 %
Zoutleeuw	509	143	518	27,0 %
ELZOH	4.648	1.239	4.821	22,1 %
Vlaams Gewest	189.500	76.200	265.700	15,4 %

Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood | 2021

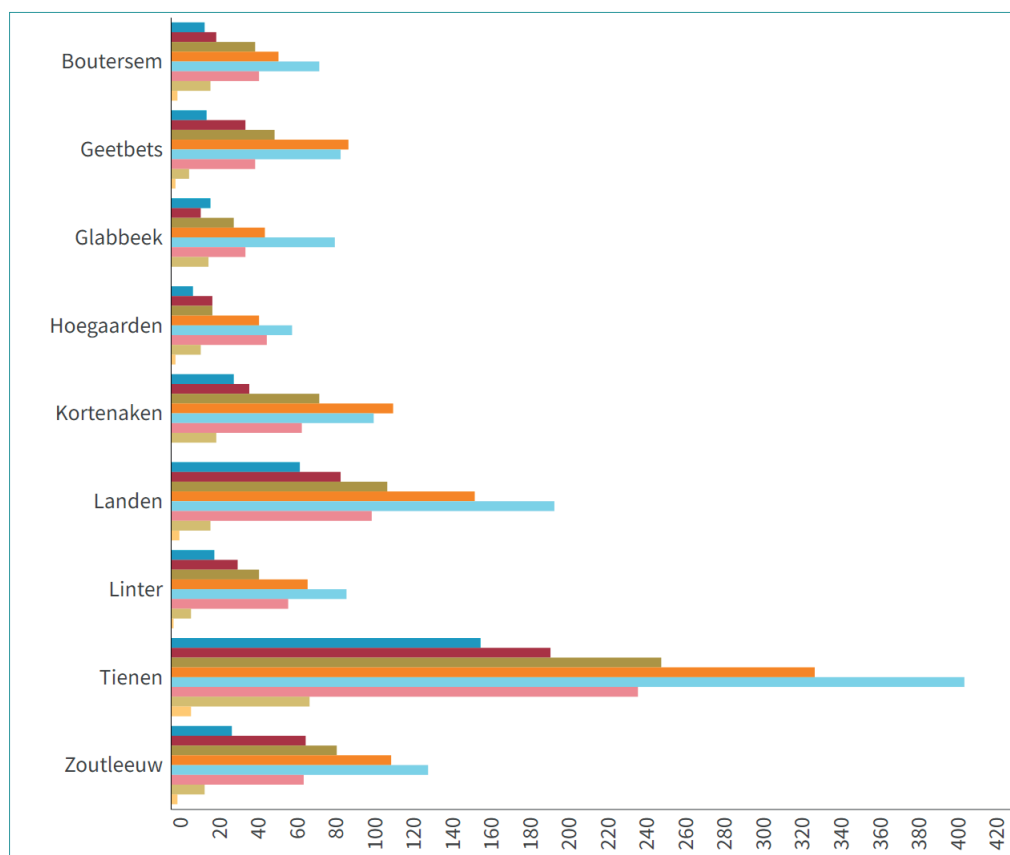
Vlaamse Sociale Bescherming | Directie-generaal Personen met een handicap & Vlaamse Sociale Bescherming | provincies.incijfers.be

	TOTAAL	%
Boutersem	75	4,7 %
Geetbets	168	13,1 %
Glabbeek	106	9,1 %
Hoegaarden	64	5,2 %
Kortenaken	254	14,2 %
Landen	274	8,0 %
Linter	131	8,5 %
Tienen	530	6,8 %
Zoutleeuw	236	12,3 %
ELZOH	1.838	8,4 %
Vlaams Gewest	94.607	6,9 %

Zorgbudget zwaar zorgbehoevenden naar leeftijd | 2021

Vlaamse Sociale Bescherming | Directie-generaal Personen met een handicap & Vlaamse Sociale Bescherming | provincies.incijfers.be

Aantal ■ 65-69 - ■ 70-74 - ■ 75-79 - ■ 80-84 - ■ 85-89 - ■ 90-94 - ■ 95-99 - ■ 100+

SOCIAAL-CULTUREEL

In het hoofdstuk over de sociaal-culturele ontwikkelingen gaan we op zoek naar informatie over de levensstijl, sociale trends en gedrag van de inwoners van Eerstelijnszone Zuidoost Hageland. Vooral de informele zorg is daarbij heel belangrijk voor de zorgraad, maar ook de informatie over jeugd en sport heeft een nauwe band met gezondheid en welzijn.

Sterk buurtnetwerk

De vermaatschappelijking van de zorg wint aan belang, maar het aantal potentiële mantelzorgers neemt in de toekomst wel af. Onze gemeenten zetten wel in op mantelzorg, 7 van de 9 gemeenten geven een mantelzorgpremie.

De cijfers wijzen op minder vrijwilligerswerk in onze eerstelijnszone, maar tijdens de vaccinatiecampagne konden onze beide vaccinatiecentra wel rekenen op een grote schare trouwe vrijwilligers. Met een vrijwilligersbeurs hebben we getracht dit engagement te verduurzamen naar de organisaties op ons grondgebied.

De buurt zal ook een belangrijkere rol spelen in de informele zorg. Over het algemeen is er een grote tevredenheid over het contact in de buurt, en in meer dan de helft van de gemeenten geven de inwoners aan een sterk sociaal weefsel in de buurt te hebben. De tevredenheid over de voorzieningen voor jongeren is aanzienlijk lager dan die over de sportvoorzieningen.

9 | Informele zorg

9.1. | Mantelzorg

Ouderen willen graag zo lang mogelijk thuis zorg krijgen. Ook de Vlaamse overheid zet sterk in op de vermaatschappelijking van de zorg en zorg dicht bij het vertrouwde milieu van de zorgbehoevende. Zonder informele zorg is dit voor zwaar zorgbehoevenden echter moeilijk tot onmogelijk. Het groeiende belang van mantelzorg en de afname van het potentieel aan mantelzorgers vragen dan ook aandacht.

De mantelzorgratio geeft het aantal potentiële mantelzorgers (op basis van leeftijd 40-79-jarigen) per 80-plusser weer. Dit is een puur demografisch cijfer, en wil niet zeggen dat effectief zoveel mensen mantelzorger zijn.

ELZOH beschikte in 2021 over een potentieel van **8 mantelzorgers per 80-plusser**. Tegen 2040 zal dit potentieel afnemen tot 5,6 mantelzorgers per 80-plusser. Boutersem had in 2021 de hoogste mantelzorgratio, maar zakt naar de middenmoot in Zuidoost Hageland tegen 2040. Dan zouden er in Linter en Hoegaarden de meeste potentiële mantelzorgers zijn. Het kleinste aantal potentiële mantelzorgers bevond zich in Kortenaken, en verschuift in de toekomst naar Landen.

Bovenop de afname van het potentieel aantal mantelzorgers moeten we rekening houden met bijkomende druk op mantelzorgers door een aantal maatschappelijke factoren zoals langer blijven werken, kleinere gezinnen, verhuisc bewegingen waardoor men niet meer kort bij zijn ouders woont, ...

Momenteel is de mantelzorgratio in enkele sectoren in het zuiden van de eerstelijnszone veel hoger dan in de rest van Zuidoost Hageland, ook in een deel van Geetbets wordt er een veel hogere score genoteerd.

Mantelzorgratio | 2021-2040

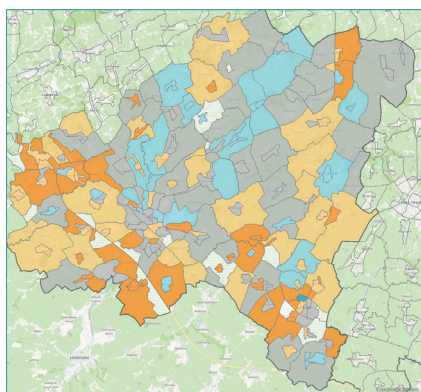
Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties | provincies.incijfers.be

	2021	2025	2030	2035	2040
Boutersem	9,3	8,6	7,3	6,5	5,8
Geetbets	7,8	8,2	7,5	6,5	6,2
Glabbeek	7,8	8,5	7	5,8	5,3
Hoegaarden	8,6	9,6	8	7,3	6,4
Kortenaken	7,5	7,3	6,7	6,5	5,4
Landen	8,7	8,0	7,1	5,8	5,1
Linter	8,2	7,9	6,8	6,7	6,4
Tienen	7,5	7,6	6,7	6,1	5,7
Zoutleeuw	8,2	7,8	6,8	5,9	5,2
ELZOH	8,0	8,0	7,0	6,2	5,6
Oost-Brabant	7,8	7,7	6,8	6,1	5,5
Vlaams Brabant	7,8	7,9	7,1	6,4	5,8

Mantelzorgratio | 2021

Rijksregister | provincies.incijfers.be | Z-scores statistische sectoren t.o.v. ELZOH

■ veel lager - ■ lager - ■ gemiddeld - ■ hoger - ■ veel hoger

Naast deze puur demografische cijfers, bevaart de Gemeente-Stadsmonitor de burgers ook of zij mantelzorg geven of krijgen met deze vragen:

- Zorg jij minstens één keer per maand voor zieke, gehandicapte, bejaarde familieleden, burens, vrienden of voor de opvang van kinderen?
- Heb jij of iemand van het gezin de afgelopen maand zelf een beroep gedaan op familieleden, kennissen of burens bij ziekte of wanneer er zorg nodig was?

Mantelzorg geven - mantelzorg krijgen | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor 2020, Agentschap Binnenlands Bestuur

	GEVEN	KRIJGEN
Boutersem	41 %	24 %
Geetbets	45 %	26 %
Glabbeek	47 %	19 %
Hoegaarden	43 %	23 %
Kortenaken	46 %	21 %
Landen	42 %	24 %
Linter	48 %	23 %
Tienen	45 %	24 %
Zoutleeuw	44 %	26 %
ELZOH	41-48 %	19-26 %
Oost-Brabant	36-50 %	16-28 %
Vlaams Gewest	43 %	22 %

9.1.1. | Mantelzorgpremie

Naast het zorgbudget, geven sommige gemeenten ook een mantelzorgpremie. Of de premie gegeven wordt en aan welke voorwaarden, hangt af van gemeente tot gemeente. Binnen ELZOH geven **7 gemeenten** een mantelzorgpremie, variërend van **50 tot 270 euro per jaar**.

De gegevens met betrekking tot de mantelzorgpremie werden ter beschikking gesteld door de betrokken diensten van de lokale besturen. Daarom zijn deze gegevens niet gestandaardiseerd, enkele cijfers hebben betrekking op 2021, anderen op een deel van 2022. We geven ze dan ook louter indicatief mee in deze omgevingsanalyse. De reglementen over de premie zijn telkens terug te vinden op de website van de betreffende stad/gemeente.

Boutersem

- 15 euro per maand (180 euro per jaar)

Glabbeek

- 60 tot 270 euro per jaar, afhankelijk of de mantelzorger inwonend is of niet, en afhankelijk van de zorgzwaarte van de zorgbehoevende
- 144 mantelzorgers ontvingen een premie in 2021
 - 56 mantelzorgers ontvingen 60 euro
 - 86 mantelzorgers ontvingen 90 euro
 - 2 mantelzorgers ontvingen 270 euro

Kortenaken

- 60 euro per jaar
- Ongeveer 250 mantelzorgers per jaar hebben er recht op

Landen

- 5 euro per maand, max. 60 euro per jaar per zorgbehoevende
- Meerdere mantelzorgers per zorgbehoevende kunnen een premie ontvangen

- Betaald in cadeaubonnen te besteden bij Landense handels- en horecazaken
- Voor de coronacrisis waren er een 535-tal zorgbehoevenden die recht gaven op een mantelzorgpremie. Sinds Covid-19 is dit aantal gezakt naar een 375- à 400-tal.

Linter

- 50 euro per jaar
- 60-tal premies toegekend tot oktober 2022
- Voorbije jaren waren dit er meer, daarom in de volgende editie van het gemeenteblad informatie aan de inwoners

Tienen

- 5 euro per maand (60 euro per jaar, op het einde van het jaar uitbetaald)
- Tiental dossiers in 2022

Zoutleeuw

- 80 euro per jaar
- In het jaar 2021 werden er 187 toelagen uitgekeerd
- In het jaar 2022 tot en met Bijzonder Comité voor de Sociale dienst van september 2022: 133 toelagen

9.2. | Thematische verlopen en tijdskrediet

Gezien de complexiteit van dit thema, werd ervoor gekozen om enkel de totale cijfers voor Zuidoost Hageland op te nemen, zonder uitsplitsing naar gemeente en zonder uitsplitsing naar verminderd tewerkstellingspercentage.

Thematisch verlof met uitkering | 2020-2021

RVA - Interactieve Statistieken

	2020	2021
Mantelzorg	-	2
Medische bijstand	451	424
Palliatief verlof	4	5

Tijdskrediet | 2020-2021

RVA - Interactieve Statistieken

	2020	2021
Verlenen van bijstand aan of het verzorgen van een zwaar ziek gezins- of familielid	92	109
Verzorging van een gehandicapt kind jonger dan 21 jaar	3	2
Verzorging van een zwaar ziek kind	1	1
Opvoeding van een kind jonger dan 8 jaar	374	403

10 | Samenleving

10.1. | Vrijwilligerswerk

De vrijwillige inzet van burgers is van vitaal belang voor onze samenleving. Maar vrijwilligerswerk is niet alleen goed voor de samenleving, het is dat ook voor de vrijwilligers zelf. Ze voelen zich nuttig, ze delen wat ze kennen en kunnen en ontwikkelen sociale en andere vaardigheden. Zo vat de Koning Boudewijnstichting het belang van vrijwilligerswerk samen.

In Geetbets geven het minste inwoners van gans Oost-Brabant aan om aan vrijwilligerswerk te doen, in Glabbeek is dit het hoogste aantal. Naast deze gemeente scoren enkel Linter en Hoegaarden boven het Vlaamse gemiddelde. Deze cijfers zijn echter subjectief, want bekomen uit de burgerbevraging.

Uit het rapport Vrijwilligerswerk in België – Kerncijfers 2019¹³ van de Koning Boudewijnstichting (KBS) blijkt dat 10,1 % van de Vlamingen zich vrijwillig inzet. De meeste Vlaamse vrijwilligers zetten zich in in de cultuursector (24,9 %). De gezondheidszorg kan slechts rekenen op 4,4 %, de maatschappelijke dienstverlening op 11,8 %.

Vrijwilligerswerk | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor 2020, Agentschap Binnenlands Bestuur

	%
Boutersem	14 %
Geetbets	10 %
Glabbeek	23 %
Hoegaarden	17 %
Kortenaken	16 %
Landen	16 %
Linter	17 %
Tienen	15 %
Zoutleeuw	15 %
ELZOH	10-23 %
Oost-Brabant	10-23 %
Vlaams Gewest	16 %

Tijdens de Covid-vaccinatiecampagne kon ELZOH in beide vaccinatiecentra rekenen op heel wat vrijwilligers. Nu de sluiting van de VC nadert, zijn velen onder hen op zoek naar een andere plek om een handje te helpen. Anderszijds gaven heel wat organisaties (woonzorgcentra, collectiviteiten voor personen met een handicap, ...) ons aan dat het sinds Covid-19 veel moeilijker is om vrijwilligers te vinden. Daarom werd op 18 oktober 2022 een vrijwilligersbeurs georganiseerd. 30 organisaties die werkzaam zijn binnen Zuidoost Hageland probeerden er een match te vinden voor hun openstaande vrijwilligersvacatures. Aangezien het merendeel van de bezoekers de vaccinatievrijwilligers waren, was dit een gemotiveerd publiek dat weet dat vrijwillig en vrijblijvend niet hetzelfde is.

10.2. | Buurt

Net als het vrijwilligerswerk, ligt ook de deelname aan de buurtactiviteiten het hoogst in Glabbeek. Enkel Geetbets, Landen en Tienen scoren onder het Vlaamse gemiddelde. De inwoners van de steden Landen en Tienen gaven het meest aan dat er geen buurtactiviteiten georganiseerd worden.

In deze twee steden is intussen wel het project Zorgzame Buurt van start gegaan. In Landen gaat het om Buurtwerking Noordwest-Landen¹⁴, in Tienen om Tienen-Noord: van ontmoeting naar zorgzaamheid¹⁵.

Deelname aan buurtactiviteiten | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor 2020, Agentschap Binnenlands Bestuur

	JA	NEE	NIET GEORGANISEERD
Boutersem	39 %	32 %	29 %
Geetbets	24 %	37 %	39 %
Glabbeek	41 %	28 %	31 %
Hoegaarden	33 %	35 %	32 %
Kortenaken	34 %	29 %	37 %
Landen	26 %	33 %	42 %
Linter	33 %	29 %	39 %
Tienen	24 %	33 %	44 %
Zoutleeuw	32 %	36 %	32 %
ELZOH	26-41 %	28-37 %	29-44 %

13 <https://kbs-frb.be/nl/het-vrijwilligerswerk-belgie-2019-kerncijfers>

14 <https://www.zorgenvoormorgen.be/zorgzamebuurten/landen>

15 <https://www.zorgenvoormorgen.be/zorgzamebuurten/tienennoord>

	JA	NEE	NIET GEORGANISEERD
Vlaams Gewest	27 %	36 %	37 %

De inwoners van Kortenaken vinden het het meest aangenaam om met mensen in hun buurt te praten, ze zetten de hoogste score van Oost-Brabant neer. Tienen zit aan het complete andere uiteinde. De inwoners van de eerder hoog scorende gemeenten, Glabbeek en Kortenaken, geven ook aan het sterkste sociale weefsel in de buurt te hebben. In de steden Tienen en Landen is dit, net als in Geetbets, minder het geval.

Tevredenheid over contact in de buurt & sterk sociaal weefsel in de buurt | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor 2020, Agentschap Binnenlands Bestuur

	TEVREDENHEID BUURTCONTACT	STERK SOCIAAL WEEFSEL
Boutersem	84 %	56 %
Geetbets	81 %	49 %
Glabbeek	85 %	65 %
Hoegaarden	84 %	53 %
Kortenaken	91 %	64 %
Landen	79 %	44 %
Linter	87 %	55 %
Tienen	74 %	39 %
Zoutleeuw	85 %	52 %
ELZOH	74-91 %	39-64 %
Oost-Brabant	74-91 %	38-65 %
Vlaams Gewest	80 %	47 %

10.3. | Vrije tijd

De cijfers over de tevredenheid van de voorzieningen voor jongeren en om te sporten lopen heel sterk uiteen. Met uitzondering van Linter is er overal een grotere tevredenheid over de sportvoorzieningen dan over de voorzieningen voor jongeren.

Tevredenheid over voorzieningen | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor 2020, Agentschap Binnenlands Bestuur

	JONGEREN	SPORT
Boutersem	49 %	80 %
Geetbets	43 %	60 %
Glabbeek	73 %	83 %
Hoegaarden	45 %	63 %
Kortenaken	46 %	73 %
Landen	47 %	66 %
Linter	48 %	29 %
Tienen	39 %	74 %
Zoutleeuw	62 %	71 %
ELZOH	39-73 %	29-83 %
Oost-Brabant	33-73 %	29-90 %
Vlaams Gewest	62 %	78 %

ECOLOGISCH

In het hoofdstuk over de ecologische ontwikkelingen in Zuidoost Hageland wordt een zicht geboden op de fysieke omgeving van de zone. De nadruk ligt hier dus meer op infrastructuur, vervoer en milieu dan op de bewoners. Maar natuurlijk hebben de fysieke kenmerken van de eerstelijnszone wel een impact op de mensen die er wonen. En niet te vergeten ... de zorg- en welzijnsinfrastructuur valt natuurlijk ook onder dit luikje.

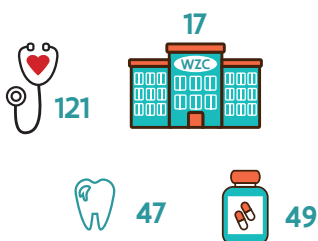
Huis en auto zijn koning

Zuidoost Hageland telt meer individuele woningen en eigenaars dan Vlaanderen, het aandeel appartementen en huurders is dus lager. Qua sociale huurwoningen is het Bindend Sociaal Objectief nog niet behaald.

Momenteel is er met gemiddeld 12 huisartsen per 10.000 inwoners nog geen huisartsentekort in onze eerstelijnszone. Voor de andere eerstelijnsprofessionals hebben we weinig vergelijkingspunten.

In ELZOH is er een groter aanbod aan woonzorgcentra en dagverzorgingscentra, vooral de aanbodratio bij de 80+'ers ligt hoger dan in Vlaanderen. In totaal zijn er 17 woonzorgcentra verdeeld over de 9 gemeenten, 11 daarvan bieden ook kortverblijf aan. Ondanks het grote aanbod, is er een lagere tevredenheid over de voorzieningen voor ouderen dan over de algemene gezondheidsvoorzieningen. De inwoners vinden vooral dat er niet voldoende activiteiten voor ouderen zijn.

De auto is het dominante vervoersmiddel in Zuidoost Hageland. Voor korte afstanden gaan we soms wel te voet of met de fiets, maar gemiddeld minder dan de Vlamingen.

11 | Wonen

De bebouwingsgraad geeft ons een zicht op het aandeel van de ruimte dat ingenomen wordt door gebouwen, zonder rekening te houden met de functie van die gebouwen. Gezien de lage bevolkingsdichtheid en het landelijke karakter van Zuidoost Hageland, verbaast het niet dat de bebouwingsgraad laag is. Enkel Tienen heeft een bebouwingsgraad die in de buurt van het Vlaamse gemiddelde komt.

Bebouwingsgraad | 2022

Grootchalig Referentiebestand (GRB) | provincies.incijfers.be | bebouwde oppervlakte t.o.v. totale oppervlakte

	%
Boutersem	2,7 %
Geetbets	2,6 %
Glabbeek	2,9 %
Hoegaarden	2,2 %
Kortenaken	2,3 %
Landen	2,7 %
Linter	2,5 %
Tienen	4,6 %
Zoutleeuw	2,3 %
ELZOH	2,9 %
Oost-Brabant	4,0 %
Vlaams Gewest	5,2 %

Dan werpen we een verdere blik op de woongelegenheden in de eerstelijnszone. In ELZOH is **82,4 %** van de woongelegenheden met woonfunctie een **individuele woning**, 17 % is een appartement en 0,6 % is een collectieve woning.

Het aandeel individuele woningen is beduidend hoger dan het Vlaamse gemiddelde. In 6 van de 9 gemeenten is zelfs meer dan 90 % van alle woongelegenheden met woonfunctie een individuele woning. In Zoutleeuw zijn er opvallend veel collectieve woningen, maar deze kleine stad telt 3 woonzorgcentra en een opvangcentrum voor asielzoekers.

Woongelegenheden | 2021

Kadaster en Rijksregister | provincies.incijfers.be | % t.o.v. woongelegenheden met woonfunctie

	APPARTEMENTEN	INDIVIDUELE WONINGEN	COLLECTIEVE WONINGEN
Boutersem	4,7 %	95,3 %	0,0 %
Geetbets	4,4 %	95,1 %	0,5 %
Glabbeek	2,1 %	97,8 %	x
Hoegaarden	12,6 %	87,3 %	x
Kortenaken	2,3 %	97,3 %	0,4 %
Landen	13,2 %	85,9 %	0,8 %
Linter	3,0 %	97,0 %	0,0 %
Tienen	23,1 %	76,2 %	0,7 %
Zoutleeuw	5,8 %	91,2 %	3,0 %
ELZOH	13,0 %	86,3 %	0,7 %
Vlaams Gewest	28,0 %	71,3 %	0,7 %

11.1. | Huurders en eigenaars

Om het aandeel huurders en eigenaars te bepalen worden de gegevens uit het kadaster door Provincies In Cijfers verrijkt met informatie uit het Rijksregister. Ze vragen aan het Rijksregister waar er huishoudens gedomicilieerd zijn. Indien de woongelegenheden, volgens het kadaster bewoond wordt door de eigenaar dan spreken ze over een inwonende eigenaar. In het andere geval spreken ze over een huurder.

Er zijn beduidend meer eigenaars dan huurders in Zuidoost Hageland. Zo'n 10 % meer dan het Vlaamse gemiddelde.

Huurders en eigenaars | 2021

Kadaster en Rijksregister | provincies.incijfers.be | % t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel

	HUURDERS	EIGENAARS
Boutersem	14,1 %	85,9 %
Geetbets	13,3 %	86,7 %
Glabbeek	11,0 %	89,0 %
Hoegaarden	20,9 %	79,1 %
Kortenaken	10,3 %	89,7 %
Landen	20,4 %	79,6 %
Linter	12,6 %	87,4 %
Tienen	29,6 %	70,4 %
Zoutleeuw	16,3 %	83,7 %
ELZOH	20,7 %	79,3 %
Oost-Brabant	28,8 %	71,2 %
Vlaams Gewest	31,1 %	68,9 %

11.2. | Sociale huurwoningen

Om het sociaal woonaanbod in Vlaanderen versneld uit te breiden en geografisch te verspreiden kreeg elke gemeente een Bindend Sociaal Objectief (BSO) opgelegd. Dit Bindend Sociaal Objectief legt aan de gemeente op hoeveel sociale huurwoningen zij op haar grondgebied moet realiseren tegen 2025. De nulmeting gebeurde op 31/12/2007 en hield rekening met het aantal huishoudens in die gemeente op 01/01/2008. Voor de nulmeting werden de sociale huurwoningen van de sociale huisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren mee in rekening gebracht. Gemeenten met reeds 9 % sociale huurwoningen kregen geen BSO opgelegd (BSO=0), gemeenten met minder dan 3 % sociale huurwoningen dienden een inhaalbeweging te doen.

Elk jaar wordt het sociaal woonaanbod opnieuw gemeten door Wonen Vlaanderen. Bij deze meting worden de huurwoningen van de sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) en het sociaal verhuurkantoor (SVK) in rekening gebracht, alsook de sociale woningen van lokale besturen en het Vlaams Woningfonds. Men houdt rekening met de effectief gerealiseerde sociale huurwoningen en de projecten die reeds ingediend zijn door de sociale woonactoren bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW).

Ligt het totaal van het gerealiseerde en geplande aanbod lager dan het vooropgestelde BSO, dan krijgt deze gemeente een waarde boven 0 en is het BSO nog niet bereikt. Gemeenten met een 'overschot' krijgen daarentegen een negatief cijfer aangezien zij al meer sociaal huuraanbod gerealiseerd hebben dan vooropgesteld in het BSO.

Bindend Sociaal Objectief (BSO) | 2021

Wonen Vlaanderen | provincies.incijfers.be

	BSO	NETTO TOENAME	GEPLAND	GEREALISEERD EN GEPLAND	VERSCHIL BSO - TOTAAL
Boutersem	70	34	10	44	26
Geetbets	59	40	0	40	19
Glabbeek	51	10	30	40	11
Hoegaarden	65	11	33	44	21
Kortenaken	76	11	38	49	27
Landen	111	4	0	4	107
Linter	70	24	0	24	46
Tienen	257	233	0	233	24
Zoutleeuw	77	53	15	68	9
ELZOH	836	420	126	546	290
Oost-Brabant	3.853	1.569	1.376	2.945	908
Vlaams Gewest	35.146	30.014	13.792	43.806	-8.660

12 | Zorgaanbod

We sommen hieronder een aantal eerstelijnsberoepen en voorzieningen voor ouderen op. Natuurlijk is er een veel groter aanbod in onze eerstelijnszone. Het bleek echter niet zo simpel om een volledig overzicht te krijgen. We hopen dat de vernieuwde sociale kaart hier soelaas zal bieden zodat we in een update van de omgevingsanalyse een breder aanbod kunnen weergeven. En via onze clusters blijven we dit ook bevragen.

Naast het zorgaanbod, is er ook een heel uitgebreid welzijnsaanbod in Zuidoost Hageland. Zo heeft CAW Oost-Brabant een onthaal in Tienen, zijn er initiatieven voor voedselbedeling zoals Bezorgd Om Mensen (BOM), en tal van VAPH-collectiviteiten waaronder Stichting Marguerite-Marie Delacroix. Ook hier zal de vernieuwde sociale kaart (hopelijk) helpen om tot een compleet overzicht te komen. We lijsten deze samen met de informatie uit ons eigen netwerk verder op om tot één groot overzichtelijk geheel te komen. Dit zal ook in ELZOH 2.0 opgenomen worden.

12.1. | Eerstelijnsprofessionals

12.1.1. | Huisartsen

Het werkgebied van huisartsenkring HAZOH komt, sinds de toetreding van de Landense Huisartsenkring, volledig overeen met de eerstelijnszone. Het gebied is opgesplitst in 6 wachtdienstonderdelen (WDO)¹⁶. In totaal zijn er **121 actieve huisartsen**, waaronder 20 65+'ers en 8 huisartsen in opleiding (HAIO). In het overzicht van de basisuitrusting van de wijk/buurt (pg 75), is de spreiding van de huisartsen terug te vinden.

Het RIZIV hanteert een ondergrens van 9 artsen per 10.000 inwoners. Als dat getal lager is, is er vermoedelijk een huisartsentekort. Het wachtdienstonderdeel Landen bevindt zich rond deze ondergrens. Het gemiddelde voor HAZOH/ELZOH bedraagt 12 huisartsen per 10.000 inwoners. Naast de individuele huisartsen is er één wijkgezondheidscentrum, namelijk WGC Vierkappes in Tienen.

Huisartsen | 2022

HAZOH | aantal actieve artsen, waarvan 65+ en HAIO en ratio per 10.000 inwoners

WDO	ARTSEN	ARTSEN >65	HAIO	ARTSEN/10.000
WDO Glabbeek	14	2	0	12
WDO Kortenaken/Geetbets	13	4	0	13
WDO Landen	14	1	0	9
WDO Tienen/Hoegaarden	45	7	4	14
WDO Linter/Zoutleeuw	17	4	1	11
WDO Boutersem/Kumtich/Meldert	18	2	3	12
ELZOH	121	20	8	12

Als de 65+'ers niet meegenomen worden in de berekening van het aantal artsen, flirt het Zuidoost Hagelands gemiddelde met de ondergrens. Naast Landen, komen ook Kortenaken/Geetbets en Linter/Zoutleeuw in de gevarezone.

Huisartsen < 65 | 2022

HAZOH | aantal actieve huisartsen jonger dan 65 en ratio per 10.000 inwoners

WDO	ARTSEN <65	ARTSEN/10.000
WDO Glabbeek	12	9,9
WDO Kortenaken/Geetbets	9	8,7
WDO Landen	13	8,1
WDO Tienen/Hoegaarden	38	11,6
WDO Linter/Zoutleeuw	13	8,2

¹⁶ WDO Tienen-Hoegaarden: 3300 Tienen, Bost, Grimde, Hakendover, Goetsenhoven | 3320 Hoegaarden, Rommersom | 3321 Outgaarden / WDO Boutersem-Kumtich-Meldert: 3370 Boutersem, Kerkom, Neervelp, Roosbeek, Verrijck, Willebringen | 3300 Kumtich, Vissenaken, Oorbeek | 3320 Meldert, Hauthem, Hoxem / WDO Glabbeek: 3384 Attenrode-Wever | 3380 Bunsbeek | 3380 Glabbeek-Zuurbemde | 3381 Kapellen | 3471 Hoeleden, Stok | 3472 Kersbeek-Miskom | 3470 Ransberg | 3300 Oplinter, Sint-Margriete-Houtem, Stok / WDO Geetbets-Kortenaken: 3450 Geetbets, Grazen | 3454 Rummen | 3470 Kortenaken | 3473 Waanrode / WDO Linter-Zoutleeuw: 3440 Zoutleeuw, Budingen, Dormaal, Helen, Bos, Halle-Booienhoven | 3350 Drieslinter, Melkwezer, Neerhespen, Neerlinter, Orsmaal-Gussenhoven, Overhespen, Wommersom / WDO Landen: 3400 Landen, Ezemaal, Neerwinden, Rumdorp, Overwinden, Laar, Wange, Eliksem | 3401 Walshoutem, Waasmont, Walsbets, Wezeren | 3404 Attenhoven, Neerlanden

WDO	ARTSEN <65	ARTSEN/10.000
WDO Boutersem/Kumtich/Meldert	16	10,7
ELZOH	101	9,9

Huisartsenkring HAZOH is zich hiervan bewust: het onderwerp staat stevast op de agenda van de bestuursvergadering van HAZOH. De kring denkt na hoe de zone aantrekkelijk gemaakt kan worden voor jonge artsen. De invoering van de weekwacht in de Wachtpost zou daar een onderdeel van kunnen zijn, omdat er zo een beter evenwicht tussen werk en privé kan ontstaan.

De weekwacht wordt momenteel nog vervuld door de artsen van wacht volgens de WDO's. De huisartsenkring onderzoekt om dit ook in de Wachtpost in Tienen onder te brengen. Die is momenteel enkel in het weekend en op feestdagen geopend. 119 artsen, waarvan 81 jonger dan 55 jaar, draaien mee in dat systeem.

De oudere generatie is terughoudender om de weekwacht ook in de Wachtpost te organiseren. De 60+'ers onthielden zich bijna allemaal van de stemming. De groep van 55 tot 60 jaar is tegen. Ook vanuit Landen is er weinig animo voor een weekwacht in de Wachtpost. Kanttekening hierbij is dat dit wachtdienstonderdeel pas op 1 september 2021 aansloot bij de Wachtpost.

Op termijn zal de Wachtpost verhuizen van de huidige locatie, enkele honderden meters van het ziekenhuis, naar een locatie aan de spoeddienst van het ziekenhuis. Dit is zo voorzien in de plannen van de nieuwbouw van RZ Tienen. Timing hiervoor is 2028.

Bevraging huisartsen over omschakeling van weekwacht naar Wachtpost | 2022

HAZOH

WDO	ARTSEN ACTIEF IN DE WACHTPOST		VOOR WEEKWACHT IN WACHTPOST		
	Totaal	<55j	Totaal	<60j	<55j
WDO Boutersem/Kumtich/Meldert	19	15	67 %	67 %	80 %
WDO Glabbeek	13	9	56 %	56 %	56 %
WDO Kortenaken/Geetbets	12	8	100 %	100 %	100 %
WDO Landen	14	9	25 %	30 %	33 %
WDO Tienen/Hoegaarden	44	30	63 %	60 %	68 %
WDO Linter/Zoutleeuw	17	10	70 %	67 %	63 %
ELZOH	119	81	62 %	62 %	67 %

12.1.2. | Tandartsen

Volgens tandarts.be zijn er 29 algemeen tandartsen in ELZOH. Dit leek ons een onderschatting, en navraag bij Tandartsen in EerstelijnsZones TELZ bevestigde dit. Zij hebben laten weten dat er **47** tandartsen actief zijn binnen onze eerstelijnszone.

Tandartsen | 2022

Tandartsen in EerstelijnsZones (TELZ)

	AANTAL
Boutersem	4
Geetbets	2
Glabbeek	2
Hoegaarden	2
Kortenaken	3
Landen	8
Linter	2
Tienen	23
Zoutleeuw	1
ELZOH	47

12.1.3. | Apothekers

Volgens Provincies In Cijfers zijn er 49 apothekers in Zuidoost Hageland. Waar die gelegen zijn, komt aan bod in het overzicht van de basisuitrusting van de wijk/buurt (pg 75).

Via onze bestuurder, apotheker Annemie Humblet uit Zoutleeuw, werd bij het Brabants Apothekers Forum BAF meer info opgevraagd over deze apotheken. 25 apotheken uit ELZOH zijn lid van BAF. Op de vraag hoeveel apothekers zelfstandige zijn en hoeveel lid van een keten moesten zij het antwoord schuldig blijven aangezien BAF enkel zelfstandige apothekers als leden heeft.

Apotheken | 2022

Locatus | provincies.incijfers.be

	AANTAL
Boutersem	3
Geetbets	2
Glabbeek	2
Hoegaarden	3
Kortenaken	3
Landen	7
Linter	3
Tienen	23
Zoutleeuw	3
ELZOH	49

12.1.4. | Psychologen

Volgens de psychologenkring PsyZOH zouden er 101 klinisch psychologen actief zijn binnen ELZOH of verbonden zijn met het netwerk.

Binnen ELZOH wordt momenteel gewerkt aan de implementatie van de conventie psychologische zorg. Het doel daarbij is om via eerstelijnspsychologen makkelijk bereikbare en betaalbare hulp te bieden aan mensen die milde tot matige psychische moeilijkheden ervaren. Zo proberen we te voorkomen dat deze moeilijkheden verergeren.

Ons doel is om binnen elke gemeente een aanbod te creëren en ook telkens een lokale vindplaats te koppelen aan deze eerstelijnspsychologen. Een vindplaats is een organisatie waar onze doelgroep mee in contact zou kunnen komen zoals OCMW's, kinderopvang, ... Deze organisatie werkt samen met de eerstelijnspsycholoog om deze personen op een laagdrempelige manier psychologische hulp te kunnen bieden. Ook proberen we binnen het netwerk meerdere verwijzers te activeren om zoveel mogelijk mensen in nood te laten doorstromen tot bij de eerstelijnspsycholoog.

12.1.5. | Thuisverpleegkundigen

Er werd een overzicht van het aantal thuisverpleegkundigen via onze dagelijkse bestuurder opgevraagd bij de federatie. Helaas bereikte het antwoord ons niet voor de afsluiting van deze omgevingsanalyse.

12.1.6. | Kinesitherapeuten

Ilke D'haese, kinesitherapeut van Motion Center in Tienen en tevens (dagelijks) bestuurder van ELZOH, heeft het aantal kinesitherapeuten opgevraagd bij kring AXXON.

De Kinekring KINEZOH telt 54 leden. De kring AXXON heeft ook een schatting gemaakt van het aantal zelfstandige kinesitherapeuten in ELZOH, dit zouden er 91 zijn. De kring heeft echter geen 100 % zicht op de groepspraktijken omdat veel kinesitherapeuten als zelfstandige in een groepspraktijk stappen of in verschillende praktijken werken.

Kinesitherapeuten | 2022

AXXON | Schatting aantal actieve kinesitherapeuten (groep en zelfstandig)

	SCHATTING
Boutersem	20
Geetbets	7
Glabbeek	14
Hoegaarden	15
Kortenaken	7
Landen	29
Linter	19
Tienen	70
Zoutleeuw	23
ELZOH	204

12.1.7. | Diëtisten

Bij diëtiste Kristel De Vylder, lid van de algemene vergadering van ELZOH, hebben we een overzicht van het aantal diëtisten in Zuidoost Hageland opgevraagd. Zij bezorgde ons een overzicht dat ze in 2019 opstelde voor LMN Tienen-Landen. Volgens die lijst zouden er 18 diëtisten een consultatieadres in ELZOH hebben.

Om een recenter beeld te krijgen, hebben we ons ook gericht naar de Vlaamse Beroepsvereniging van Diëtisten VBVD. Daar kregen we te horen dat de kringverantwoordelijke van de diëtistenkring van Zuidoost Hageland vorig jaar verhuisd is en niemand de fakkel overgenomen heeft. De website van de Diëtistenkring Tienen staat echter nog wel online. Uit dat overzicht komen we op 10 diëtisten in Tienen, Hoegaarden, Glabbeek, Kortenaken en Linter, maar ook deze lijst is dus niet meer up-to-date. Via de VBVD zelf hebben we tot slot ook een overzicht gekregen, maar dit betreft enkel de diëtisten die aangesloten zijn bij de VBVD en is dus ook niet volledig. Hier komen we uit op 7 consultatieadressen van diëtisten in Zuidoost Hageland.

12.1.8. | Ergotherapeuten

Het aantal ergotherapeuten werd opgevraagd bij de ergotherapeut uit de algemene vergadering. Zij zou de vraag opnemen met de kring, maar het antwoord bereikte ons niet tijdig.

12.1.9. | Podologen

Om een zicht te krijgen op de podologen werd Patricia Es uit ons netwerk gecontacteerd. Zij geeft aan dat er “jammer genoeg veel te weinig podologen zijn in de buurt”. In de Podologiepraktijk PedES in Tienen waar Patricia zelf actief is, zijn in totaal 4 podologen, daarnaast is er nog 1 in Hoegaarden.

12.1.10. | Vroedvrouwen

Vanuit de Vlaamse Beroepsorganisatie van Vroedvrouwen VBOV werd een indicatie gegeven over het aantal vroedvrouwen. Uit hun database blijkt dat er 15 eerstelijnsvroedvrouwen actief zijn binnen ELZOH. Ze geven volgende kanttekeningen bij deze cijfers:

- Vroedvrouwen zijn niet verplicht zich aan te sluiten bij de beroepsorganisatie.
- Vroedvrouwen die lid zijn, zijn niet verplicht zich kenbaar te maken als actieve eerstelijnsvroedvrouw.
- Deze indicatie is mogelijks dus een onderschatting.

12.1.11. | Diabeteseducatoren

Het Wit-Gele Kruis heeft 4 diabeteseducatoren die actief zijn in Zuidoost Hageland. Bij de Diabetesliga werd bijkomende informatie opgevraagd over het totale aantal diabeteseducatoren in ELZOH, maar daar kon men geen antwoord geven op de vraag.

12.1.12. | Vacatures in de sector

Het aantal openstaande vacatures geeft een indicatie van de tekorten in de sector, al gaat het hier in de eerste plaats over tekorten in zorg- en hulpverleners die werken in loonverband. Aangezien Tienen de meeste zorgcollectiviteiten, waaronder RZ en AZ Tienen telt, is het dus niet verwonderlijk dat daar de meeste vacatures in de gezondheidszorg zijn.

Vacatures bij VDAB | 2022

VDAB - https://arvastat.vdab.be/arvastat_basisstatistieken_vacatures.htm | september 2022

	GEZONDHEIDSZORG	MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING
Boutersem	0	1
Geetbets	0	7
Glabbeek	0	13
Hoegaarden	3	9
Kortenaken	0	24
Linter	2	15
Landen	3	28
Tienen	266	388
Zoutleeuw	0	67
ELZOH	274	552

12.2. | Aanbod ouderen

In het zorgaanbod voor ouderen bekijken we eerst de woonzorgcentra, dagverzorgingscentra en gepresteerde gezinszorg in het algemeen. Verder in dit hoofdstuk gaan we dieper in op elk aanbod afzonderlijk.

Een aanbodratio is de verhouding tussen de gerealiseerde capaciteit en het aantal ouderen in de desbetreffende leeftijdsgroep. We maken telkens een onderscheid tussen de leeftijdsgroepen van 65 jaar en ouder en 80 jaar en ouder.

In ELZ Zuidoost Hageland zijn er per 100 65-plussers 6,5 plaatsen in de **woonzorgcentra**. Berekend **per 100 80-plussers** betreft het **22,1 plaatsen**. In Zoutleeuw loopt dit zelfs op tot respectievelijk 9,5 en 33. Hoegaarden heeft de kleinste aanbodratio met 4,7 en 14,9.

Het aanbod in de dagverzorgingscentra is geringer, de aanbodratio wordt hier berekend per 10.000 mensen in de desbetreffende leeftijdscategorie. Per 10.000 65-plussers zijn er in het werkingsgebied van ELZOH 3,2 plaatsen DVC. Per 10.000 80-plussers bedraagt de capaciteit van de DVC 11,0. In Geetbets, Glabbeek en Hoegaarden is er geen dagverzorgingscentrum. Ferm Thuiszorg Dagopvang Boutersem is tijdelijk gesloten.

Een dienst voor gezinszorg helpt met allerlei dingen die je zelf niet meer (alleen) kunt uitvoeren:

- Persoonsverzorging: hygiënische zorg, aankleden, algemene verzorging, ...
- Huishoudelijke taken: maaltijden bereiden, boodschappen doen, wassen en strijken, ...
- Administratieve hulp bij courante verrichtingen

Bij de cliënten van 65 jaar of ouder wordt gemiddeld genomen 11,7 uren gezinszorg per jaar gepresteerd. Dat aantal is in Zuidoost Hageland hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Wanneer we de gepresteerde uren bij de 80-plussers bekijken (t.o.v. alle 80-plussers in het gebied), dan stellen we vast dat er gemiddeld 27,1 uren gezinszorg per jaar worden gepresteerd. Ook dit aantal is hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Glabbeek telde maar liefst 49,1 gepresteerde uren bij 80+ers.

Zorgaanbod voor ouderen | 2020-2021

Agentschap Zorg en Gezondheid | Vesta systeem van elektronische gegevensuitwisseling | provincies.incijfers.be

	AANBODRATIO WZC 2021		AANBODRATIO DVC 2021		GEPRESTEERDE UREN GZ 2020	
	per 100 inwoners 65+	per 100 inwoners 80+	per 10.000 inwoners 65+	per 10.000 inwoners 80+	per inwoner 65+	per inwoner 80+
Boutersem	6,6	23,9	6,3	22,8	11,2	26,2
Geetbets	5,2	16,8	0,0	0,0	15,7	42,2
Glabbeek	7,1	23,6	0,0	0,0	18,7	49,1
Hoegaarden	4,7	14,9	0,0	0,0	6,7	18,6
Kortenaken	5,6	18,6	5,6	18,6	18,7	41,5
Landen	5,0	18,2	2,9	10,6	8,4	20,0
Linters	5,4	18,1	6,5	21,8	11,9	35,3
Tienen	7,2	24,1	2,6	8,6	10,4	19,9
Zoutleeuw	9,5	33,0	5,2	18,1	12,7	30,3
ELZOH	6,5	22,1	3,2	11,0	11,7	27,1
Vlaams Gewest	6,0	19,9	2,3	7,7	9,3	21,7

12.2.1. | Woonzorgcentra (WZC)

Een woonzorgcentrum biedt permanente opvang en verzorging aan 65-plussers die niet meer thuis kunnen wonen. Naast een permanente verblijfplaats gaat dat van huishoudelijke hulp en hulp bij dagdagelijkse taken tot (lichaams)verzorging en verpleging.

De woonzorgcentra in Vlaanderen worden erkend door Zorg en Gezondheid. In ELZOH zijn er **17 erkende woonzorgcentra**. Momenteel¹⁷ staat er geen enkel onder verhoogd toezicht. Een woonzorgcentrum kan een bijkomende erkenning verkrijgen voor het opnemen van zwaar zorgbehoevende ouderen. Het woonzorgcentrum moet daarvoor aan bijkomende erkenningsvoorwaarden voldoen, samen met de erkenningsvoorwaarden voor de basiserkenning.

In ELZOH zijn er **1.441 woongelegenheden** (bedden) in woonzorgcentra. Er zijn 891 bijkomende plaatsen voor het opnemen van zwaar zorgbehoevenden.

Woonzorgcentra | 2022

Agentschap Zorg en Gezondheid

	GEMEENTE	BEHEERSINSTANTIE	ERKENDE CAPACITEIT	ERKENDE RVT-CAPACITEIT
Vondelhof	Boutersem	Nv Armonea	105	67
Betze Rust	Geetbets	Vzw Sint-Elisabeth's Dal	67	49
Residentie Den Boomgaard	Glabbeek	Cvba Vulpia Vlaanderen	83	30
Villa Hugardis	Hoegaarden	OCMW Hoegaarden	58	38
Dellebron	Kortenaken	Bvba RVT Dellebron	100	65
Oleyck	Landen	OCMW Landen	86	50
Zevenbronnen	Landen	Vzw Anima Cura	85	48
Sorgvliet	Linters	Vzw Foyer De Lork	83	62
Huize Nazareth	Tienen	Vzw Organisatie Broeders van Liefde	160	110
Sint-Alexius	Tienen	Vzw Organisatie Broeders van Liefde	60	49
Keienhof	Tienen	OCMW Tienen	86	49
In de Gouden Jaren	Tienen	Nv In de gouden Jaren	79	46
Passionisten	Tienen	Vzw Organisatie Broeders van Liefde	54	25
Residentie Twee Poorten	Tienen	Cvba Vulpia Vlaanderen	122	62
De Vesten	Zoutleeuw	OCMW Zoutleeuw	68	43
Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes	Zoutleeuw	Vzw Sint-Elisabeth's Dal	73	64
Ravelijn	Zoutleeuw	Vzw Anima Cura	72	34
			1441	891

¹⁷ Lijst verhoogd toezicht van 3 oktober 2022

12.2.2. | Kortverblijf (CVK)

Kortverblijf situeert zich in een woonzorgcentrum, maar anders dan bij een gewone rusthuisopname heeft de opname een uitgesproken tijdelijk karakter. In die zin kan een centrum voor kortverblijf evenzeer aanzien worden als een ondersteuning van de (professionele) thuiszorg en mantelzorg. Een oudere kan dag en nacht of alleen 's nachts in het CVK verblijven voor een periode van maximaal 60 opeenvolgende dagen en maximaal 90 dagen per jaar.

11 van de 17 erkende woonzorgcentra in ELZOH hebben ook een centrum voor kortverblijf. Samen hebben ze een capaciteit van **46 bedden** voor kortverblijf. In Boutersem en Linter is er geen centrum voor kortverblijf.

Kortverblijf | 2022

Agentschap Zorg en Gezondheid

	GEMEENTE	BEHEERSINSTANTIE	ERKENDE CAPACITEIT
De Cense	Geetbets	Vzw Sint-Elisabeth's Dal	3
Residentie Den Boomgaard	Glabbeek	Cvba Vulpia Vlaanderen	5
Villa Hugardis	Hoegaarden	OCMW Hoegaarden	3
Dellebron	Kortenaken	Bvba RVT Dellebron	3
Oleyck	Landen	OCMW Landen	6
Sint-Alexius	Tienen	Vzw Organisatie Broeders van Liefde	5
Keienhof	Tienen	OCMW Tienen	3
Passionisten	Tienen	Vzw Organisatie Broeders van Liefde	6
Residentie Twee Poorten	Tienen	Cvba Vulpia Vlaanderen	2
Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes	Zoutleeuw	Vzw Sint-Elisabeth's Dal	8
Ravelijn	Zoutleeuw	Vzw Anima Cura	2
			46

12.2.3. | Herstelverblijf

Mensen die herstellen van een operatie in een ziekenhuis of herstellen van een zware aandoening of ongeval, kunnen in een centrum voor herstelverblijf terecht voor opvang, verzorging en revalidatie. Ze blijven er maximaal 60 dagen, tot ze voldoende hersteld zijn.

In ELZOH is er één erkend herstelverblijf.

Herstelverblijf | 2022

Agentschap Zorg en Gezondheid

	GEMEENTE	BEHEERSINSTANTIE	ERKENDE CAPACITEIT
Ravelijn	Zoutleeuw	Vzw Anima Cura	30

12.2.4. | Assistentiewoningen (GAW)

In de volksmond wordt nog gesproken over serviceflats, maar officieel zijn dit nu groepen van assistentiewoningen. Ouderen verblijven er zelfstandig en permanent. Er wordt zorg en ondersteuning aangeboden waarop de gebruiker facultatief een beroep kan doen.

In ELZOH is er een capaciteit van **420 plekken** in assistentiewoningen. Glabbeek en Kortenaken hebben geen GAW. Enkele assistentiewoningen zijn verbonden aan een woonzorgcentrum.

Assistentiewoningen | 2022

Agentschap Zorg en Gezondheid

	GEMEENTE	BEHEERSINSTANTIE	ERKENDE CAPACITEIT
Residentie Keyseryk	Boutersem	Vzw Zorg van de Toekomst	26

	GEMEENTE	BEHEERSINSTANTIE	ERKENDE CAPACITEIT
Seniorie De Jacobs ladder	Geetbets	Vzw Sint-Elisabeth's Dal	15
Brouwketel	Hoegaarden	Vzw Stijn	20
Residentie De Beemden	Landen	OCMW Landen	40
Zevenbronnen	Landen	Nv Anima Vlaanderen	22
Residentie Kloosterhof	Linter	Bv VIMODA	5
Residentie Sorgvliet	Linter	Vzw Foyer De Lork	23
Residentie Cappendaele	Tienen	Vzw Organisatie Broeders van Liefde	24
Seniorie Houtemhof	Tienen	OCMW Tienen	31
Seniorie Houtemhof 2	Tienen	OCMW Tienen	31
Signorie De Merode	Tienen	Cvba CNUZ	11
Passionisten	Tienen	Vzw Organisatie Broeders van Liefde	49
Residentie Twee Poorten	Tienen	Cvba Vulpia Vlaanderen	49
Groenhof	Tienen	OCMW Tienen	30
Seniorie De Leeuwerick	Zoutleeuw	Vzw Sint-Elisabeth's Dal	24
Ravelijn	Zoutleeuw	Nv Anima Vlaanderen	20
			420

12.2.5. | Dagverzorgingscentra

Een dagverzorgingscentrum biedt opvang en verzorging overdag. Een DVC heeft dus vooral tot doel de thuis- en mantelzorg te assisteren en een verlengd verblijf van de zorgbehoevende oudere in zijn of haar thuismilieu te faciliteren. De ouderen keren dagelijks dus weer terug naar hun thuismilieu. Een 65+er kan een of meerdere dagen of uren per week naar een dagverzorgingscentrum gaan. Het personeel helpt bij het wassen en de verzorging en organiseert activatie-, revalidatie- en ontspanningsactiviteiten. Het centrum biedt ook warme maaltijden en vervoer. Er bestaan meerdere types DVC.

Dagverzorgingscentrum • Een 65+er kan hier een halve dag of een volledige dag verblijven en betaalt een dagprijs. Deze zijn "niet-conform artikel 51".

Dagverzorgingscentrum uitgebaat door een erkende dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg • Hier betaalt de oudere (65+) een prijs per uur en de centra zijn enkel open op weekdays tussen 7 en 20 uur. Alleen wie al gezinszorg of aanvullende thuiszorg krijgt van een erkende dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg, kan er terecht. Deze DVC zijn "conform artikel 51".

Dagverzorgingscentrum | 2022

Agentschap Zorg en Gezondheid

	GEMEENTE	BEHEERSINSTANTIE	CONFORM ART. 51
Ferm Thuiszorg Dagopvang Kortenaeken	Kortenaeken	Vzw Ferm Thuiszorg	Ja
Ferm Thuiszorg Dagopvang Linter	Linter	Vzw Ferm Thuiszorg	Ja
NOAH Tienen	Tienen	Vzw Familiehulp	Ja
't Binnenhof	Landen	OCMW Landen	Neen
Sint-Alexius	Tienen	Vzw Organisatie Broeders van Liefde	Neen
't Mezenhof	Zoutleeuw	Vzw Sint-Elisabeth's Dal	Neen

12.2.6. | Lokale dienstencentra

Lokale dienstencentra bieden informatieve, recreatieve en vormende activiteiten aan. Je kunt er bijvoorbeeld terecht met vragen over thuiszorg, er vinden informatiemomenten plaats, je kunt er meedoen aan allerlei hobbyactiviteiten zoals beweeg- of knutselsessies, je kunt er lessen volgen om bijvoorbeeld met de computer te leren werken of een taal te leren enz. De lokale dienstencentra bieden ook hulp bij activiteiten uit het dagelijkse leven. Je kunt er bijvoorbeeld naar de kapper gaan, voetverzorging krijgen, warm eten, hulp krijgen bij het boodschappen doen,.... Het centrum helpt je zo om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen en richt zich in het bijzonder tot personen in een beginnende zorgsituatie.

De Vlaamse programmatie voorziet 1 lokaal dienstencentrum per begonnen schijf van 15.000 inwoners (prognose binnen 5 jaar) in de gemeente. Voor ELZOH bedraagt de programmatie 12 lokale dienstencentra, echter enkel Tienen en Landen hebben meer dan 15.000 inwoners. In Tienen zijn 3 lokale dienstencentra, de stad Landen wil een lokaal dienstencentrum oprichten aan woonzorgcampus Oleyck.

Een lokaal dienstencentrum kan, maar hoeft niet, erkend te worden door Zorg en Gezondheid. In ELZOH zijn er 3 door Zorg en Gezondheid erkende LDC, zij zijn allen in beheer van de Alexianen Zorggroep en bevinden zich alledrie in Tienen.

- LDC Sint Alexius – Tienen
- LDC Passinonisten – Tienen
- Donjon-Huize Nazareth – Tienen

12.2.7. | Regionale dienstencentra

Regionale dienstencentra bieden informatie en vorming aan via groepsactiviteiten. Die activiteiten zijn bedoeld voor gebruikers van thuiszorgvoorzieningen, voor mantelzorgers of voor vrijwilligers. Daarnaast kan je er terecht voor informatie en advies over allerlei materiële en immateriële hulpmiddelen (o.a. ondersteunende technologie, woningaanpassing, personenalarmsystemen, ergo, ...).

Een regionaal dienstencentrum kan, maar hoeft niet, erkend te worden door Zorg en Gezondheid. In ELZOH is er 1 door Zorg en Gezondheid erkend RDC. Dit wordt beheerd door LM Mutplus.be en ligt net als de LDC in Tienen.

- Regionaal Dienstencentrum van de Liberale Mutualiteit Brabant - Tienen

12.3. | Wat vinden de inwoners?

Enerzijds zijn er de harde cijfers van het aanbod, maar anderzijds ook de subjectieve beleving van de bevolking. Daar wordt naar gepeild in de Gemeente-Stadmonitor. We nemen volgende vragen met betrekking tot de mening van de inwoners over het zorgaanbod op in deze analyse.

- Ben je tevreden over de gezondheidsvoorzieningen (huisarts, tandarts, apotheker, ziekenfonds, ...) in je gemeente?
- Ben je tevreden is over de ouderenvoorzieningen (ontmoetingscentrum, serviceflat, lokaal dienstencentrum,...) in je gemeente?
- Vind je dat er voldoende huisartsen zijn in je gemeente/buurt?
- Vind je dat er voldoende zorgvoorzieningen voor ouderen (ontmoetingscentrum, serviceflat, lokaal dienstencentrum) zijn in je gemeente/buurt?
- Vind je dat er voldoende activiteiten voor ouderen/gepensioneerden in je buurt/gemeente zijn?

Als we de tevredenheid over de voorzieningen bekijken, valt op dat er quasi overal een veel grotere tevredenheid is over de gezondheidsvoorzieningen dan over de ouderenvoorzieningen. In Glabbeek en Zoutleeuw liggen de twee het dichtst bij elkaar.

Tevredenheid over voorzieningen | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor 2020, Agentschap Binnenlands Bestuur | % eerder tevreden en zeer tevreden

	GEZONDHEID	OUDEREN
Boutersem	84 %	52 %
Geetbets	78 %	67 %
Glabbeek	86 %	83 %
Hoegaarden	81 %	61 %
Kortenaken	81 %	63 %
Landen	83 %	66 %
Linter	69 %	52 %
Tienen	91 %	67 %
Zoutleeuw	85 %	79 %
ELZOH	69-91 %	52-83 %
Oost-Brabant	69-94 %	48-83 %

	GEZONDHEID	OUDEREN
Vlaams Gewest	88 %	75 %

Voldoende aanwezigheid van ... | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor 2020, Agentschap Binnenlands Bestuur | % eerder eens en helemaal eens

	HUISARTSEN	ZORGVOORZIENINGEN VOOR OUDEREN	ACTIVITEITEN VOOR OUDEREN
Boutersem	86 %	64 %	47 %
Geetbets	79 %	70 %	44 %
Glabbeek	90 %	82 %	72 %
Hoegaarden	75 %	72 %	59 %
Kortenaken	82 %	60 %	72 %
Landen	81 %	71 %	52 %
Linter	72 %	48 %	51 %
Tienen	83 %	69 %	44 %
Zoutleeuw	91 %	86 %	51 %
ELZOH	72-91 %	48-86 %	44-72 %
Oost-Brabant	72-91 %		43-77 %
Vlaams Gewest	82 %	73 %	63 %

13 | Basisuitrusting van de wijk/buurt

Provincies In Cijfers geeft een overzicht van de handelspanden per statistische sector. Op basis van de gegevens van huisartsenkring HAZOH en de adressen van de woonzorgcentra werd dit overzicht aangevuld. Eerst volgt een samenvatting per gemeente, nadien volgens de statistische sectoren. De statistische sectoren zonder basisuitrusting werden niet opgenomen.

Basisuitrusting per gemeente en statistische sector | 2022

Locatus | provincies.incijfers.be

	WZC	HUISARTSEN PRAKTIJK	APOTHEEK	OPTIEK	PARAMEDISCH	HOORTOESTEL	SUPERMARKT	MINISUPER	BAKKER	GROENTE/FRUIT	SLAGERIJ	VIS
Boutersem	1	4	3	1	0	0	1	1	2	0	2	1
Geetbets	1	3	2	1	1	0	2	3	1	0	1	0
Glabbeek	1	4	2	0	0	0	1	0	4	0	1	0
Hoegaarden	1	5	3	0	0	0	2	0	2	0	0	0
Kortenaken	1	3	3	0	0	0	2	0	3	0	2	0
Landen	2	7	7	3	1	0	6	4	6	1	4	1
Linter	1	6	3	0	1	0	2	1	3	2	1	0
Tienen	6	20	23	6	1	5	12	17	15	0	7	0
Zoutleeuw	3	7	3	1	0	0	3	1	4	1	2	1
ELZOH	17	59	49	12	4	5	31	27	40	4	20	3

	WZC	HUISARTSENPRAKTIJK	APOTHEEK	OPTIEK	PARAMEDISCH	HOORTOESTEL	SUPERMARKT	MINISUPER	BAKKER	GROENTE/FRUIT	SLAGERIJ	VIS
BOUTERSEM												
Boutersem-Centrum (24016A00-)	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	1	-
Butsel-Kern (24016A20-)	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Groenstraat (24016C022)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kerkom-Kern (24016B00-)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neervelp-Kern (24016D30-)	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Roosbeek-Kern (24016C000)	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Vertrijk-Noord (24016A112)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
GEETBETS												
Bergeneinde (24028B022)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Geetbets-Centrum (24028A00-)	1	2	1	-	1	-	1	1	1	-	-	-
Rummen-Kern (24028B00-)	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Rummen-Verspr. Bewoning (24028B091)	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
GLABBEEK												
Bunsbeek-Kern (24137C000)	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Glabbeek-Kern (24137A00-)	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Glabbeek-Verspr. Bewoning (24137A09-)	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kapellen-Kern (24137D000)	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kapellen-Verspr. Bewoning (24137D090)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Wever-Kern (24137B10-)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HOEGAARDEN												
Altenaken (24041A022)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hoegaarden-Centrum (24041A000)	1	3	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Meldert-Kern (24041B00-)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Outgaarden-Kern (24041C00-)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Outgaarden-Verspr. Bewoning (24041C09-)	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
KORTENAKEN												
Heide - Rigel (24054A08-)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hoeleden-Kern (24054C000)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Klitsenberg (24054A19-)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kortenaken-Kern (24054A00-)	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-
Ransberg-Kern (24054B00-)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stok - Bunsbeek (24054C292)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Waanrode-Kern (24054E000)	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-
Waanrode-Verspr. Bewoning (24054E09-)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LANDEN												
Attenhoven-Kern (24059K00-)	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Betsveld (24059A042)	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Fabriek (24059K113)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Landen Station (24059A01-)	-	2	2	3	1	-	1	2	4	1	3	1
Landen-Centrum (24059A00-)	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Neerwinden-Kern (24059D000)	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Neerwinden-Oost (24059D012)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neerwinden-Verspr. Bewoning (24059D091)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sint-Norbertus-Kern (24059A10-)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Slachthuis (24059A02-)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	WZC	HUISARTSENPRAKTIJK	APOTHEEK	OPTIEK	PARAMEDISCH	HOORTOESTEL	SUPERMARKT	MINISUPER	BAKKER	GROENTE/FRUIT	SLAGERIJ	VIS
Walsbets - Weg Op Landen (24059C312)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Walshoutem-Centrum (24059C00-)	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
LINTER												
Drieslinter -Verspr Bewoning (24133A09-)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drieslinter-Kern (24133A00-)	-	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Heide-Kern (24133B102)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Heide-Verspreide Bewoning (24133B081)	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neerlinter-Kern (24133B00-)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Orsmaal-Gussenhoven-Kern (24133C000)	1	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Orsmaal-Gussenhoven-Versp Bew (24133C090)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overhespen-Kern (24133F00-)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Overhespen-Verspr. Bewoning (24133F09-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Wommersom-Kern (24133G00-)	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Wommersom-Verspr. Bewoning (24133G09-)	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
TIENEN												
Aarschotsestwg (24107A30-)	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Bost-Centrum (24107C000)	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Breiemstraat (24107A311)	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Drie Tommen (24107A11-)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Goetsenhoven Meer-Verspr Bew (24107J19-)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Goetsenhoven-Kern (24107J00-)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Goetsenhoven-Verspr Bewoning (24107J091)	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grimde (24107A10-)	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Groneshof - Keiberg (24107D020)	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hakendover Grote Steenweg (24107H010)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hakendover-Centrum (24107H000)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Houtenveld (24107A51-)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kliniek (24107A04-)	-	-	2	-	1	1	-	3	2	-	1	-
Kumtich Station-Zuid (24107D01-)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kumtich-Centrum (24107D00-)	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kumtich-Verspr. Bewoning (24107D090)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Moespik (24107A01-)	-	-	4	-	-	-	3	3	-	-	1	-
Mulk (24107A22-)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nieuw-Overlaar (24107B231)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Oplinter-Kern (24107G00-)	-	2	1	-	-	-	-	2	2	-	1	-
Pollepel (24107A49-)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Potterij (24107A21-)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Sint-Martens-Verspr Bewoning (24107E091)	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Spanuit (24107C010)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Steenbakkerij (24107A333)	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-
Tienen Diestsestwg (24107A40-)	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tienen Industrierterrein (24107A07-)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Tienen Station (24107A03-)	1	4	2	-	-	-	2	3	2	-	1	-
Tienen-Centrum (24107A00-)	-	1	4	5	-	4	1	1	5	-	-	-
Veldbornstraat (24107A05-)	1	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Vianderdal (24107A50-)	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	WZC	HUISARTSENPRAKTIJK	APOTHEEK	OPTIEK	PARAMEDISCH	HOORTOESTEL	SUPERMARKT	MINISUPER	BAKKER	GROENTE/FRUIT	SLAGERIJ	VIS
Waterstraat - Grote Weg (24107E012)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZOUTLEEUW												
Budingen-Kern (24130E00-)	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Budingen-Verspr. Bewoning (24130E091)	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dormaal-Verspr. Bewoning (24130D09-)	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Gete Vallei (24130A09-)	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halle-Booienhoven -Versp Bew (24130C09-)	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Halle-Booienhoven-Centrum (24130C00-)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1
Schoolstraat (24130E012)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Zoutleeuw-Kern (24130A00-)	1	1	1	-	-	-	2	-	2	-	1	-
ELZOH	17	59	49	12	4	5	31	27	40	4	20	3

14 | Milieu-indicatoren

14.1. | Hitte

Te warm weer brengt gezondheidsrisico's met zich mee en kan in extreme gevallen zelfs leiden tot sterfte. Daarom is het nu al belangrijk de nodige maatregelen te nemen die de meest kwetsbare inwoners beschermen tegen deze mogelijke gezondheidseffecten.

In Zuidoost Hageland is daarom al een warmteactieplan opgesteld. In 2022 werd dit toegepast in 5 gemeenten, namelijk Tienen, Landen, Zoutleeuw, Glabbeek en Geetbets. Het is een van de doelstellingen van de Zorgraad om dit warmteactieplan te kunnen uitbreiden naar de 9 gemeenten.

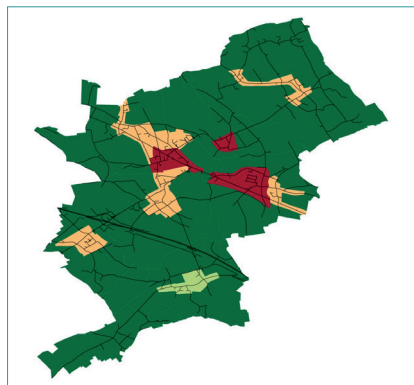

Onderstaande kaartjes tonen de kwetsbaarheid voor hitte per statistische sector. Deze hittekwetsbaarheid is het resultaat van een aantal sociale parameters (leeftijd, inkomen, werkloosheidsgraad, kwetsbare instellingen) te combineren met de hittegevoeligheid van de statistische sector (verharding, hoeveelheid groen, blauwe elementen,...). De rode gebieden vertonen de hoogste hittekwetsbaarheid. De donkergroene zones scoren het best.

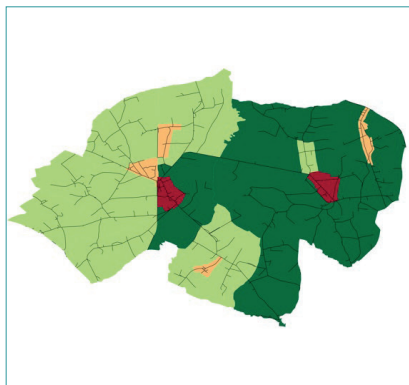
Hittekwetsbaarheid | 2018

Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek via Rapport Logo Oost-Brabant: Gezondheid in Cijfers 2022

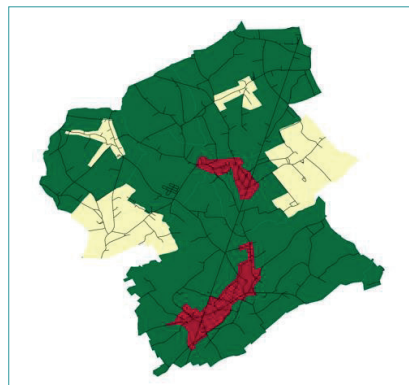
BOUTERSEM

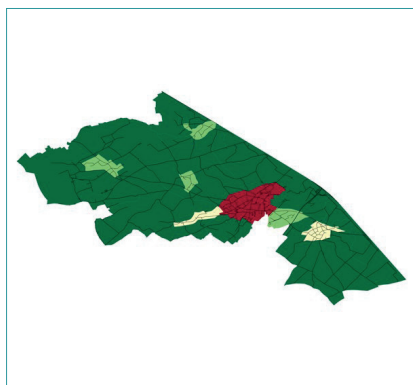
GEETBETS

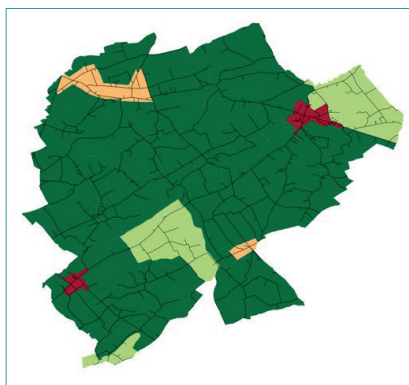
GLABBEK

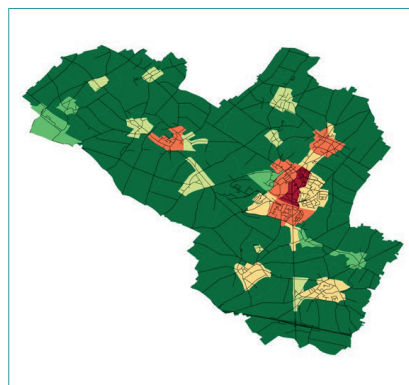
HOEGAARDEN

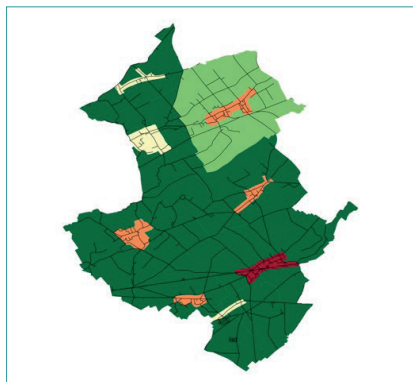
KORTENAKEN

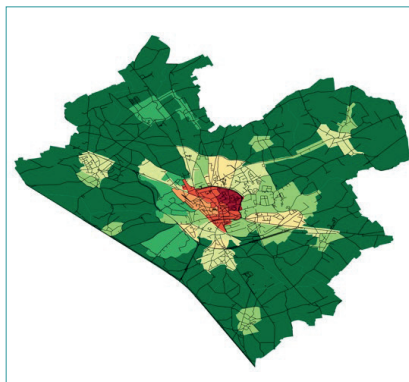
LANDEN

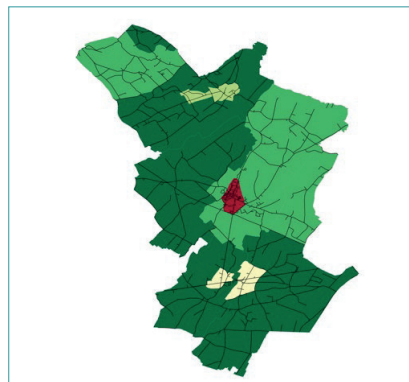
LINTER

TIENEN

ZOUTLEEUV

14.2. | Mobiliteit

In de tool Lokale Gezondheidsindicator Mobiliteit¹⁸ wordt de gezondheidsimpact van luchtverontreiniging, geluidshinder en actieve mobiliteit beschouwd op gemeentelijk/stedelijk niveau. Er wordt voor de gezondheidsimpact van elke parameter een ranking gemaakt van alle Vlaamse gemeenten/steden.

Gezonde luchtkwaliteit • Deze parameter wordt bepaald door de gezondheidsimpact van de blootstelling aan stikstofdioxide (NO₂) afkomstig van wegverkeer.

Afwezigheid verkeersgeluid • Deze parameter wordt bepaald door de gezondheidsimpact van blootstelling aan geluid afkomstig van wegverkeer. Geluidsoverlast door verkeer kan hinder en slaapverstoring veroorzaken. Het kan ook leiden tot stress.

Actief pendelen • Deze parameter wordt bepaald door het aantal mensen dat als dominant vervoersmiddel voor verplaatsingen tussen woonplaats en werk, school of opleiding gebruik maakt van wandelen, fietsen en openbaar vervoer.

Verkeersveiligheid • Deze parameter wordt bepaald door de gezondheidsimpact van verkeersslachtoffers die bij een verkeersongeval in de gemeente betrokken waren per inwonersaantal. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen verkeersdoden, zwaargewonden en lichtgewonden.

De Lokale Gezondheidsindicator Mobiliteit geeft geen redenen of verklaringen waarom in een bepaalde gemeente een score zus of zo is. Het gaat er ook niet over of een score goed of slecht is. Zelfs de best scorende gemeente kan nog gezondheidswinst boeken. We geven de cijfers hier dan ook gewoon mee, zonder conclusies te trekken.

¹⁸ <https://www.zorg-en-gezondheid.be/luchtverontreiniging-en-geluid-gezondheidsimpact-mobiliteit>

Lokale Gezondheidsmonitor Mobiliteit | 2019

Lokale gezondheidsindicator mobiliteit 2019 AZG via Rapport Logo Oost-Brabant: Gezondheid in Cijfers 2022 |

% Vlaamse gemeenten scoort slechter voor

	GEZONDE LUCHTKWALITEIT	AFWEZIGHEID VERKEERSGELUID	ACTIEF PENDELEN	VERKEERSVEILIGHEID
Boutersem	63,2 %	9,6 %	64,4 %	14,0 %
Geetbets	87,2 %	97,6 %	3,6 %	92,6 %
Glabbeek	75,5 %	46,4 %	37,5 %	52,8 %
Hoegaarden	88,6 %	80,9 %	28,8 %	98,3 %
Kortenaken	86,9 %	97,3 %	7,0 %	33,7 %
Landen	95,9 %	94,6 %	87,5 %	40,4 %
Linter	90,3 %	86,9 %	4,0 %	94,9 %
Tienen	53,5 %	15,0 %	75,8 %	56,1 %
Zoutleeuw	94,3 %	83,9 %	12,0 %	69,2 %

Per parameter kan een gemeente ook vergeleken worden met andere gemeenten/steden met dezelfde typologie volgens de Belfiusclusters. Als ze bovenaan de rangschikking staan, doen de andere gemeenten uit hun cluster het dus slechter. Als ze onderaan staan, doen de andere gemeenten uit de cluster het beter. Enkele opvallende plaatsen van de Zuidoost Hagelandse gemeenten binnen hun cluster.

- **Gezonde luchtkwaliteit**

- Zoutleeuw, Linter, Geetbets en Kortenaken vormen de top 4 van hun cluster.
- Hoegaarden staat op de eerste plaats in zijn cluster.
- Landen staat op de tweede plaats in zijn cluster.

- **Afwezigheid verkeersgeluid**

- Na Nieuwerkerken, vervolledigen Geetbets en Kortenaken de top 3.
- Tienen staat op de tweede laatste plaats in zijn cluster.
- Landen staat op de derde plaats in zijn cluster.

- **Actief pendelen**

- Landen staat op de eerste plaats.
- Hoegaarden staat op de voorlaatste plaats.

- **Verkeersveiligheid**

- Linter staat op één, Geetbets op 3
- Hoegaarden staat op de eerste plaats
- Boutersem staat op de tweede laatste plaats in zijn cluster.

Volgens de Gemeente-Stadmonitor 2020 is en blijft de auto in ELZOH het dominante vervoersmiddel voor verplaatsingen tussen woonplaats en werk, school of opleiding. Enkel in Tienen en Landen is de auto minder dominant aanwezig dan in Vlaanderen.

ELZOH behelst een groot aantal plattelandsgemeentes, wat verplaatsingen zonder eigen voertuig moeilijk kan maken. Vanuit de jongeren krijgen wij signalen dat dit een struikelblok kan vormen voor het onderhouden van hobby's en sociale contacten. Wij ondertekenden daarom de pijnpuntenbrief vervoersarmoede die werd opgesteld door LOGO Oost-Brabant.

Voor korte afstanden gaan de Zuidoost Hagelanders soms wel te voet of met de fiets, maar gemiddeld minder dan de Vlamingen. Bij wie minstens wekelijks een duurzame verplaatsing doet, is er een lichte voorkeur om dit te voet te doen.

Dominant vervoersmiddel verplaatsingen tussen woonplaats en werk, school of opleiding | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, ABB, 2020 via Rapport Logo Oost-Brabant: Gezondheid in Cijfers 2022 | % t.o.v. inwoners

	TE VOET	FIETS	OPENBAAR VERVOER	AUTO	ANDER
Boutersem	1 %	10 %	21 %	67 %	1 %
Geetbets	1 %	7 %	11 %	75 %	5 %
Glabbeek	1 %	9 %	16 %	73 %	1 %
Hoegaarden	0 %	13 %	20 %	65 %	1 %
Kortenaken	2 %	8 %	12 %	77 %	1 %
Landen	4 %	3 %	33 %	58 %	3 %
Linter	1 %	8 %	22 %	65 %	3 %
Tienen	5 %	11 %	25 %	56 %	3 %
Zoutleeuw	2 %	4 %	12 %	79 %	3 %
ELZOH	0-5 %	3-13 %	11-33 %	56-79 %	1-5 %
Vlaams gewest	2 %	19 %	16 %	60 %	3 %

Duurzaam verplaatsingsgedrag voor korte afstanden: fiets of te voet | 2020

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, ABB, 2020 via Rapport Logo Oost-Brabant: Gezondheid in Cijfers 2022 | % t.o.v. inwoners

	NOOIT OF UITZONDERLIJK	MINSTENS MAANDELIJKS	MINSTENS WEKELIJKS
Boutersem	12 %	24 %	65 %
Geetbets	19 %	25 %	56 %
Glabbeek	14 %	28 %	58 %
Hoegaarden	10 %	20 %	70 %
Kortenaken	13 %	34 %	53 %
Landen	13 %	20 %	67 %
Linter	12 %	27 %	62 %
Tienen	9 %	19 %	72 %
Zoutleeuw	14 %	26 %	59 %
ELZOH	9-19 %	19-34 %	53-72 %
Vlaams gewest	9 %	19 %	72 %

14.3. | Fijn stof

Fijn stof (PM) omvat alle mogelijke stofdeeltjes die rondzweven in de lucht. Fijn stof heeft een belangrijke gezondheidssimpact en kan onder meer acute luchtwegaandoeningen, bronchitis en zelfs longkanker veroorzaken. De belangrijkste door mensen veroorzaakte uitstoot in Vlaanderen komt van huishoudelijke verwarming door houtverbranding in kachels. Andere bronnen zijn transport, industrie en landbouw.

PM_{2,5} zijn minuscule stofdeeltjes kleiner dan 2,5 µm. Een micrometer (µm) is 1/1000e van een millimeter. De gemiddelde PM_{2,5} concentraties in Vlaanderen doorheen het jaar worden uitgedrukt in microgram per kubieke meter (µg/m³). De Europese grenswaarde bedraagt 25 µg/m³. De Wereldgezondheidsorganisatie heeft een gezondheidkundige advieswaarde van 10 µg/m³ vastgesteld.

Geen enkele gemeente overschrijdt de Europese grenswaarde, maar in 5 gemeenten is er wel een overschrijding van de gezondheidkundige advieswaarde van de WHO. In Geetbets en Kortenaken wordt meer dan één vijfde van de bevolking hieraan blootgesteld.

Inwoners blootgesteld aan fijn stof | 2019

Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, ABB, 2020 via Rapport Logo Oost-Brabant: Gezondheid in Cijfers 2022 | % inwoners

	6-7 $\mu\text{G}/\text{M}^3$	8-10 $\mu\text{G}/\text{M}^3$	11-12 $\mu\text{G}/\text{M}^3$
Boutersem	5 %	95 %	0 %
Geetbets	0 %	78 %	22 %
Glabbeek	0 %	98 %	2 %
Hoegaarden	33 %	67 %	0 %
Kortenaken	0 %	76 %	24 %
Landen	65 %	35 %	0 %
Linter	0 %	99 %	1 %
Tienen	1 %	99 %	0 %
Zoutleeuw	0 %	93 %	7 %

POLITIEK-JURIDISCH

Het laatste thema van de DESTEP-analyse focust op de politiek-juridische ontwikkelingen in de zone. In tegenstelling tot de voorgaande hoofdstukken volgt hier dus eerder informatie dan harde data.

15 | Zorgraad ELZOH

Tussen de officiële oprichting van de vzw ELZOH op 20 december 2019 en de officiële start als zorgraad op 1 juli 2020 werd de eerstelijnszone een eerste keer geconfronteerd met Covid-19. Na de officiële erkenning volgden dan ook al snel bijkomende opdrachten met betrekking tot de pandemie, eerst binnen de uitbraakbeheersing nadien binnen de vaccinatie.

In 2022 werd door Vlaanderen een hervormingstraject voor de Zorgraden opgestart. Het traject 'Slagkrachtige en efficiënte eerstelijnszones' is gebaseerd op een paragraaf uit het Vlaamse Regeerakkoord. *"De hervorming van de eerstelijnsgezondheidszorg wordt verder uitgerold. We maken werk van een eigentijds overlegsysteem tussen de verschillende zorgverleners en bouwen dynamisch verder aan slagkrachtige en efficiënte eerstelijnszones waarbinnen de eerstelijnsactoren zorgstrategisch vraag en aanbod in balans houden en een integrale zorgbenadering voorzien. We ondersteunen de zorgraden daarbij in hun nieuwe opdrachten, zij zijn immers de basis van de eerstelijnsorganisatie. We versterken de aanwezigheid van lokale besturen in de zorgraad en garanderen zo voldoende democratische controle. Voor de inzet van overheidsmiddelen is steeds instemming van de lokale besturen vereist."* Bij het afsluiten van deze omgevingsanalyse, waren er nog geen concrete resultaten van dit traject bekend. De Zorgraad blijft dan ook een beetje in het ongewisse over een mogelijke aanpassing van de opdrachten, het bestuursorgaan, de clusters en/of de financiering.

Op naar ELZOH 2.0

Momenteel zijn er binnen het bestuursorgaan van ELZOH volgens de statuten 21 plaatsen voorzien: de clusters Welzijn, Gezondheid en Lokale Besturen hebben elk recht op 6 bestuurders, de cluster PZON op 3. In de Algemene Vergadering wordt dit aantal verdubbeld, daarnaast heeft de cluster PZON er daar 3 extra, en zijn er ook 6 plaatsen voor optionele partners. Naast de stemgerechtigde leden telt ELZOH ook toegetreden leden. Van de oorspronkelijke bestuurders bij de oprichting van de vzw, zijn er nog 11 actief. De anderen werden, op eigen vraag, vervangen omdat ze de functie waardoor ze in ELZOH terecht kwamen, niet langer uitoefenen. De eerste legislatuur van de bestuurders loopt eind dit jaar af, en dus moet er een nieuwe benoeming komen voor de periode 2023-2025. Deze staat gepland op de Algemene Vergadering van 2 december 2022.

Vanaf 2023 zouden we ons (eindelijk) volledig kunnen focussen op onze reguliere taken. Daarom zullen we van de gelegenheid van de herbenoeming ook gebruik maken om de rol van de ELZOH-bestuurder nog eens op te frissen. Daarnaast willen we binnen ELZOH ook veel meer netwerken en verbindend werken dan totnogtoe het geval was. We dromen ervan om al onze partners een bezoekje te brengen om hen te leren kennen en te bekijken waar de raakvlakken zijn en hoe we elkaar kunnen versterken. We weten dat er heel veel leeft en beweegt in onze eerstelijnszone, maar soms is het moeilijk om door de bomen het bos nog te zien. ok de clusterwerking willen we opwaarderen. Een eerste aanzet werd hier reeds voor gegeven.

Goede samenwerking

Niettegenstaande de 9 lokale besturen van ELZOH niet allemaal een vertegenwoordiger hebben in de zorgraad (bestuursorgaan en algemene vergadering); zijn ze wel alle 9 goed betrokken in de werking. Zowel binnen de Covid-opdrachten als binnen de reguliere werking sluiten ze allemaal aan. Binnen de lokale tracing werkten alle gemeenten binnen hetzelfde scenario heel goed samen met de MSPOC en Covid-19 Teamleader, ook bij de Vaccinatie zijn alle gemeenten betrokken. Daar werden Interbestuurlijke Overeenkomsten voor afgesloten. Het Geïntegreerd Breed Onthaal heeft de 9 gemeenten als werkingsgebied, net als Bewegen Op Verwijzing. Het warmteactieplan is al actief in 5 gemeenten en daar wordt werk gemaakt van een verdere uitbreiding.

Ook met de grote spelers uit onze eerstelijnszone, RZ Tienen, Alexianen Zorggroep Tienen en de huisartsenkring HAZOH wordt heel goed samengewerkt. We plannen deze samenwerking ook verder te verankeren in een soort van opvolger voor de Regionale Begeleidingscommissie.

16 | Politiek

In 2024 staan er nieuwe gemeentelijke verkiezingen op de agenda. Het zou dus kunnen dat de zorgraad met andere meerderheden te maken krijgt dan tijdens de opstelling van het nieuwe beleidsplan, alsook bij de herbenoeming van de bestuurders. Op 1 september 2022 was dit de politieke situatie in de 9 gemeenten van ELZOH: 6 gemeenten hebben een CD&V-burgemeester.

Boutersem

- Burgemeester: Chris Vervliet (CD&V)
- Schepen van Welzijn: Janina Vandebroeck (Open VLD)

Geetbets

- Burgemeester: Jo Roggen (Open VLD)
- Schepen van Welzijn: Elke Allard (Vooruit)

Glabbeek

- Burgemeester: Peter Reekmans (Dorpspartij)
- Schepen van Welzijn: Hilde Holsbeeks (Dorpspartij)

Hoegaarden

- Burgemeester: Jean-Pierre Taverniers (CD&V)
- Schepen van Volksgezondheid: Hans Decoster (CD&V)
- Schepen van Welzijn: Filip Havet (CD&V)

Kortenaken

- Burgemeester: Kristof Mollu (CD&V)
- Schepen van Welzijn: Michel Vander Velpen (CD&V)

Landen

- Burgemeester: Gino Debroux (L'andere)
- Schepen van Welzijn: Eddy Vandenbosch (L'andere)

Linter

- Burgemeester: Marc Wynants (CD&V)
- Schepen van Welzijn & Gezondheid: Karlien Lismont (CD&V)

Tienen

- Burgemeester: Katrien Partyka (CD&V)
- Schepen van Mensen: Ine Tombeur (N-VA)

Zoutleeuw

- Burgemeester: Boudewijn Herbots (CD&V)
- Schepen van Welzijn: Carine Winnen (CD&V)

Hoewel er heel wat geruchten over mogelijke fusies de ronde doen, hebben de meeste gemeenten in hun beleidsplan aangegeven niet vrijwillig te zullen fusioneren. Wel staan ze open voor samenwerkingen, iets wat we binnen ELZOH al vaak mochten ervaren.

Zoals in de Algemene situering van ELZOH (pg 4) reeds aangegeven, zijn er echter diverse samenwerkingen die niet samenvallen met gans ELZOH. Zo behoren de 9 gemeenten tot 3 verschillende politiezones, ze zitten wel alle 9 in dezelfde hulpverleningszone, namelijk Hulpverleningszone Oost Vlaams-Brabant. Geetbets, Kortenaken, Landen, Linter en Zoutleeuw delen een intergemeentelijke preventiewerker. Naast deze samenwerkingen, zijn er ook andere initiatieven vanuit een bundeling van gemeenten waar wij als eerstelijnszone mee in aanraking komen.

TGV & STORZO

Storzo (Scholing, Tewerkstelling en Ontwikkeling in de Regio Zoutleeuw en Omgeving) is ontstaan door de nauwe samenwerking tussen Linter, Kortenaken, Geetbets en Zoutleeuw. Binnen deze dienstverlenende vzw werken deze lokale besturen samen om:

- Lokale noden beter te kunnen bestuderen en opvangen
- Lokale initiatieven te stimuleren en coördineren
- Regionale tewerkstelling te verhogen
- Scholing, vorming en opleiding te organiseren
- Als gesprekspartner te fungeren voor sociale en sociaal-culturele materies

Dezelfde vier gemeenten zijn ook verenigd in het samenwerkingsverband TGV, Tussen Gete en Velpe. Met dit samenwerkingscharter willen de vier de dienstverlening voor hun inwoners optimaliseren.

SACHA

Sociale Activering Cluster Hageland, kortweg SACHA, is een sociaal activeringsproject dat actief is in 10 Hagelandse gemeenten. 5 van deze gemeenten behoren tot ELZOH, namelijk Boutersem, Geetbets, Kortenaken, Linter en Zoutleeuw. De overige zijn Begijnendijk, Bekkevoort, Bierbeek, Lubbeek en Tielt-Winge, liggende in zowel ELZ Demerland als ELZ Leuven Zuid.

BIJLAGEN

I | Overzicht tabellen en figuren

1	Eerstelijnszone Zuidoost Hageland & de Vlaams-Brabantse eerstelijnszones	4
2	Totaal aantal inwoners & bevolkingsdichtheid 2022	12
3	Bevolkingsdichtheid per gemeente, deelgemeente en statistische sector 2022	12
4	Gemiddelde leeftijd & aandeel van de bevolking per leeftijdscategorie 2022	13
5	Bevolkingspiramide 2022	13
6	Ouderenpopulatie 2022	14
7	Aandeel 80+ers per gemeente en statistische sector 2022	14
8	Natuurlijke aangroei 2021	14
9	Loop van de bevolking 2021	15
10	Prognose ouderenpopulatie 2025-2040	16
11	Demografische coëfficiënten 2022	17
12	Groene druk versus grijze druk 2022	17
13	Demografische coëfficiënten per statistische sector 2022	18
14	Nationaliteit en herkomst 2022	18
15	Niet-Belgische ... 2022	18
16	Top-10 naar herkomst 2022	19
17	Huishoudens 2022	20
18	Evolutie huishoudensgrootte 1990-2022	20
19	Huishoudens naar grootte 2022	21
20	Éénoudergezinnen t.o.v huishoudens met minderjarige kinderen 2022	21
21	Alleenwonende ouderen 2022	22
22	Alleenwonende 80+ers per gemeente en deelgemeente 2022	22
23	Personen met het statuut chronisch zieke 2021	23
24	Chronische aandoeningen 2020	23
25	Prevalentie diabetes 2020	24
26	Gemiddelde BEL-score gezinszorg bij 65+ers 2020	24
27	Personen erkend als persoon met een handicap 2022	25
28	Prevalentie dementie 2018-2035	25
29	BMI bij kinderen 2-14 jaar 2015	26
30	Geluksgevoel & subjectieve gezondheid 2020	26
31	Huisartscontact 2017-2019	27
32	Gemiddeld aantal huisartscontacten 2019	28
33	Globaal Medisch Dossier (GMD) 2017-2019	29
34	Patiëntentrouw aan de toegewezen huisartspraktijk 2017-2019	29
35	Tandartsbezoek 2018-2020	30
36	Preventief tandartsbezoek 2018-2020	30
37	Geen tandartsbezoek 2018-2020	31
38	Medische beeldvorming 2018-2020	31
39	Opnames in RZ Tienen uit ELZOH 2022	32
40	Spoed RZ Tienen vanuit ELZOH 2022	33
41	Voor en na opname RZ Tienen 2022	34
42	Geneesmiddelenconsumptie 2018-2020	35
43	Antibioticumconsumptie 2017-2019	35
44	Gebruik antidepressiva 2019-2020	36
45	Gebruik antidementia 2019-2020	36
46	Medicatie tegen alcoholverslaving 2019-2020	36
47	Gebruik antistollingsmiddelen 2020	37
48	Zorgegebruik naar (hogere) leeftijd in Vlaanderen	37
49	Levensverwachting bij geboorte 2021	38
50	Evolutie levensverwachting bij geboorte 1999-2021	38
51	Levensverwachting bij geboorte 2020	38
52	Dekkingsgraad kankerscreening 2020	39
53	Deelnemers Bewegen Op Verwijzing 2020	39
54	Actief bewegen 2020	40
55	Sportparticipatie 2020	40

56	Gebruik sportvoorzieningen in eigen gemeente 2020	40
57	Basisvaccinatieschema.....	41
58	Vaccinatiegraad bij peuters Geboortjaar 2020	41
59	Volledige basisvaccinatie & boostervaccinatie 2021-2022.....	42
60	Griepvaccinatie Alexianen Zorggroep Tienen 2018-2021.....	42
61	Vermelding van preventieve gezondheidsthema's in het meerjarenplan 2020-2025.....	43
62	Fiscaal inkomen 2019	46
63	Welvaartsindex 2019.....	46
64	Verhoogde tegemoetkoming per leeftijdscategorie 2020.....	47
65	Leefloners en equivalent leefloners 2021.....	48
66	Leerlingen met een schooltoeslag 2021.....	48
67	Kredietnemers met minstens één achterstallige betaling 2021.....	49
68	Betalingsmoeilijkheden gezondheidszorg 2020.....	49
69	Socio-economische positie 2019.....	50
70	Niet-beroepsactieven 2019.....	51
71	Werkzoekenden zonder werk 2022.....	52
72	Kansarmoede-index K&G 2019-2021.....	52
73	Kansarmoede-indicatoren onderwijs 2021.....	53
74	Onderwijs kansarmoede-indicator (OKI) 2020-2021.....	54
75	IGO & GIB 2021.....	55
76	Zorgbudget zwaar zorgbehoevenden 2021.....	55
77	Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood 2021.....	56
78	Zorgbudget zwaar zorgbehoevenden naar leeftijd 2021	56
79	Mantelzorgratio 2021-2040.....	58
80	Mantelzorgratio 2021.....	58
81	Mantelzorg geven - mantelzorg krijgen 2020.....	59
82	Thematisch verlof met uitkering 2020-2021	60
83	Tijds krediet 2020-2021.....	60
84	Vrijwilligerswerk 2020.....	61
85	Deelname aan buurtactiviteiten 2020.....	61
86	Tevredenheid over contact in de buurt & sterk sociaal weefsel in de buurt 2020	62
87	Sterk sociaal weefsel in de buurt 2020	62
88	Tevredenheid over voorzieningen 2020.....	62
89	Bebouwingsgraad 2022.....	64
90	Woongelegenheden 2021.....	64
91	Huurders en eigenaars 2021.....	65
92	Bindend Sociaal Objectief (BSO) 2021.....	65
93	Huisartsen 2022.....	66
94	Huisartsen < 65 2022.....	66
95	Bevraging huisartsen over omschakeling van weekwacht naar Wachtpost 2022	67
96	Tandartsen 2022	67
97	Apotheken 2022.....	68
98	Kinesitherapeuten 2022.....	69
99	Vacatures bij VDAB 2022.....	70
100	Zorgaanbod voor ouderen 2020-2021.....	71
101	Woonzorgcentra 2022.....	71
102	Kortverblijf 2022.....	72
103	Herstelverblijf 2022.....	72
104	Assistentiewoningen 2022.....	72
105	Dagverzorgingscentrum 2022.....	73
106	Tevredenheid over voorzieningen 2020.....	74
107	Voldoende aanwezigheid van ... 2020.....	75
108	Basisuitrusting per gemeente en statistische sector 2022.....	75
109	Hittekwaetsbaarheid 2018.....	78
110	Lokale Gezondheidsmonitor Mobiliteit 2019.....	80
111	Dominant vervoersmiddel verplaatsingen tussen woonplaats en werk of school 2020.....	81
112	Duurzaam verplaatsingsgedrag voor korte afstanden: fiets of te voet 2020.....	81
113	Inwoners blootgesteld aan fijn stof 2019.....	82

II | Lijst met afkortingen

- **AZG** – Agentschap Zorg & Gezondheid
- **AZ Tienen** – Alexianen Zorggroep Tienen
- **BOM** – Bezorgd Om Mensen
- **BOV** – Bewegen Op Verwijzing
- **BSO** – Bindend Sociaal Objectief
- **CAW** – Centrum Algemeen Welzijnswerk
- **CVK** – Centrum voor kortverblijf
- **DESTEP** – Demografische, (Sociaal-)Economische, Sociaal-culturele, Technologische, Ecologische en Politieke omgevingsfactoren
- **ELZ** – Eerstelijnszone
- **ELZOH** – Eerstelijnszone Zuidoost Hageland
- **GAW** – Groepen van assistentiewoningen
- **GIB** – Gewaarborgd inkomen voor bejaarden
- **GMD** – Globaal Medisch Dossier
- **HAIO** – Huisartsen in opleiding
- **HAZOH** – Huisartsenkring Zuid-Oost Hageland
- **IGO** – Inkomensgarantie voor ouderen
- **IMA** – Intermutualistisch agentschap
- **KBS** – Koning Boudewijnstichting
- **KSZ** – Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
- **LMN** – Lokaal Multidisciplinair Netwerk
- **LOGO** – Lokaal Gezondheidsoverleg
- **RIZIV** – Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering
- **RVA** – Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
- **RZ Tienen** – Regionaal Ziekenhuis Heilig Hart Tienen
- **SEL GOAL** – Samenwerkingsinitiatief in de Eerste-Lijnsgezondheidszorg (SEL) Gezondheidsoverleg Arrondissement Leuven (GOAL)
- **SHM** – Sociale huisvestingsmaatschappij
- **STATBEL** – het Belgische statistiekbureau
- **SVK** – Sociaal verhuurkantoor
- **SWOT** – Sterktes (strengths), zwaktes (weaknesses), kansen (opportunities) en bedreigingen (threats)
- **TELZ** – Tandartsen in EersteLijnsZones
- **THAB** – Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden
- **VAPH** – Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
- **VBOV** – Vlaamse Beroepsorganisatie van Vroedvrouwen
- **VBVD** – Vlaamse Beroepsvereniging van Diëtisten
- **VDAB** – Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
- **Vivel** – Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn
- **VMSW** – Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
- **VT** – Recht op verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering
- **WDO** – Wachtdienstonderdeel
- **WHO** – Wereldgezondheidsorganisatie
- **Wzc** – Woonzorgcentrum
- **WZW** – werkzoekenden zonder werk
- **Z-score** – De Z-score geeft aan hoe ver een bepaalde score af ligt van de basiswaarde, meestal de gemiddelde waarde voor ELZOH die gelijkgesteld wordt met 0.

